

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

*Sammen skaber vi det
bedste sted at bo*

Pædagogisk læreplan for Årslev Børnehaven og vuggestue

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for personalets pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner i relation til de intentioner, mål og krav, som fremgår af Dagtilbudsloven. I teksten finder du løbende links til supplerende informationer på vores og andre relevante hjemmesider.

Læreplanen er et fagligt dokument, hvor du som læser får et kig ind i det pædagogfaglige rum. Efter hvert afsnit indsætter vi beskrivelser, hvor du kan læse om, hvordan personalet omsætter den pædagogiske læreplans intentioner og mål i praksis. Du vil her blive præsenteret for to pædagogiske værktøjer *Miniprojektbeskrivelser* og *Praksisfortællinger*, som personalet bruger i arbejdet med pædagogisk læreplanlægning.

Et *Miniprojekt* er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagogiske medarbejdere, med henblik på at planlægge, undersøge, evaluere og udvikle pædagogisk praksis. *Praksisfortællinger* er fortællinger om udvalgte episoder fra pædagogisk praksis, fortalt af pædagogiske medarbejdere, med henblik på at formidle, undersøge og udvikle den pædagogiske praksis. Formålet med at bruge disse værktøjer er, at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den pædagogiske læreplan.

Gennem personalets beskrivelser får du mulighed for, at følge deres overvejelser og valg, når de udvikler og udfolder pædagogikken inden for læreplanens forskellige områder og temaer. Vores pædagogiske læreplan opdateres løbende med nye projekter og fortællinger fra praksis.

Vi håber du finder relevant viden og indsigt undervejs – rigtig god læselyst!

Dette er et materiale fra Faaborg-Midtfyn Kommune.

Der er hentet inspiration fra Børne- og Undervisningsministeriets "Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold" samt "Skabelon til pædagogisk læreplan".

Miniprojektskabelonen er udarbejdet i samarbejde med UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

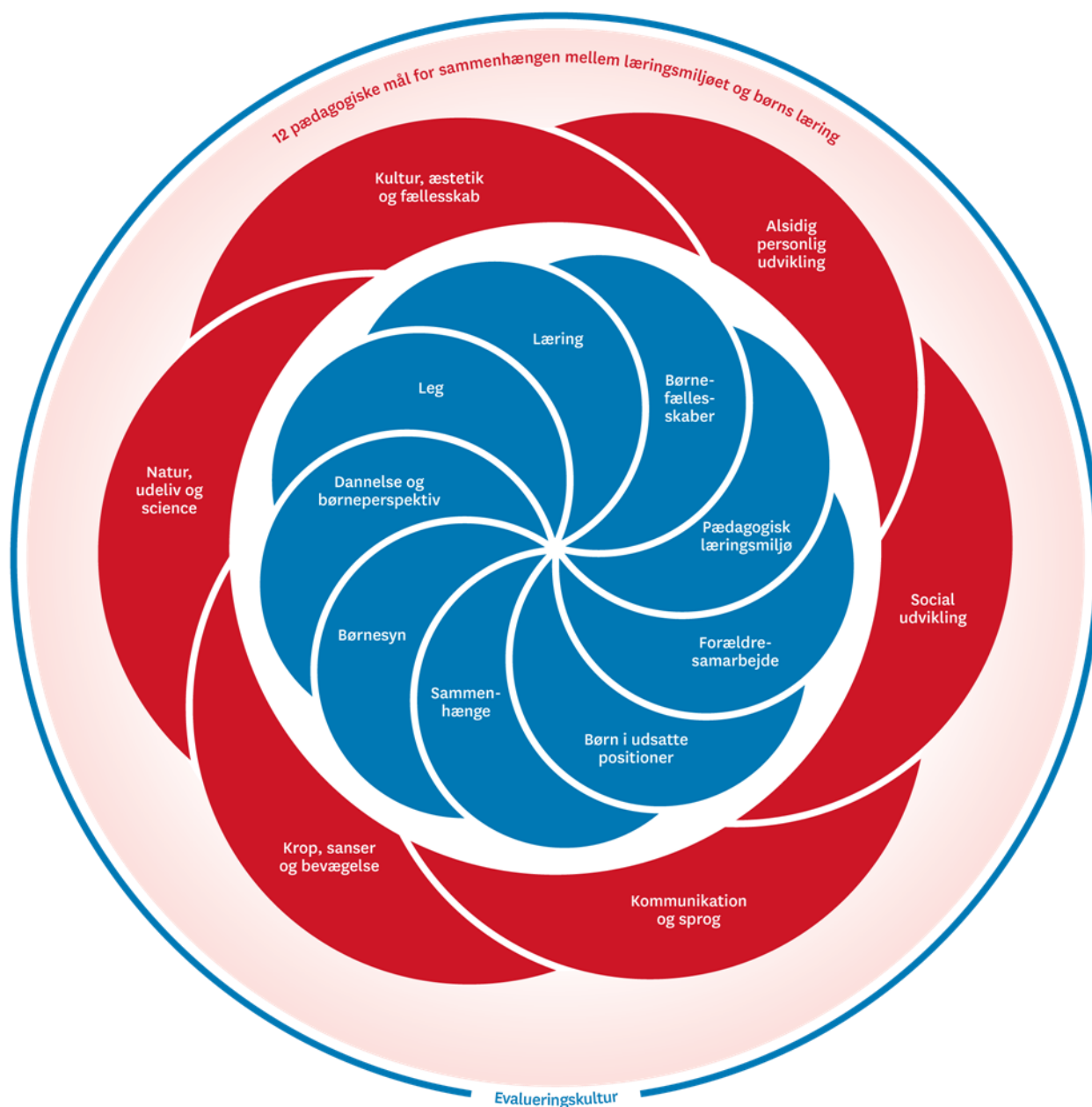
Skabelon til praksisfortællinger er udarbejdet med inspiration fra "Pædagogens grundfaglighed -Grundbog til pædagoguddannelsen", DAFOLO.

Indhold

Pædagogisk læreplan for	1
Årslev Børnehave og vuggestue	1
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Hvem er vi?.....	5
Pædagogisk grundlag.....	7
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	8
Børnesyn.....	8
Dannelse:.....	8
Fortælling om praksis - Projekt Grøn Energi – storegruppen	9
Miniprojekt: Digital dannelse - 2023	9
Børneperspektiv	11
Miniprojekt: Fællesskabende lege- og læringsmiljøer – efterår/vinter 2024	12
Leg:	16
Læring:.....	17
Miniprojekt: Aflevering i et læringsmiljø – vuggestuen	18
Børnefællesskaber:	20
Miniprojekt: Trivsel, empati og relationer - storegruppen	21
Pædagogisk læringsmiljø.....	23
Miniprojekt: Tryghedscirklen i børnehaven – 2024	25
Miniprojekt: Tryghedscirklen i vuggestuen – 2024	28
Miniprojekt: Tryghedscirklen i Storegruppen – 2024	30
Miniprojekt: Siesta i børnehaven – 2023/2024	31
Samarbejde med forældre om børns læring.....	34
Børn i udsatte positioner.....	36
Miniprojekt: Sårbarhedsskabende situationer - 2023	37
Sammenhængende børneliv	41
Organiseringen og arbejdet med de yngste børnehavebørn	41
Forankring i nærmiljøet og samarbejdet mellem private, selvejende og kommunale aktører på dagtilbud og skoleområdet.....	41
Lokal forankring i Årslev Børnehave og vuggestue:	42
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan.....	44
Inddragelse af lokalsamfundet	44
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	44
Miniprojekt: Fællesskabende lege- og læringsmiljøer - Løbelinsen 2025	45
Miniprojekt: Fællesskabende lege- og læringsmiljøer - Springbønnen 2025	48

Miniprojekt: Fællesskabende lege- og læringsmiljøer – Vuggestuen 2025	54
De seks læreplanstemaer	57
Alsidig personlig udvikling	58
Praksisfortælling: Cirkusforestilling - storegruppen	59
Social udvikling	61
Miniprojekt: Fri For Mobberi. 2023	62
Kommunikation og sprog	67
Feedback på	68
sprogmiljøer i vuggestuen	68
Krop, sanser og bevægelse	69
Miniprojekt: Mad- og måltidspolitik – hele huset 2025	70
Miniprojekt: Rend og hop – Vuggestuen februar-juni 2023	72
Miniprojekt: Rend og hop – Yngste- og mellemgruppen - februar-juni 2023	74
Miniprojekt: Rend og hop – Storegruppen – februar-juni 2023	76
Natur, udeliv og science	78
Miniprojekt: Motorik og Udeliv - for alle- 2023	79
Miniprojekt: Skoven – storegruppen	82
Miniprojekt: Grøn Energi – Storegruppen	83
Kultur, æstetik og fællesskab	85
Miniprojekt: Teater i mellemgruppen - 2025	86
Fortælling om praksis: Teaterforestilling i mellemgruppen – 2024	93
Evalueringskultur	95
Hvordan skaber vi en evalueringskultur?	95
Evalueringskultur og pædagogisk læreplanlægning ved medarbejderne	95
Bestyrelsens inddragelse i vores evalueringskultur	96

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der løbende til publikationen.

I Faaborg-Midtfyn kommune har vi udviklet et værktøj - *Læringsblomsten*, som hjælper os med at holde styr på temaer og mål i den pædagogiske læreplan. Det gælder både når vi planlægger vores hverdag med børnene, samt når vi reflekterer over sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer, vi skaber, og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Her kan du få en præsentation af [Læringsblomsten](#)

Læringsblomsten findes også i en papirudgave, som du kan se et eksemplar af, hvis du henvender dig til personalet i vores dagtilbud.

Vi anvender blandt andet Læringsblomsten, når vi arbejder med *Miniprojekter* og *Praksisfortællinger*. Læringsblomsten giver os et overblik, når vi skal forholde os til læreplanens 6 indholdstemaer, samt de 12 mål for sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Temaer og mål er fastlagt via lovgivningen, og således fælles for alle dagtilbud i landet.

Hvem er vi?

Årslev Børnehave og vuggestue er en integreret institution bestående af 2 børnehavegrupper; *Springbønnen* og *Løbelinsen* samt en vuggestuegruppe *Trilleærten*.

Børnehaven er den ældste børnehave i Årslev og flyttede i 2000 til dens nuværende beliggenhed på Birkelundsvej 1. Børnehaven er normeret til 42 børnehavebørn og 12 vuggestuebørn.

Beskrivelse af vores institution:

Børnehaven består af 2 stuer. Til hver stue er knyttet 2 små rum (til leg eller som værksted), en garderobe samt et toilet (den ene stues toilet deles med vuggestuen). Der er indgang til børnehaven med vindfang i garderoben.

Vuggestuen Trilleærten blev etableret i sommeren 2007. Vuggestuen har deres egen indgang og garderobe. Køkkenet og vuggestuen kan slås sammen til et stort rum når der eksempelvis holdes fester og forældremøder.

Køkkenet er hjertet i vores hus og er placeret midt i huset med en foldedør ind til vores vuggestue. Foldedøren åbnes i forbindelse med særlige aktiviteter, arrangementer og når vi har forældremøder.

I den ene ende af huset er personaleafdelingen med kontor, personalestue, personalegarderobe, bad og toilet. Personaleafdelingen har egen indgang i forbindelse med bryggeret.

I forbindelse med husets indretning, er der lagt vægt på at der er steder børnene kan lege uforstyrret. Rummene er indrettet så de lægger op til forskellige legeforløb, rolleleg, tumleleg, stille aktiviteter m.m.

Legepladsen består af en meget stor grund på knapt 11.000 m² med en flot udsigt ud over området ved Årslev kirke. Der er anlagt store bakkede områder, som kan bruges til kælkebakker, bjergvandring, finde insekter og blomster eller et sted hvorfra man kan betragte den store verden.

Der er lagt vægt på, at der skal være rige muligheder for forskellige aktiviteter og leg. På legepladsen er der fodboldbane, bålhytte, sandkasser, cykelbane, område med diverse legeredskaber, legehuse og gynger. Derudover er der plantet træer i små grupper og frugtbuske, som også skaber legekroge. Vi har en sansehave bestående af forskellige frugtbuske og forældrene har bygget et drivhus, hvor vi dyrker forskellige grøntsager. Derudover har vi højbede hvor vi sår grøntsager, har krydderurter m.m.

Desuden har vi et udekøkken, hvor vi eksempelvis tilbereder grøntsager til vores ugentlige båluppe.

Profil:

Vores institution er bygget op omkring vores værdier: dannelse, nærvær, sundhed og trivsel. Ord, som er illustreret i vores indgangspartier i såvel vuggestue som børnehave.

I vores hverdag vægter vi rutiner og aktiviteter omhandlende madlavning, motorik og udeliv.

Der bliver dagligt skåret frugt, lavet frokost og eftermiddagsmad, hvor børnene på skift deltager i små hold, som dagsformen ligger op til. Vi laver suppe på bål én gang om ugen, grød, rugbrøds-madder og ofte lune retter et par gange om ugen. Vi laver også vegetariske retter og har kødfrie dage, for derigennem også at præsentere børnene til mere co2 neutrale retter.

Vi samler affald, sorterer, afleverer det på genbrugsstationen, og lærer børnene om vigtigheden i at være "grønne" i vores hverdag.

Vores gruppenavne er integreret i vores logo og med til at børnene får en god visuel fornemmelse af at være en del af en gruppe i et større fællesskab.

Der kan læses mere om vores fysiske rammer via flg. link.

[Fysiske rammer i Årslev Børnehave og vuggestue](#). Læs under 'Om Årslev Børnehave og vuggestue'.

Her kan læses om hvad der kendetegner os og hvad det vil sige at være selvejende.

[Om at være selvejende](#). Læs under 'Om Årslev Børnehave og vuggestue'.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaven.** Vi har en særlig opmærksomhed på de børn der modtages i yngstegruppen, når de er i alderen 2,11-3,1 år. Vi vægter samarbejdet og overgangen internt i vores hus højt og oplever en stor værdi i at dagplejen kommer på besøg inden børnehavestart. I modtagelsesgruppen vil der i høj grad være fokus på at skabe tryghed og relationsdannelse.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn:

Vi har en anerkendende og rummelig tilgang til børnene. Vores faglige refleksioner tager udgangspunkt i en systemisk tilgang til 'at se rundt om barnet', både når relationen trives og udfordres. Det ses blandt andet ved at vi 2 gange om året 'kortlægger' vores relation til barnet og forældrene ved hjælp af relations- og venskabskemaer. Her får vi en særlig opmærksomhed på om der er relationer, hvor vi skal have et øget fokus.

Vi anvender desuden 'vækst-modellen' (hvad går godt, mindre godt og udfordrer barnet) i personalegruppen efter behov, og ved forældresamtaler, hvis det er brug for at få nye vinkler på vores samspil med barnet. Denne model belyser flere sider af barnet, når relationen er udfordret, og vi har brug for at styrke barnets udvikling og samspil i fællesskabet med både børn og voksne.

Vi arbejder med elementerne fra Tryghedscirklen (Circle of security), og har derigennem fokus på at skabe trygge relationer til børnene ved at skabe en balance mellem at barnet kan støttes i at udforske verden og søge tryghed efter behov.

Vi forholder os nysgerrigt til hvad barnet vil fortælle os med dets handlinger, også selvom handlingerne er uhensigtsmæssige. Vi er, sammen med forældrene, nysgerrige på, hvordan vi kan hjælpe et barn med udfordringer.

Desuden laver vi, i samarbejde med forældrene og faglige konsulenter i Opvækst og Læring, indsatsplaner på alle børn med særlige behov. Indsatsplanen indeholder konkrete indsatser i dagtilbud og hjem, som løbende følges op på og evalueres.

Læs mere om vores 'pædagogik' [her](#).

Her beskrives også vores arbejde med leg- og læringsgrupper, hvor de pædagogiske læringsmiljøer tilrettelægges med nærværet, barnet og fællesskabet i fokus.

Nærvær er en del af vores grundlæggende pædagogik og beskrives i vores værdigrundlag. Værdigrundlaget er udarbejdet i samarbejde mellem personale, ledelse og bestyrelsen. Værdigrundlaget er dynamisk og opdateres og revideres som udgangspunkt hvert 2.-3. år.

[Vores værdigrundlag kan I læse mere om ved at trykke her, og gå til fanen 'Om Årslev Børnehaven og vuggestue'.](#)

Dannelse:

Dannelse er et af værdiordene i vores værdigrundlag.

Dannelse hos os er når børnene op igennem vuggestuen og i børnehaven, lærer at omgås hinanden med respekt for at vi er forskellige og alle 'øver' sig på noget. Vi er nysgerrige på barnet og dets familie i ønsket om at etablere et stærkt samarbejde, hvor det at styrke barnet i at udvikle sig i dets nærmeste udviklingszone er i fokus.

For at sikre os at alle har lige adgang til nærmiljøets muligheder, besøger vi bl.a. kulturelle aktiviteter, natur, lokale legepladser mm. Ture i nærmiljøet foregår både på gåben (herunder vores ugentlige gåture/løbeture) og ved at cykle i nærmiljøet. Eksempelvis lærer alle vores storegruppe-børn at cykle til skole og skov.

Vi sætter dagligt fokus på **mad-dannelse**, når børnene deltager i madlavningen og under måltidet, hvor der tales om hvad der i dag spises, og at man kan være 'modig' ved at smage på nye madvarer.

Vi har en ugentlig kokke-dag, hvor børnene på skift deltager i madlavningen.

Vi deltager desuden årligt i 'Bag for en sag', hvor børnene er med til at bage. Kagerne bliver efterfølgende solgt og overskuddet går til et godt formål. Vi deltager også i den årlige nationale 'Maddag', hvor der over hele landet spises den samme ret. Herudover har vi også årligt pres af æbler til æblemost, vi kværner korn til mel i vores høstuge og vi udruger kyllinger til påske. Alt sammen for at skabe et læringsmiljø, hvor børnene erfarer hvordan maden laves, hvordan den smager, hvor den kommer fra, samt lærer at ved at vi ex. sælger kage, kan vi bidrage til, at fattige og sårbare børn og familier kan få det bedre.

Et andet eksempel på at inddrage børnene i dannelse er omkring affaldssortering med fokus på **natur-dannelse**:

Fortælling om praksis - Projekt Grøn Energi – storegruppen

Storegruppen har et årligt projekt om Grøn Energi, hvor vi snakker om affaldssortering, genbrug, og om at passe på naturen. I den forbindelse sorterer vi en masse af børnehavens affald og cykler på genbrugspladsen med affaldet. Det er altid en stor succes. Børnene elsker at putte affald i containerne og stå og kigge på hvad andre har smidt ud.

Børnene har en pose genbrugsaffald med hjemmefra, og forældrene kan i den forbindelse have fokus på at tale med deres barn om, hvad tingene er lavet af. Dette for at forstærke læringen om affald og samtidig lave en kobling mellem hjem og institution. Det at børnene selv har en pose med gør dem stolte og giver noget medejerskab. De få børn, som ikke havde noget med får en lille pose af børnehavens affald, som de selv er med til at vælge.

Vi gør en indsats for at ingen skal føle sig uden for, selvom de ikke har noget med hjemmefra, men vi må også konstatere at de børn, de har affald med hjemmefra, har mere ejerskab til tingene, og samtidig har fået en god snak derhjemme.

Vi begrænser brugen af skærm sammen med børnene, når de er hos os i dagtilbuddet. Anvendelse af digitale redskaber har altid et pædagogisk formål og anvendes ex. til at udfolde børnenes kreative tænkning eller til at understøtte børnenes relationer. Se ex. nedenstående miniprojekt.

Miniprojekt: Digital dannelse - 2023

Personalets udviklingsfokus

Vi er nysgerrige på hvordan vi kan give børnene et kendskab til digital læring gennem leg.

Da **digital-dannelse** er vigtigt for børn og specielt for deres fremtid, er det vigtigt for os som personale at præsenterer det for børn så de kan blive klædt på til fremtiden med digitale medier.

Miniprojektets fokus

Vi vil gerne give børnene en viden omkring forskellige digitale medier.

Da børnene skal bruge tingene i skolen. Fx kodning via robotter som er det første vi tager hul på.

Både fællesskab og leg er i fokus. Det er vigtigt at børnene får de digitale medier i hænderne, og prøver selv. Nogle vil finde ud af hvordan det fungerer, andre vil måske lege med det på en anden måde, hvilket også skal anerkendes.

Projektdeltagere

Alle børn i børnehaven kommer igennem og børnene er i forskellige aldre og forskellige grupper.

Kører fra november til marts.

Den voksne er fast og er digital nøglemedarbejder i huset.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Temaer:

Natur, udeliv og science.

Social udvikling

Alsidig personlig udvikling

Kommunikation og sprog

Det forventes at børnene vil opleve nysgerrighed på de digitale medier der vises frem, lære fejlmodighed og lære igennem leg. De arbejder sammen og de arbejder hver for sig.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Vi forventer at børnene vil få et kendskab til digitale medier.

F.eks. Kubo (kodning)

Samtidig ønsker vi at børnene lærer at det er okay at man ikke altid kan finde ud af hvordan det fungerer i første huk, og tør prøve forskellige ting, omkring digitale medier selvom det ikke altid lykkedes.

Børnene sidder sammen og lærer af hinanden, men udvikler sig også selv og får ny viden.

Vi vil løbende skrive om det til forældre og medarbejder på aula, og kort fortælle hvad vi laver og hvorfor vi laver det.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Vi har erfaret flere ting.

Det er vigtigt at "sidde på sine hænder" og lade børnene selv pakke robotpakkerne op, og selv se og opleve hvad det er og hvad de kan.

Nogle børn fanger det rigtigt hurtigt og behøver ikke hjælp, andre børn skal guides til hvad det er og hvad de kan.

Andre børn var slet ikke interesseret i hvad de kunne og legede bare med dem som dukker, hvilket er helt ok.

Den voksne har fået ros af forældrene da der er lagt billeder op på aula hver gang vi har haft det.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Børnene har brugt hinandens viden, og efter vi har været færdige, har de fået lov til at lege videre på stuen, nogle gange har de leget videre med robotterne andre gange har de leget med noget andet. Dette har skabt nogle nye relationer mellem børnene.

Videndeling

Mundtligt og ellers med forældre via aula (billeder).

Børneperspektiv

Spørge Børge – spørgeskema om børnemiljøet

Vi vil gerne inddrage barnets perspektiv i belysningen af vores børnemiljø. Dette kommer bl.a. til udtryk ved at de kommende forårs-sfo (og/eller mellemgruppens) børn udfylder et digitalt spørgeskema kaldt *Spørge Børge*. Spørgsmålne besvares i børnehaven. Vi ønsker at 'indfange' barnets stemme, så vi kan blive klogere på, hvordan børnene oplever deres dag i børnehaven.

Det er bl.a. spørgsmål om leg, børnefællesskaber, skældud, medbestemmelse og pladsforhold.

Når skemaerne er udfyldt, anvender det pædagogiske personale svarerne til at sætte fokus på bestemte emner eller ændrer på praksis v.h.a en handleplan. Svarerne anvendes til at fastholde og udvikle på vores refleksions-praksis, så vi hele tiden er nysgerrig på, hvilke læringsmiljøer vi tilbyder i vores børnehave.

Dette spørgeskema anvendes som en del af vores overordnet pædagogiske tilsyn fra kommunen.

Der har været fokus på temaerne; 'mindre skæld-ud', den voksnes deltagelse i legen og larm i børnehaven. Tiltagene har været:

- Fokus på temaet 'minde skæld-ud' og gruppedrøftelser og refleksion for hele personalegruppen. Personalet i storegruppen har været særligt opmærksom på hen-imod-sprog og tonefald
- En nysgerrighed på den voksnes deltagelse i drengens leg.
- For at mindske larm, har der været fokus på at fordele børnene i mindre grupper fra morgenstunden med fokus på både både low-arousal og high-arousal aktiviteter (trampolin i garderobe for at mindske løb på gangen). Der har også været fokus på at gå tidligt ud med en gruppe børn.

Børnemøde – demokrati og afstemning

Forud for storegruppens afslutningsfest, har børnene en afstemning, der danner rammen for den festmiddag alle storegruppe-familier bidrager til; Alle forslag bliver nedskrevet og der foretages en afstemning, hvor de retter med flest stemmer bliver valgt.

I 2024 er vi blevet nysgerrige på, hvordan vi kan arbejde mere med børneinddragelse og medbestemmelse og kick-startede dette fokus ved at deltage i en kommunal inddragelsesdag i november 2024. Her nedsatte vi et børnepanel, som med hjælp fra DCUM' materiale om børneinddragelse, hjalp os med at sætte ord på, hvordan de oplevede vores børnemiljøer.

Herudover har 2 medarbejdere deltaget i et kursusforløb tilbudt af kommunen og udbudt af UCL omhandlende Fællesskabende lege- og læringsmiljøer.

I januar 2026 har vi i samarbejde med Ringgårdens Børnehus sat fokus på 'Empati i Børnehøjde' som blev kickstartet ved en pædagogisk dag for begge matrikler, hvor Elise Linder fra ICDP Danmark, holdt et oplæg om emnet.

Empati er forudsætning for demokrati og for at kunne indgå et sundt fællesskab.

Forløbet omkring empati udmunder i miniprojekter for alle aldersgrupper, som fremlægges og videndeles på tværs af de 2 huse i sommeren 2026.

I forlængelse heraf vil der komme fokus på implementering af kommunens nye Børn- og Ungepolitik samt fokus på kommunens samarbejde med Unicef om at blive Børnevenlig kommune.

Dette vil sætte fokus på *børneinddragelse, børnedemokrati og børneperspektiver*.

Herunder kan læses et miniprojekt som beskriver deres fokus og inddragelse af børnenes perspektiver i indretning af et nyt børnemiljø.

Deres deltagelse i forløbet udmunder desuden i, at de på vores pædagogiske dag i januar 2025, sammen med medarbejdere fra det selvejende dagtilbud Ringgården, videndeler om deres arbejde med; børnemiljø, børneinddragelse og børneperspektiv.

Miniprojekt: Fælleskabende lege- og læringsmiljøer – efterår/vinter 2024

Personalets udviklingsfokus

Vi ønsker at skabe et læringsmiljø, hvor man kan være i mindre grupper, og at det på den måde kan medvirke til nye legerelationer på tværs af alder, køn og børnegruppe. Et rum der kan skabe tid og sted til leg, hvor børnene kan udforske deres fantasi og leg.

Miniprojektets fokus

Vores miniprojekt omhandler fællesskabende lege- og læringsmiljøer. Vi har valgt at fokusere på reposen ved Løbelinsen, hvor vi ønsker at skabe en hygge-krog med et hus man kan gemme sig væk i.

Ligeledes er vi nysgerrige på hvordan vi kan skabe et læringsrum med mere ro i hente-/bringesituationer, da gangen typisk fungerer som løbebane.

Projektet omhandler i høj grad børnesyn, da vi har inddraget børnene ved at spørge ind til deres tanker og ideer til det nye rum i institutionen. Vi har været åbne og lydhør overfor alle ideer, og på bedste vis forsøgt at efterkomme deres ønsker. Det betyder også, at vi giver børne plads – tid og rum – til at lege.

Men det bærer i høj grad også præg af børnefællesskaber, leg og læring. 3 elementer i læringsblomsten der er stærkt forbundet.

Børn leger ikke for at forstå, de leger fordi det er sjovt. Legen har værdi i sig selv og hænger sammen med det at være barn. Det er gennem legen, at børn bearbejder og forstår verdenen. Den er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Med leg kommer fællesskaber. Relationer og venskaber er afgørende, for at alle børn oplever sig som værende en del af fællesskabet og blive anerkendt. Der skal være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende i forskellige aktiviteter.

Læring forstås bredt, og læring sker i mange arenaer. Gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og ved at blive udfordret. Barnet lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale samspil, ved at opleve nyt og ved at opleve, at det kan bidrage til de sammenhænge barnet indgår i med andre børn og voksne.

Projektdeltagere

Personalet som har været på kursus vil være primusmotor på projektet, men alle kommer til at løfte i flok, så vi kan skabe en fælles vision om, hvad vi ønsker at skabe, så vi bedst muligt understøtter vores forskellige børns lege, behov og interesser.

Dette har givet refleksion over hvad rummets - for nu, kun repositet ved Løbelinsen - anvendelsesmuligheder er og hvordan vi bedst muligt imødekommer børnenes ønsker.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Vi ønsker at børnene, kommer til at benytte det nye læringsmiljø på kryds og tværs af alder, køn og stue. Vi ønsker ligeledes at det kan bidrage til gode lege og et rum hvor alle børn føler sig som en værdifuld del af fællesskabet, hvor de bliver mødt og anerkendt for den de er. Et rum hvor børnene kan skabe nye og dybere relationer.

Rummet skal også kunne agere som tilflugtssted, hvis et barn føler behov for at ville trække sig. Så samtidig med at rummet skal kunne favne samspil og fællesskaber, skal det i høj grad også rumme nærvær. Både nærvær til fællesskabet, ved at kunne sidde og fordybe og forundre sig sammen, men også nærvær for det enkelte individ, hvor man kan gemme sig væk og nedregulere med en bog, bamse eller lignende. Rummet kan altså på den måde favne flere forskellige stemninger alt efter hvad behovet kræver på det pågældende tidspunkt. Rummet skal føles trygt med plads til samspil, ro og fordybelse

Rummet skal bidrage til positive lege, så den første tid kan det være nødvendigt personalet er lidt opmærksomme på det, da det vil være nyt og spændende. Derfor vil der også være en synlig voksen, til at skabe tryghed, hjælpe, understøtte lege og hjælpe med at italesætte følelser og handlinger ved eventuelle uoverensstemmelser.

Vi berører primært to forskellige arenaer i læringsblomsten;

Social udvikling:

Det nationale mål: At alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer. Fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Som barn oplever jeg:

At blive mødt, respekteret og anerkendt, som den jeg er i fællesskaber, hvor jeg kan udtrykke mine følelser og tanker og blive forstået. At have gode venner og værdi i mig selv, når jeg deltager i fælles beslutninger og dannes i mødet med det., der er anderledes end mig selv.

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

Det er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne. Hvor alle er medspillere og udviklere af fællesskaber i empatisk samspil med andre børn og voksne - såvel i som uden for dagtilbuddet. hvor børnene egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet.

Alsidig personlig udvikling:

Det nationale mål: Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn i mellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering

Som barn oplever jeg:

At være nysgerrig og føle mig tryk i verden, så jeg kan holde fast, prioritere og fordybe mig med tillid til egne potentialer. At kunne engagere mig samt lege og deltage i forskellige fællesskaber, hvor jeg kan få hjælp til at regulere mine følelser og håndtere både med- og modgang.

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

Der er præget af omsorg og tryghed samt appellerer til nysgerrighed. Der understøtter samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale samt børn imellem.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

At legemiljøet kan understøtte børnenes lyst til at lege og inspirere deres fantasi, fordybelse og begejstring. Legemiljøet skal understøtte, at børnene kan være del af et mindre fællesskab, og give mulighed for at børnene kan skabe erfaringer og legerelationer.

Det er vores opgave som personale at understøtte børnenes lyst til leg og inspirere deres fantasi, fordybelse og begejstring. Her er vi opmærksomme på hvilken rolle vi har, afhængende af, hvilke børn der er i legemiljøet. Dette opnås bl.a. ved vores involvering i legen. (Christie, 2005 s, 271). Tilskuer, regissøren, legekammerat eller legeleder.

Tilskueren er en position, hvor man som professionel giver tid og plads til leg, men ikke involverer sig direkte i legen.

Regissøren står, som tilskueren, også på sidelinjen, men forholder sig aktivt til forberedelse og børnenes mulige behov for redskaber eller guidning undervejs.

Legekammeraten tager en aktiv og ligeværdig position i børnenes leg, men oftest med afdæmpet deltagelse, så det primært er børnenes initiativ, der er styrende (Christie, 2005: 272).

Som legeleder tager man en position, hvor man bevidst forsøger at berige og udvide børnenes leg for at tilføre eller bevare legens spænding

Kilde: Gitte Bork' legemodell for valg af positioner i legefællesskaber

(Bork 2015, s 59).

Viden og handlemuligheder

Vores inspiration udspringer fra kurset "Fællesskabende lege – og læringsmiljøer".

Her er vi blevet undervist i legens betydning for børn og vores rolle som personale, hvordan vi også kan påvirke legen og dens muligheder. Både som forstyrrelse, men også hvordan vi kan gå ind og understøtte legen.

Ligeledes er vi bevidste om det fysiske rum og legemediernes betydning for børns lege.

Sammenhængen mellem rum og pædagogik handler om, at det fysiske miljø skal spille sammen med den leg og pædagogiske intention, der er for legemiljøet. Et legemiljø bør være foranderligt i forhold til børns skiftende interesser og behov. Her kan man med fordel have udvalgt legetøj stående fremme, og skifte kasserne ud gennem året.

Ligeledes er det vigtigt, at de legemedier vi tilbyder (legetøj) passer til rummets kodning (hvad rummet anvendes til).

Ift. det kommende legerum og dets placering vil der være fokus på bløde materialer, der "bor" i hulerne, som bidrager til ro og fordybelse hos børnene.

Derudover skal legemiljøet indrettes med plads til, at den voksne har mulighed for at deltage aktivt i legen og på den måde, kan bidrage til at understøtte samspil og lege.

Forskning viser, at et læringsmiljø kan betegnes som værende et "kvalitetsstærkt læringsmiljø" såfremt at nedstående fem kendetegn er til stede. Når disse er til stede oplever børnene en dybere form for læring

Begejstring: børnene oplever at nyde en opgave, får succesoplevelser og overvinder udfordringer.

Aktiv deltagelse: børnene oplever at blive opslugt af ting, situation eller aktivitet

Mening: Børnene oplever, at noget giver mening, at de kan knytte oplevelser til noget allerede kendt.

Eksperimenteren: Børnene afprøver ting, formulerer hypoteser og opdager nye spørgsmål

Social involvering: Børnene udtrykker deres tanker, udvikler forståelse for hinanden og får stærke relationer.

(dcum.dk/media/prtlinus/kvalitetsstaerke-legemiljoeer_dcum.pdf - s. 34)

Data: Vi har interviewet børn i forbindelse med projektet, både enkeltvis og i plenum. Ydermere har børnene tegnet hvad de har af ønsker for reposet omkring Løbelinsen.

Planen for miniprojektet

Vi har en plan om, at der skal bygges et / to huse på reposet ved Løbelinsen. Vi har fremlagt vores ideer på baggrund af børnenes ønsker for lederen og bestyrelsen. Som efter bestyrelsen godkendelse har kontaktet firmaet Rolighed, og derfra finder vi ud af hvad der er realistisk at få bygget. Herefter vil der blive udarbejdet en mere detaljeret plan/skitse.

I dokumentationen ønsker vi at have fokus på hvordan læringsmiljøet bidrager positivt til børnenes hverdag, nærmere bestemt deres lege, læring, udvikling og sociale samspil. Dette vil vi gøre gennem daglige observationer af børnenes lege, billeder af før/efter tiltaget.

Observationerne vil foregå formiddage og eftermiddage hvor vi bruger inderummet. Herefter vil vi med vækst modellen se på hvad der fungerer? Hvad vi vil udvikle på? Og hvilke handlinger vi har/vil gøre os

Når legemiljøet står færdigbygget, så skal den indvies hvor vi vil afholde en fernisering med børn og personale.

Vi vil dokumentere hele forløbet med billeder før, under og efter, for på den måde også at inddrage forældrene.

Vi vil interviewe børnene om hvad de synes, der skal være af legemedier i legemiljøet. For at afgrænse deres ønsker vil vi komme med eksempler på hvilke ting, der kan være i legemiljøet. Dette vil eks. Være billeder af madrasser, bamser, puder og lignende. Børnene vil herefter for uddelt posters, som er deres "valgseddel", den skal de klistre på deres ønske(r). Dette vil foregå en formiddag kl. 10.00 sammen med nogle grupper børn, evt. delt op i to.

Det er vores opgave at søsætte projektet. Men for at involvere det øvrige personale vil vi informere mere uddybende om det på et personalemøde, samt i den daglige dialog. Hele personalegruppen vil også være del af ferniseringen og derefter vil vi i fælles dialog og gennem observationer komme frem til hvordan det nye legemiljø vil blive en fast del af den pædagogisk hverdag.

Tidsramme

Projektet er så småt påbegyndt her i oktober 2024.

Vi forsøger at sætte en dukkeseng, bondegård og bondegårdsdyr ud på reposet for at indikere, at dette er et rum, hvor der gerne må leges. Dette vil få lov at stå, i en måned tid. Derefter vil vi forsøge at sætte bøger og en sækkestol ud. Ydermere er "lommer" på væggen blevet taget ned.

Vi vil evaluere på selve miniprojektet i starten af det nye år.

Evaluering af Miniprojektet

For at inddrage børnene perspektiv, har vi interviewet dem ift. Hvad de ønskede det nye læringsrum skulle indeholde. Her blev der nævnt, magnetavler og magneter, huler, andre farver på vægge og plakater af velkendte figurer. Men det, der gik meget igen i børnenes udsagn var: huler. Da vi spurgte ind til hvorfor, nævnte mange, at man kunne gemme sig lidt fra de andre. Altså det her med at lege uforstyrret.

Den efterfølgende dag lavede vi en skitse af repositet og herefter fik børnene til opgave, at tegne deres ønsker ind. Mange af deres udsagn kom til syne i illustrationerne. Men fællesnævneren var ønsket om en form for hule eller et hus.

Da placeringen af hulen er på gangen, der i forvejen kan virke som en banegård i hente/bringe situationer blev vi i fælles dialog enige om, at der ikke skal legetøj med ud i hulerne.

Der vil være fokus på bløde materialer – hynder, bamser og puder, dette vil også medvirke til, at atmosfæren vil føles som et trygt og omfavnende rum fyldt med nærvær.

Dette er også vurderet på baggrund af arbejdsmiljø og sikkerhedsmæssige årsager - hvis der ligger legetøj - hårdt legetøj, som man vælter over, kan man risikere en mulig arbejdsskade. Og skulle der opstå situationer, hvor man skal hurtigt ud af huset evt. brand så fungerer det heller ikke, hvis der ligger legetøj over hele gulvet.

Opfølgning

For at bevare børneperspektivet, er vores plan at følge op med børnene og spørge ind til deres tanker om hulen – hvad er godt? Hvad er knap så godt? Kan noget forbedres?

Ligeledes ønsker vi også det øvrige personale's tanker og observationer de gør sig i dagligdagen. Vi ser alle noget forskelligt og sammen skaber vi netop det her helhedsbillede på børnegruppen og institutionen.

Videndeling

Vi har delt vores tanker, ideer og processen på personalemøder, foruden dette vil der også komme mere vidensdeling til den pædagogiske dag i januar 2025.

Vi har foruden dette også videndelt med forældre via AULA og på et bestyrelsesmøde, hvor bestyrelsen fik mulighed for at stille reflekterende spørgsmål ud fra Karl Tomms spørgsmålstyper. Det var bl.a. hvordan vi tilgodeser at alle børn får lov at benytte hulerne? - her kunne en timetimer eller en voksen være det styrende element således at alle tilgodeses. Hvordan vi bruger personalet ift. Når legen rykker ud på gangen? - dette løses med, at der som oftest er en voksen på gangen og at vi generelt har en god fornemmelse af børnene. Ligeledes blev der spurg ind til hvordan et rum kan fremme relationen? - dette kan gøres ved at italesætte børnenes styrker overfor hinanden. Og vi forestiller os at rummet også vil gavne nye børn, skabe en form for tryghed de kan trække sig ind i.

I 2026 er en pædagog i vores hus startet op på endnu et forløb ved UCL om *Leg, kreativitet og æstetiske processer*, som bl.a. også handler om, hvordan vi inddrager børnenes perspektiver på vores pædagogiske læringsmiljøer.

Leg:

Legen er vigtig og en betydningsfuld del af barnets hverdag i Årslev Børnehave og vuggestue.

Børnene leger som en naturlig del af deres samspil med andre børn og har en stor værdi i sig selv.

Vi har en opmærksomhed på børnenes legefællesskaber. Den voksne har en vigtig rolle i at være medskabende til gode legefællesskaber, hvor alle børn er med. Den voksne kan placere sig;

- *foran* i legen og være den ideskabende
- *stå ved siden af* i legen og give plads til barnets initiativer. Den voksne sætter ord på legen, ser barnet og styrker derved både sprog og selvværd
- *gå bagved* og være understøttende i forhold til at hjælpe de børn ind i legen, som er på kanten af legefællesskabet
- *gå ind* i legen og være med på barnets præmisser og derved deltage i legen
- *gå væk fra* legen. Nogle gange må den voksne lade børnene lege i fred og derved give plads til at legen udvikler sig uden voksen-forstyrrelser.

Vi inspirerer børnene til at lære nye strukturerede lege, hvor den voksne går forrest og 'instruerer'. Vi er opmærksomme på, hvornår den voksne skal hjælpe barnet ind i legen, øve turtagning, give legeideer og ikke mindst hjælpe et barn, som er på kanten af eller udenfor legefællesskabet.

Vi har en Marte Meo terapeut i vores hus, som også har et særligt fokus på legefællesskaber og legedeltagelse, og den voksnes rolle i at understøtte gode relationer og samspil mellem børnene og mellem barn og voksen. Vi har løbende Marte meo forløb i huset med fokus på at styrke relationer i samspillet mellem børn og mellem barn-voksen.

I løbet af 2023 har vi haft fokus på motorik og udeliv over de 4 årstider (læs mere under læreplanstemaet *natur, udeliv og science*). Her har vi sat yderligere fokus på fælleslege på legepladsen, hvor den voksne går forrest til at starte med, for efterfølgende at erfare, hvordan børnene videreudvikler på de lege der er igangsat.

Læring:

Børn lærer, voksne lærer. Læring foregår i fællesskab og er livslang.

I Årslev Børnehave og vuggestue ønsker vi at skabe gode læringsmiljøer både inde og ude. Vi ved at børnene lærer dagen igennem, børnene opsøger selv læring og den voksne understøtter lærende processer dagen igennem. Det kan være i forhold til selvhjulpethed i vuggestuen, hvor et barn øver sig på at tage støvlen på. Eller det store børnehavebarn som lige har lært at skære æblet over, når der hjælpes med frugten i køkkenet. Den voksne er opmærksom, understøttende, roser og anerkender barnet for derigennem at skabe grobund for motivation og godt selvværd, som giver barnet lyst til læring.

Vores grupper i børnehaven er aldersintegreret og stuerne opdelt med forskellige læringsrum.

I løbet af året følger storegruppen deres eget årshjul og har forskellige aktiviteter i og uden for børnehaven.

Yngste- og mellemgruppen har lige så forskellige tematiserede projekter hen over året samt leg- og læringsgrupper med udgangspunkt i at komme omkring det fælles pædagogiske grundlag og temaerne i den pædagogiske læreplan.

Vi har desuden hen over året fokus på konceptet 'Fri for mobberi'² og temaet digital dannelse, hvor alle børn kommer igennem forskellige aktiviteter knyttet til de 2 temaer.

I 2022+2023 læste en pædagog i vuggestuen et diplommodul om udsatte og sårbare familier. Hendes fokus i den afsluttende opgave var 'Sårbarhedsskabende situationer' i en vuggestuekontekst, som blev fremlagt på

---

² Maryfondens koncept om sociale relationer og det at være gode venner. Omdrejningspunktet er en lille lilla bamse som børnene får i vores vuggestue, og som følger dem hele vejen op igennem børnehaven.

et større fyraftensmøde for vuggestuepersonale og dagplejere i FMK som en afslutning på førnævnte diplommodul.

Dette fokus har også skabt drøftelser i vores egen personalegruppe og ført til miniprojektet under sammen tema, som er udarbejdet i løbet af forår/sommer 2023, og kan læses under afsnittet 'Børn i udsatte positioner'.

Herunder beskrives et miniprojekt om afleveringssituationen i vuggestuen. Projektet blev gennemført i 2020, men er fortsat relevant idet vuggestuen italesætter den gode aflevering overfor nye forældre, og idet en beskrivelse af 'Opstart og den gode aflevering' sendes til alle forældre i vores velkomstmateriale inden opstart i vug. og bhv.

Miniprojekt: Aflevering i et læringsmiljø – vuggestuen

Personalets udviklingsfokus

Vi er optaget af at få skabt et godt afleveringsmiljø i vuggestuen.

Vi voksne sidder på gulvet/eller ved bordene, hvor børnene har en aktivitet – vi er hvor børnene er. Meningen er, at forældrene afleverer deres barn til os i læringsmiljøet, hvis barnet har brug for hjælp til at vinke.

Vi oplever, at det skaber uro når et barn skal afleveres til en voksen, da den voksne flytter sig fra legen, og de deltagende børn mister fokus og legen splittes.

Miniprojektets fokus

Vi har fokus på at få skabt en optimal afleveringssituation for alle børn i vuggestuen.

Vi vil med vores pædagogiske erfaringer og teoretiske viden være tydelige omkring vigtigheden af, at det enkelte barn bliver afleveret til en voksen i et igangværende legemiljø for at undgå uro og igangværende lege der bliver afbrudt.

Vi vil samtidig sætte fokus på, at det bliver nemmere for det barn som bliver afleveret at komme i gang med at lege når det afleveres i et læringsmiljø. Barnet bliver inviteret direkte ind i en leg og fællesskabet.

Vi er blevet inspireret af en artikel, hvor en anden vuggestue i kommunen oplever samme problematik, og de har haft succes med den nye afleveringsform.

Vi har skrevet et brev til alle forældrene, hvor vi beskriver projektet og dets formål, så alle ved, at vi ændrer på praksis.

Vi vil efter noget tid spørge forældre om, hvad der er positivt/negativt ved det nye tiltag. Vi vil bruge deres oplevelse af tiltaget til at dokumentere og evaluere.

Vi vil tage enkelte billeder af afleveringssituationer.

Internt husker vi, at fortælle og spare med hinanden om de gode og dårlige oplevelser løbende.

Projektdeltagere

Alle personaler på vuggestuen Trilleærten.

Alle børn på Trilleærten.

Alle forældre.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Vi antager, at børnene oplever mindre forstyrrelser/afbrydelser i deres lege når den voksne ikke flytter sig fra legen/børnegruppen.

Vi tror samtidig, at barnet som bliver afleveret, får nemmere ved at blive afleveret samt hurtigere kommer i leg, når det afleveres midt i en igangværende leg, da barnet inviteres direkte ind i fællesskabet.

At være kendt i og tryk ved mit læringsmiljø, samt bekendt med forskellige kulturtilbud.

- At have gode venner og værdi i mig selv, når jeg deltager i fælles beslutninger og dannes i mødet med det, der er anerleders end mig selv.
- Positive, nærværende voksne og legerelationer, der flytter opmærksomheden til legen.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Vi sætter fokus på;

- Alsidig personlig udvikling.
- Social udvikling
- Kommunikation og Sprog.

Vi forventer, at vi får et miljø, hvor børnenes perspektiver inddrages/tilgodeses, og de anerkendes ved, at den voksne bliver og deltager i aktiviteten. Vi forventer samtidig, at barnet som afleveres, hurtigere bliver en del af det igangværende fællesskab ved, at det afleveres direkte i ét. Vi kan på den måde yde større omsorg, nærvær og tryk for flere børn på én gang.

Vi vil frem til, at alle børn er med til at udvikle fællesskabet i et empatisk samspil med de andre børn og voksne på stuen.

Vi ønsker ligeledes at skabe et miljø, hvor vi voksne skaber en samskabende praksis som understøtter engagement, deltagelse og læring.

Vi refererer i forhold til Plexsus i henhold til "Fokus"-punktet. Vi sætter spot på forældresamarbejdet, hvor vi vil skabe et tryk læringsmiljø barnet kan afleveres i. Vi har fokus på børnenes perspektiv og børnefællesskabet. Vi får skabt en sammenhæng fra barnet afleveres til det hentes igen ved, at vi allerede fra morgenstunden får skabt et nærværende og forudsigeligt fællesskab.

"Vision"-punktet inddrager vi også, da vi har fokus på at skabe et tryk læringsmiljø, og vi ser legen som grundlæggende, da vi gerne vil værne om, at børnenes lege ikke afbrydes ved, den voksne rejser sig.

"Handling"-punktet inddrages ved, at vi er overvejende i vores position, da vi søger at forstå og tolke børnenes lege-stemninger.

Viden: Artiklen fra "Det pædagogiske tidsskrift 0-14" – Vi er ikke dovne - vi er pædagogiske.

Evaluering af Miniprojektet

Forældrene blev hurtigt gode til at sætte sig i sofaen el. på gulvet med deres barn kort inden de afleverer. Det fungerer rigtig godt, og det giver en god ro til, at barnet kan afleveres i legemiljøet. Ydermere giver det mulighed for at få en god kort dialog fx omkring barnets morgen, el. overlevering af andre informationer omkring barnet.

Vi oplever, at morgenen/formiddagen er langt mere rolig og harmonisk, da børnene hurtigt kommer i gang med en aktivitet og der skabes et flow mellem de forskellige lege og læringsmiljøer vi har på stuen. Når barnet bliver afleveret i en leg, vælger nogle børn at blive i legen når mor/far er gået, andre børn vælger er

gå videre til et af de andre læringsmiljøer og starter el. kommer med i en anden leg. Vi ser, at børnene cirkulerer rundt på stuen mellem legene. Når der sidder en voksen ved de forskellige legemiljøer er der altid en tilgængelig voksen i nærheden.

Vi har også lavet et kort spørgeskema til forældrene, hvor de har mulighed for at give feedback og evt. komme med forslag til ændringer.

Vi har fået rigtig god feedback fra vores forældre.

1. Hvordan fungerer den nye måde at aflevere på for jer og jeres barn:

Flere oplever det fungerer rigtig godt. Forældrene oplever ikke, at afleveringen tager længere tid, og de oplever mindre gråd/mindre svær aflevering. Barnet vælger selv, den voksne til, og forældrene oplever derfor ikke det bliver en "hurtigt aflæsning" i armene på den voksne. Der opleves ro og tryghed.

2. Oplever I mere ro omkring afleveringen?

Forældrene er trygge og ved hvilke forventninger vi har til dem i afleveringssituationen. Det er nemmere at aflevere deres barn, da de bliver nysgerrige på den igangværende leg, og det bliver derfor nemmere at sige farvel.

3. Forslag til ændringer?

De forældre som afleverer før kl. 8, har oplevet en del uro, da børnehavebørnene har leget i vuggestuen også. Flere foreslår, det ville give en anden ro hvis der kun var vuggestuebørn og evt. deres søskende. Vi er som personale enige i denne observering, og vi har taget den til os.

Til trods for at projektet er initieret af personalet i vuggestuen, og forældrene ikke har haft andre valg end at "følge med" har deres feedback stor betydning, da det er et fælles projekt at deres barn får en god aflevering og god start på dagen i vuggestuen.

Refleksion over praksis

Vi har uddelt et brev til alle forældre omkring vores nye tiltag. Vi har ikke oplevet at nogle forældre har sat spørgsmålstegn ved det nye tiltag, men vi oplever at nogle forældre udviser usikkerhed omkring hvordan de skal agere i situationen, og de står lidt afventende med deres barn i armene. Vi er blevet opmærksom på, at vi skal italesætte hvad vi gør, og hvad vi har af muligheder i afleveringssituationen. Vi har bemærket det skaber ro for forældre og børn, at de ved hvad der skal ske og at vi tydeligt får kommunikeret at vi fx har et ledigt øjeblik til deres barn.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Vi oplever, at børnene har nemmere ved at blive afleveret fordi der sidder en voksen klar med åbne arme, uden der skabes uro hos de andre børn. Vi er tilgængelige, og det skaber forudsigelighed for barnet.

Opfølgning

Vi har løbende delt oplevelser/erfaringer imellem os tre på stuen.

Videndeling

Vi har også haft tid til, at følge op til p-møderne. Vi har vidensdelt med vores kollegaer og leder på p-møde.

Børnefællesskaber:

Vi tilstræber at alle har en god ven og er en del af fællesskabet. Vi anvender blandt andet 'relationskemaer' for at sikre os at den voksne og barnets selv oplever at alle børn er en del af et legefællesskab.

Vi samarbejder med forældrene om det enkelte barns plads i børnefællesskabet, og opfordrer til legeaftaler dér hvor dette måtte have en god effekt på barnets trivsel i fællesskabet i børnehaven.

Vi taler med børnene om at være gode venner og passe på hinanden. Vi taler også om de svære følelser, og om hvordan man kan blive 'god ven' med sin vrede.

I miniprojektet under barnets alsidige personlige udvikling 'Trivsel, empati og relationer' kan der læses om, hvordan vi arbejder med børnefællesskaber i storegruppen.

Miniprojektet er fra 2021, men idet vi årligt arbejder med dette fokus, er beskrivelsen fortsat relevant.

Miniprojekt: Trivsel, empati og relationer - storegruppen

(Skrivedans, som er beskrevet herunder, er et forløb vi har hvert år med vores storegruppe).

Personalets udviklingsfokus

Vi vil have fokus på personlige og de sociale kompetencer. Vi er nysgerrige på hvordan vi kan styrke det enkelte barns tro på egen formåen.

Vi ønsker at præsentere børnene for Amygdala for derved at give dem et redskab til at regulere deres følelser. Vi ønsker desuden at have fokus på fællesskabets rolle, når nogen har det svært.

Miniprojektets fokus

Vi har Skrivedans med de to Storegruppen i januar og februar. Skrivedans er en voksen-initieret aktivitet, som modner hjernen til senere indlæring af tal og bogstaver.

Vi vil desuden prøve at læse minibogen om Amygdala af Anette Prehn op for børnene og se om det kan give noget.

Den faglige viden har vi fra Anette Prehns masterclass og bogen Hjernesmart pædagogik. Desuden fra bogen om Skrivedans af Ragnhild Ourssen Voors. Skrivedans forløbet varer 4 uger.

Vi dokumenterer ved at lægge billeder på Aula af børnenes tegninger og billeder af når de arbejder. Når forløbet er slut får hvert barn en mappe med alle tegninger med hjem.

Ved at børnene får mappen med hjem forsøger vi at skabe sammenhæng mellem institution og hjem, vi opfordrer børnene til at fortælle om forløbet og forældrene til at være nysgerrige og spørge ind.

Projektdeltagere

Storegruppe-børnene 5-6 år deltager og vi dokumenterer løbende for forældrene på Aula.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Ved at komme ud af huset som gruppe har vi fokus på at være sammen som gode kammerater, hjælpe hinanden og lege sammen.

Fra Læringsstjernen:

- At alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer

Vi håber at bevidstheden om Amygdala vil styrke børnenes forståelse og dermed empati for hinanden

Selve Skrivedans-forløbet modner barnets hjerne til senere indlæring af tal og bogstaver.

Forløbet kan differentieres i forhold til det enkelte barn, ved at vi voksne hjælper dem, der har svært ved opgaven og udfordre dem der har let ved opgaverne.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

At vi bliver bekræftet i at børnene udvikler sig, og at forløbet giver mening:

- Som medarbejder skaber jeg miljøer, hvor alle er aktive medspillere og udviklere af fællesskaber i empatisk samspil med andre børn og voksne –såvel i som uden for dagtilbuddet
- Som barn oplever jeg at blive mødt, respekteret og anerkendt, som den jeg er i fællesskaber, hvor jeg kan udtrykke mine følelser og tanker og blive forstået
- Som barn oplever jeg at tage hensyn, eksperimentere, udforske møde modstand og forskelligheder i trygge rammer sammen med gode kammerater og hjælpsomme voksne

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Ved at komme ud af huset har vi tid og ro til at have særligt fokus på temaet.

Vi præsenterede børnene for begrebet Amygdala i samlingen til Skrivedans.

Vi havde et par dage leget "lille Hund", hvor to af børnene havde fravalgt at være med, fordi de ikke kunne lide at være i centrum. Vi voksne havde en plan om at de to børn kærligt men bestemt også skulle være en del af legen.

Vi voksne forsøgte at forklare på børnesprog fx:

Vise billeder af hjernen og vise hvor den sidder;

- at Amygdala hjælper os hvis der pludselig står en tiger i rummet,
- at Amygdala kan over reagere og tro at noget er farligt
- at vi voksnes Amygdala reagerer på samme måde fx ved tandlægebesøg
- at Amygdala kan beroliges ved at tage 5 dybe vejrtrækninger
- at man kan tale til sin Amygdala (rolig Amygdala, det skal nok gå)

Børnene var meget lyttende og støttede hinanden og særligt de to børn der skulle øve sig på at være med til "Lille Hund".

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Nogle uger efter forløbet fortalte en dreng at hans Amygdala var ved at gå amok, da han skulle til læge og have taget en blodprøve. Han havde talt til sin Amygdala og så var det gået rigtig fint.

Vi har efterfølgende brugt begrebet til børnene i dagligdagen, hvis de har været meget kede af det eller vrede. Vi oplever at det giver barnet en oplevelse af at det ikke er mig, der er noget i vejen med ved at vi sætter det i 3. person.

Vi ser at det påvirker Barnets alsidige, personlige udvikling og børnefællesskaber.

Opfølgning

Vi fortsætter med den nye Storegruppe.

Videndeling

Vi deler viden med vores kolleger i hele huset, ved at vi på personalemøder gennemgår alle oplæg fra Anette Prehn, som alle har deltaget i online

Igenem vores årlige cirkusforestilling i storegruppen, ønsker vi at styrke fællesskabet i storegruppen samt fællesskabsfølelsen på tværs af huset. Det har vi beskrevet i nedenstående praksisfortælling.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

[Her beskriver vi, hvordan vi hele dagen skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.](#)

Når barnet starter i vores vuggestue, bliver det en del af et fællesskab med 11 andre børn. Vuggestuen har fokus på aktiviteter tilpasset barnets alder. I vuggestuealderen er tilknytning og nærvær vigtige elementer i barnets dag. Barnet har i særdeleshed brug for at få opbygget en god tilknytning til den voksne. Det sker blandt andet ved at den voksne er opmærksom på at være til rådighed i børnehøjde, hvor barnet kan gå frem og tilbage og ’udvide’ den fysiske ramme, efterhånden som det bliver mere og mere tryk.

Personalet (det tilstræbes at alle tilbydes et kursus), i såvel vuggestue som børnehave, er uddannet i ’Tryghedscirklen’ igennem et dagskursus hos kommunen. Vi har løbende fokus på, hvordan vi kan etablere den trygge tilknytning hos barnet, og hvordan vi kan inddrage forældrene i snakke om, hvordan vi arbejder med at skabe tryghed for det enkelte barn i fællesskabet. Vi er bevidste om at en tryk relation også er vigtigt for vores forældresamarbejde.

I juni 2023 præsenteres alle medarbejdere til tryghedscirkel via et oplæg ved leder og det personale, der har deltaget i FMK’s kursus. Vi anvender desuden tryghedscirklen i de forældresamtaler, hvor det giver mening.

De ældste i vuggestuen laver faste aktiviteter med den voksne, hvor der er fokus på forskellige emner. De ældste børn i vuggestuen er også oftere i børnehaven med en voksen, så overgangen hertil bliver nemmere.

Vuggestuen har deres egen ugeplan, hvor de hen over ugen og året tilbyder forskellige temaer og aktiviteter. De læner sig i høj grad også op ad de temaer, der er fokus på i børnehaven, det kan eksempelvis være ’Førstehjælp i børnehøjde’, ’Sprogstrategier’ eller ’Bag for en sag’.

Når barnet starter i børnehave bliver barnet en del af en samlet børnehavegruppe på op til 48 børn. Grupperne er fordelt på 2 stuer og er aldersintegreret og hen over året er der en yderligere opdeling mellem yngste- og mellemgruppen samt Storegruppen.

Storegruppen har flere forskellige aktiviteter ud af huset; er bl.a. i skoven hen over sommeren (hvor alle børn cykler til), har hvert år fokus på grøn energi og har Skrivedans i lokaler på skolen i vinterperioden. Halvdelen af Storegruppen spiser på skift 1 måned i køkkenet mellem august og april, hvor der er fokus på forskellige temaer og skoleforberedende aktiviteter.

Yngste-og mellemgruppen tilbydes både store legefællesskaber og mindre fordybelsesrum, hvor der er fokus på emnerne; Fri for mobberi, sprog, kreativitet og finmotorik samt krop og bevægelse.

Vi er opmærksomme på at tilbyde børnene små fordybelsesrum i løbet af hverdagen, hvor den voksne er nærværende med en mindre gruppe børn.

Der kan også være børn, der har brug for pauser i løbet af dagen – en tiltrængt pause fra det store fællesskab. Enkelte børn har faste pauser hver dag, hvor formålet er, at krop og hoved får ro og alene-tid med stille-leg. Barnet kan have en kugle-/kædevest på efter behov. Formålet er her ikke at skabe relationer, men at mærke sig selv og sin krop og få ro til hovedet, så der er rum til lege efterfølgende.

Herunder ser I en illustration – Læringsmiljø-modellen. Den viser, hvilke elementer der tilsammen udgør det pædagogiske læringsmiljø: De daglige rutiner, vokseninitierede aktiviteter og børnekultur – holdt sammen af lege og fællesskaber.

Vi arbejder hele tiden med at udvikle vores *Pædagogisk Læringsmiljø*. Efterhånden som vi arbejder med læringsmiljøet i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi udvikler læringsmiljøet i vores hverdag sammen med børnene.

Rutinesituationerne er også en stor del af barnets hverdag.

I 2023 er fokus på Marte meo princippet 'positiv ledelse', hvor personalet har en særlig opmærksomhed på at lede børnene i strukturerede rutinesituationer. Der holdes et fælles oplæg på et personalemøde med efterfølgende refleksion i små grupper og plenum. På den måde skabes grobund for intern videndeling og erfaringsudveksling.

I januar 2024 havde vi igen fokus på Tryghedscirklen og inviterede psykolog Sivi Svenning til vores pædagogiske dag. Her fik bestyrelse og personale sammen med 2 andre selvejende dagtilbud en (gen) introduktion til Tryghedscirklen. Efterfølgende blev der i såvel vuggestue som børnehave arbejdet med miniprojekter, som blev fremlagt og videndelt med de andre selvejende dagtilbud på vores pædagogiske dag i juni 2024. 2 ledere afholdt desuden et oplæg om emner i Tryghedscirklen der ikke var berørt i januar.

Børnehaven satte igen fokus på rutinesituationer i nedenstående miniprojektbeskrivelse.

Miniprojekt: Tryghedscirklen i børnehaven – 2024

Personalets udviklingsfokus

Det udspring af at garderobesituationen var hektisk, særligt hen over vinteren, hvor vi skal have meget overtøj på. Det blev ofte meget uoverskueligt for børn og voksne, og vi løb rundt for at hjælpe alle på en gang.

Vores studerende satte spørgsmålstejn ved hvad vi kunne udvikle på og hvordan vi kunne skabe mere plads til nærvær når vi er i garderoben. Da vi til pædagogisk dag i januar havde fokus på Tryghedscirklen, gav det god mening at koble de to ting sammen.

Vi kom hurtigt fra start og gik i gang mandag efter pædagogisk dag

Hvad undersøger vi:

Kan vi bruge garderobesituationen som et læringsrum, hvor vi med nærværende voksne styrker relationen mellem barn/voksen samt et rum for at få fyldt barnets kop op.

Miniprojektets fokus

I garderobesituationen ønsker vi at skabe plads til ro og nærvær blandt personale og børn, ved at have få børn i garderoben ad gangen.

Børnene bliver efter frokost delt i to mindre grupper, som er deres spisegrupper. Den ene gruppe går i garderoben, mens den anden bliver på stuen.

Gruppen som bliver på stuen, bliver tilbudt at sidde i sofaen og læse en bog indtil det bliver deres tur, til at gå i garderoben. På stuen bliver en voksen, som er tilgængelig.

I garderoben er der en eller 2 voksne som er i øjenhøjde med børnene og guider børnene igennem det at få overtøj på. Der vil også være tid og nærvær til at styrke relationen mellem barn/voksen ved at den voksne guider barnet ved hjælp af at sætte ord på barnet og positiv bekræftelse.

Garderobesituationen er en daglig rutine.

Projektdeeltagere

I projektet deltager voksne og børn på de to stuer. Stuerne har hver deres garderobe.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Alsidig personlig udvikling

Nationale mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn i mellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering

Som barn oplever jeg:

At være nysgerrig og føle mig tryk i verden, så jeg kan holde fast, prioritere og fordybe mig med tillid til egne potentialer.

At kunne engagere mig samt lege og deltage i forskellige fællesskaber, hvor jeg kan få hjælp til at regulere mine følelser og håndtere både med- og modgang

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

Der er præget af omsorg og tryghed samt appellerer til nysgerrighed.

Der understøtter samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale samt børn imellem.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

At skabe et pædagogisk læringsmiljø i en daglig rutine, hvor vi igennem samvær og nærvær med barnet, styrker den følelsesmæssige tilknytning til det pædagogiske personale og samtidig styrker barnets selvværd, selvtillid og selvhjulpenhed.

Viden og handlemuligheder

Vi er inspireret af psykolog Sivi Svennings oplæg som hun holdt på en pædagogisk dag den 27. januar 2024. Oplægget omhandlede tryghedscirklen og de begreber som bruges i forbindelse med tryghedscirklen som f.eks at barnet får fyldt sin kop op, eller om barnet er på bunden eller på toppen af cirklen. Tryghedscirklen beskriver hvordan barnets oplevelse af tryghed er fundamentet for trivsel, udforskning og læring og hvad den voksnes rolle er i forskellige situationer, f.eks. hvis barnet sender fejlsignaler. Tryghedscirklen er en model som tager udgangspunkt i nyere forskning inden for tilknytningsteori.

Plan for projektet:

Projektet foregår i begge garderober i børnehaven. Børnene kommer i garderoben i mindre grupper. I garderoben er der en eller 2 voksne klar til at hjælpe børnene med overtøj og samtidig giver den voksne sig tid til at være nærværende med det enkelte barn eller opfordre et par børn til at hjælpe hinanden. Den voksne sætter ord på barnet og støtter og guider barnet igennem processen at få overtøj på. Når vi sætter ord på barnet, viser vi barnet at vi har set det, det styrker barnets lyst til at tage initiativer og det styrker barnets selvværd og samtidig styrker det relationen mellem voksen og barn.

Der er lavet en ugeplan for hvilken spise gruppe der skal først i garderoben og hvilken gruppe der bliver på stuen for at læse bøger. På stuen er der også en voksen som ved behov sidder i sofaen og læser for børnene.

Evalueringsmålet:

Får vi skabt ro til nærvær og fordybelse i garderoben.

Dokumentation:

Vi laver en devaluering ud fra vækstmodellen.

Der bliver hængt plancher op i personalestuen som personalet skal udfylde, derefter tages det på et gruppemøde i april.

Vi laver en video i garderoben som vi gennemser og bruger til at se ind i samspillet mellem voksen og barn.

Tidsramme

Projektet er startet den 28/2 2024

Projektet løber frem til 1 maj 2024

Vi laver en endelig evaluering i Juni 2024 hvor vi også fremlægger projektet for vores kollegaer.

Vi laver en devaluering ved brug af vækstmodellen, i marts 2024.

Evaluering af Miniprojektet

Devaluering feb/marts 2024:

Garderoben i bhv = Styrker

1. Hvad har fungeret?

Svar:

Overgangen fra inde til ude kører mere glidende – mindre stress for både børn og voksne. Det har været lettere at imødekomme det enkelte barns behov, og tage sig god tid i roligere omgivelser, hvis det er det, der har været behov for.

Der er mere tid til det enkelte barn – vi styrker selvhjulpethed, nærvær og voksen/barn relationen. Børnene glæder sig til at være inde lidt inden de skal i garderoben. Børnene accepterer rutinen/skiftet mellem at være inde og læse og at være i garderoben. Som voksen har jeg mere overskud – Der er mindre støj/uro med færre børn i garderoben. Børnene har taget godt imod tiltaget.

Mindre grupper, bord opdelt nemt for børn og voksne at forholde sig til kontra andre grupper. Børnene ”nyder” at have tid i sofaen inden de skal ud.

Mere overskud fra den voksne med mindre gruppe børn. Der bliver mere tid til dialog med børnene. Nemmere at få tid til at børnene selv viser hvad de kan.

Garderoben = Udfordringer.

1. Hvilke udfordringer har i stødt på ift. de nye tiltag?
2. Hvad har været svært?

Svar:

Det kræver at der er nok personale, så når der har været dage med få voksne, har det været sværere at nå det hele, inklusiv at gøre stuen ren.

At komme ind i den nye rutine. At få hjælp i garderoben, og holde børnene i sofaen og ved bøgerne.

På Løbelinsen er der behov for at der sidder en voksen i sofaen og læser, ellers bliver børnene der ikke. Det kræver at vi er voksne nok.

Garderobe = Muligheder

1. Hvad kunne vi ændre på i garderoben?
2. Hvilke tiltag kunne vi afprøve?

Svar:

Mere ’barn hjælper barn’ (evt. lave makkerpar)

3 grupper

Fortsæt hen over sommeren. F. eks når børnene skal have solcreme på. Undgå at stoppe så vi skal forfra til efteråret.

November 2024:

Overgangen fra sommer til vinter er gået godt, da vi har fortsatte projektet over sommeren ift. Solcreme og det har været lige til at gå i gang, da vi nåede til at skulle have mere overtøj på, fordi vi har haft et redskab at tage fat i.

Vi bruger fortsat billeder på bordene som visualiserer hvilke borde der skal hhv. i garderobe eller læse bog i sofaen. Og vi har en fast plan over hvilke dage de skiftes.

Det fungerer godt og giver mere ro hvis vi kan være to voksne i garderoben, stuevis.

Nye mål

- Være tre voksne i garderoben. To voksne i hver garderobe og en i støvlegangen som sidder klar og tager imod børnene.
- Et tredje bord (tegnebord/reol hjørne)

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

TEGN:

- Vi ser at børnene kan hjælpe hinanden
- Vi hører at børnene spørger ”skal vi lege sammen”
- Vi ser at børnene bliver mere selvhjulpne og vil gerne selv, fx henter skamler så de kan nå deres tøj og kasser.
- Ved brug af billeder der visualiserer hvad man skal og uret som viser hvornår man skal, oplever vi færre konflikter, mellem barn og voksen, da det er meget tydeligt hvad der skal ske for børnene

Videndeling

Juni 2024 Pædagogisk dag samme med Ringårdens børnehus og Lundsberg børnehus:

- Vi fremlagde miniprojektet og fremviste videomateriale af garderobesituationen, hvor børnene fik solcreme på i mindre hold.
- Projektet er fremlagt for bestyrelsen den 13. marts 2024. Her fik bestyrelsen bl.a indblik i den devaluering som personalet havde lavet ud fra vækstmodellen. Bestyrelsen kommer med reflekterende spørgsmål til personalet, ud fra Karl Tomms spørgsmålstyper.

Bestyrelsen havde bl.a spørgsmål til om det kunne visualiseres for børnene hvem der skal i garderoben og hvem der skal læse. Det afledte at vi lavede billedkort til spisegrupperne. Bestyrelsen havde også spørgsmål til, hvordan vi kan bibeholde projektet hen over hele året. Det har afledt at vi bl.a bibeholder rutinen hen over sommeren når børnene skal have solcreme på.

Øvrige tanker og forståelser

Projektet er ikke endeligt slut, da vi er nødt til at evaluere og revurdere løbende afhængigt af børnegruppens behov.

Miniprojekt: Tryghedscirklen i vuggestuen – 2024

Udviklingsfokus

Vi er nysgerrige på hvordan vi som pædagogisk personale kan bruge Tryghedscirklen til at skabe en tryk og positiv opstart for både børn og forældre i vuggestuen. Vi håber at vi på denne måde kan skabe en tryk relation.

Derudover er vi nysgerrige på hvad den nye barselslov har af betydning for indkøring. Far kører ind og mor er på sidelinjen.

Miniprojektets fokus

Vores miniprojekt handler om Tryghedscirklen. Vi skal tage imod rigtig mange små nye børn, både kendte familier og familier som er helt nye i vores hus. Vi ønsker at bruge Tryghedscirklen til at have et særligt fokus på både forældre og børn. Dette fokus handler om at skabe tryk og tillid for både børn og forældre.

Forældrene skal opleve os som værende et trygt sted at aflevere sin guldklump. Vi ønsker at styrke forældrene i at forstå deres barns signaler og dermed støtte deres barns mulighed for en positiv udvikling samt indkøring.

Projektdeltagere

Hele vuggestuens personalegruppe deltager i forskellig grad. Alle de nye forældre er deltagende, da vi både skaber tryghed for børn og deres forældre i opstarten.

Læringsblomsten – Børneperspektiver

Alsidig personlig udvikling.

Vi forventer at børn (og forældre) oplever et samspil og en tryghed ved det pædagogiske personale, som er præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed. Børnene oplever en tryghed som giver dem mod på livet og en lyst til at engagere sig i fællesskabet på stuen.

Viden og handlemåder

Vi er inspireret af foredrag ved Sivi Svennings som holdt et kort oplæg omkring Tryghedscirklen på vores pædagogiske dag i januar 2024. Derudover har pædagogerne på stuen været på kursus omkring Tryghedscirklen.

Vi har især fokus på den voksne på gulvet som er til rådighed/tilgængelig, samt at fylde deres kop. Dette gælder både børn og forældre.

I vuggestuen oplever vi at børnene er mere trygge når deres forældre er. Det behøver ikke at blive nemt, men forældrene skal tro på at det går godt. Vi skal være tydelige i vores forventninger og hvorfor vi har de forventninger.

Plan for miniprojektet

Når vi holder 3 mdr. samtale med forældre vil vi evaluere på opstarten, snakke med forældrene om hvordan de syntes opstarten er gået i forhold til om vi har brugt tryghedscirkkens begreber.

Vi øver os i at tage imod på gulvet for at skabe en tryk aflevering, det giver øget trivsel, når barnet er i et trygt legemiljø og er sammen med sine venner.

Fokus skal være at høre forældrenes mening om opstart, og om de er trygge ved at aflevere på gulvet.

Fokus er også at få et større kendskab til fædrene, og få dem på banen i forhold til en tryk indkøring, samt sætte ord på hvad tryghedscirklen kan i forhold til deres barn. Hvordan barnet søger ud og skal tilbage og have fyldt koppen op, hos far/mor.

Tidsramme

Miniprojektet starter 1/3 hvor de første børn starter. Vores projekt forventes at fortsætte fremadrettet, da vi oplever at det har en betydning for både os, forældre og børn.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Når børnene bliver afleveret på gulvet, ved en voksen oplever vi, at børnene får en glidende overgang til leg på gulvet. Det er vigtigt at vi som personale forbliver på gulvet, og hvis en rejser sig, italesætter vi dette, så børnene er forberedte og en anden bliver på gulvet. Børnene ved hvem der er den sikre havn og hvor de kan få fyldt deres "kop" op.

Vi har erfaret at det er vigtigt at være tydelige overfor forældrene om at et hurtigt farvel oftest er bedst for barnet og derved en hurtigere indkøring i længden.

Vi har oplevet at fordi den nye barselslov er vedtaget, så er der flere fædre som kører deres børn ind i vuggestue. Dette har gjort at vi har fået mange gode snakke med fædre som vi ellers kun snakker med perifert når de henter/afleverer. Dette har i høj grad styrket vores samarbejde med fædre og vi har lært dem at kende på lige fod med mødre. Vi oplever at mødre kommer og spørger til barnets dag, udvikling osv. alligevel.

Alle forældre i FMK bliver tilbudt et kursus i Tryghedscirklen, det er samme kursus som pædagogerne har været på. Vi anbefaler forældre at deltage på kurset, da det sikrer at både forældre og pædagoger har samme udgangspunkt og fælles fokus.

Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse
Personlig alsidig udvikling.

Ved at vi sidder på gulvet og er til rådighed, gør at børnene føler sig trygge og tør at kravle ud og udforske - så kommer de tilbage når det hele bliver for meget og deres kop bliver fyldt op. De bliver hurtigere trygge og er klar til at udvikle sig i leg med de andre børn.

Alle forældre er blevet bevidste om at de skal aflevere i en leg på stuen. Hvilket gør afleveringen nemmere, da de kommer ind til en leg. Forældrene er glade når de går og kan se at deres barn er optaget af en leg og de andre børn.

Vigtigt er at vi husker at informere nye forældre om både aflevering i leg og om Tryghedscirklen. Hvorfor vi gør det og hvad vi oplever af positive ting ved det. Vi kan ikke forvente at de ved hvorfor vi gør tingene.

Opfølgning

Vi oplever at arbejdet med Tryghedscirklen er yderst godt givet ud og derfor noget vi fremadrettet vil have fokus på, både i forbindelse med indkøring af nye børn, men også med de andre børn. Alle børn kan i perioder have brug for den ekstra tryk og dette er vigtigt i vores arbejde.

Videndeling

Vi delte vores erfaringer og viden til pædagogisk dag i juni '24 sammen med de andre selvejende vuggestuegrupper.

Miniprojekt: Tryghedscirklen i Storegruppen – 2024

Udviklingsfokus

Vi vil i den næste periode arbejde med Tryghedscirklen i Storegruppen.

Vi har 21 børn der rykker op i Storegruppen til april. Vi starter stille og roligt op med torsdagsløbetur.

Vi er nysgerrige på hvordan vi kan skabe en tryk relation til de nye Storegruppebørn.

Miniprojektets fokus

De nye Storegruppebørn kender os voksne i Storegruppen men vi har ikke de helt tryk relationer. Vi vil gerne vise børnene at vi er voksne de kan stole på og kan søge tryk hos.

Vi vil bruge torsdagen på at lave aktiviteter i mindre grupper. Vi er 3 voksne og vil dele børnene i 3 grupper med 7 i hver. I starten har vi fokus på at løbe til en af de lokale legepladser og lege.

Læringsblomsten – Børneperspektiver

Vi vil arbejde på at børnene med tiden vil blive tryk ved os voksne.

Læringsblomsten - Professionelt perspektiv

Vores udgangspunkt for projektet er Tryghedscirklen. Derfor er vores fokus på at skabe gode relationer og dermed tryghed ved at starte i Storegruppen.

Vi vil gerne have nogle erfaringer med at den voksne er alene afsted med en gruppe børn.

”Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer, der er præget af omsorg og tryghed samt appellerer til nysgerrighed.”

”..der understøtter samspil og tilknytning mellem børn og voksne”.

Viden og handlemåder

Det er nyt for os kun at være en voksen afsted.

Plan for miniprojektet

Vi opdeler børnene i grupper, som vi mener vil fungere. Vi har i starten de samme grupper for at børnene føler sig trygge.

Vi dokumenterer ved at iagttage børnene i grupperne.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Opstarten er gået godt. Vi tre voksne har alle oplevet at børnene har været nysgerrige på at lære os at kende og på de andre børn i gruppen.

Der har været ro til at børnene har leget fælles lege og har fået øjnene op for andre legerelationer.

Fokus har ikke kun været på løbeturen men også tid til at lege.

Det at være alene afsted som voksen, har gjort at vores fokus har været helt på børnene og nærværet.

Vi har eksperimenteret med at tage motorik ting med på det grønne areal for at skabe rum for bevægelse.

Praksisfortællinger:

En af drengene, som ikke er fan af forandringer sagde den første dag at han meldte sig ud af Storegruppen.

Nu ser vi en dreng der er med på konceptet og gerne vil deltage.

En anden dreng ville ikke være med den voksne, han var i gruppe med. Den første gang byttede vi og den fravalgte voksne arbejdede på at skabe relation til barnet inden næste løbetur. Gangen efter accepterede han og sagde til sin far om aftenen ”Nu er jeg faktisk også gode venner med ”voksen”.

I 2023 implementeret vi arbejdet med ’Siesta’, som vi kalder vores rutine omkring eftermiddagsmaden. Denne rutine er fortsat en fast del af vores dagsrytme og beskrives ud et nedenstående miniprojekt.

Miniprojekt: Siesta i børnehaven – 2023/2024

Udviklingsfokus

Der blev udarbejdet en vækstmodel på projektet ca. 3 mdr. efter opstart. Her skrev personalet udfordringer, muligheder samt aftaler ned.

Udfordringer:

- Hvor/hvad skal vi sidde på (tæpper)
- Det tager tid

19-03-2026

- Børn der har brug for et særligt tilbud for at være med
- Uro smitter
- Ikke alle kan finde ro i rammerne
- Mad og vand på snavset gul

Muligheder:

- En pause man ikke vidste man havde brug for
- Rose de børn der har øvet sig og kan være med'
- Tænke ud af boksen ex. Lade et barn tegne/ læse bog i mens
- Skum siddepuder
- Tydelig start og afslutning så børnene ved hvad der skal ske
- Tænk læringsmiljøet ind ift. Det enkelte barn
- Dem som gerne vil have ro får mulighed for det

Aftaler:

- Bevar optimisme
- Spise først – afslapning efter
- Bamseven med
- Børnene får vand ved bordet og sætter kroppen der
- Vejtrækningsøvelse – snus til blomsten – pust lyset ud
- Særlige tiltag til enkelte børn fx tegne/ læse bog
- Hellere 10 gode minutter end 15 dårlige

Miniprojektets fokus

Vi ville gerne ændre på rutinen omkring eftermiddagsmad, som den var. Vi ville gerne skabe mere ro omkring eftermiddagsmåltidet samt fællesskab og en pause fra leg.

Før foregik eftermiddagsmad ofte på terrassen fælles for alle børnehavebørn eller stuevis indendørs. Oplevelsen af eftermiddagsmad var rodet og lidt kaos. Vi oplevede at børnene gik til og fra leg og eftermiddagsmad, samt at nogle børn ikke deltog til eftermiddagsmåltidet og hellere ville lege.

Deltagere

Alle børn og voksne i børnehaven.

Læringsblomsten – Børneperspektiver

Krop, sanser og bevægelse

Som barn oplever:

- At mestre overgange mellem ro og bevægelse og nyde begge dele

Læringsblomsten - Professionelt perspektiv

Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte:

- 1) At alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på
- 2) At alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer

- Hvor der udvises glæde ved bevægelse, og voksne muliggør kropslig udfoldelse ude som inde samt sikrer plads til både store armbevægelser og ro til fordybelse

Evaluering af Miniprojektet

Evaluering cirka december 2023 – projektet har været i gang et lille halvt år.

Refleksion over praksis

Siesta er blevet en fast del af hverdagens rutiner og det gamle eftermiddagsmåltid er blevet udskiftet med nye rutiner som stadig er under udvikling.

Vi sørger så vidt muligt for at gøre stuerne klar til siesta inden børnene kommer ind. Dvs. gardinerne er rullet ned, så stuen er mørklagt og den rolige afslappende musik er sat i gang.

Dette forbereder børnene når de træder ind i rummet og stemningen indbyder til ro.

Børnene kender nu rutinen og finder selv måtter i skabet og finder en plads. Når stort set alle børn er kommet ind på stuen, går der en voksen i gang med at dele mad ud. Det foregår ved at børnene bliver kaldt op én efter én og får en prik på listen. Her får barnet mad og går efterfølgende ned på sin måtte med mad og spiser samt slapper af. Når børnene bliver tørstige, kommer de op og får en kop vand, som skal drikkes ved rullebordet og koppen sættes inden man går ned på sin måtte igen.

Der kan være børn, hvor de på dagen udfordres ift. at deltage i siestaen, og børn hvor de har svært ved at finde ro omkring siestaen. Her tilbyder vi en hyggelig spisetid i køkkenet, hvor der, når barnet er klar, lægges en plan for at barnet gradvist øver deltagelse i siestaen.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Den daglige dialog er en forudsætning for et godt forældresamarbejde. Vi tilstræber ugentligt at nå omkring alle familier med små historier og oplevelser fra dagligdagen, og selvfølgelig at få videreformidlet vigtige ting f.eks. hændelser i dagligdagen, som vi mener forældrene skal informeres om.

I de små daglige dialoger, er vi også opmærksomme på at italesætte, hvor barnet befinder sig henne i sin udvikling og hvor barnets nærmeste zone for udvikling er.

Vi sætter en stor værdi i at tale med forældre om deres børns trivsel – både når tingene går godt og når noget udfordrer. Særligt når der er noget der udfordrer barnet, er det vigtigt at få en snak med forældrene fra starten.

Et godt forældresamarbejde handler i særdeleshed også om, at forældrene føler sig trygge ved at komme i dagtilbuddet og ved at vi lærer hinanden at kende. Derfor arrangerer vores Grønne forældreforening arbejdsdage, fester og forældrekafe hen over året, hvor der er mulighed for at være sammen på en mere uformel måde. Til den årlige generalforsamling er der fællesspisning med alle familier, som ønsker at deltage. Til alle arrangementer er der fokus på fællesskabet, og personalet er opmærksomme på at alle forældre føler sig set i fællesskabet og inddraget i samtaler.

Vi mener, at det er nemmere at tale om de svære ting, når vi også sammen kan dele og være sammen om gode oplevelser med børn og forældre. Det skaber en bredere referenceramme og en historie sammen, som vi kan vende tilbage til, også når vi skal have fokus på barnets udvikling.

Vi arbejder hele tiden med at udvikle vores *samarbejde med forældrene om deres barns læring*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan samarbejdet med forældrene er med til at sikre trivsel, læring, udvikling og dannelse for børnene.

I samarbejdet med forældrene er de små hverdagsfortællinger – skriftlige såvel som mundtlige, planlagte samtaler samt skriftlige og mundtlig kommunikation om specifikke temaer, vigtige.

Det kan ex. være et forældrebreve om den sproglige kommunikation mellem børnene, som til tider kan udfordres af grimt sprogbrug. Vinteren 2024 førte det til en skrivelse til forældrene om børnenes grimme sprogbrug, hvilke indsatser vi havde samt, hvordan forældrene kunne bakke op derhjemme. Uddrag af brev:

”Det er en naturlig del af børnenes sproglige udvikling, at de i perioder udvikler deres sprog ved (også) at anvende mindre pæne ord. Mange gange ved de slet ikke, hvad ordene betyder, og er en måde hvorpå de ’leger’ med sproget og bliver særlig opmærksom på, hvordan de voksne og andre børn reagerer. Vi forholder

os bestemt men roligt til situationen, hvor børnene anvender grimt sprog. Vi guider børnene til andre måder at lege med ordene på, indenfor en mere acceptabel ramme.

Vi anvender det hjernesmarte 'hen-imod-sprog' (det vi ønsker) ved ex. at sige 'Jeg vil gerne have at du taler pænt' og begrænser væk-fra-sprog 'lad vær' med at tale grimt'.

Vi beder børnene om at tale med 'inde-stemmer eller 'stille-stemmer', og øver at hviske og benytter 'overraskelses-momenter' for at aflede opmærksomheden fra at råbe.

Bruger børnene ordene i affekt, er vi nysgerrig på intentioner og sætter ord på den følelse der ligger til grund for, ex. 'du blev vred/ked af det', 'det kunne du ikke lide', og giver alternativer 'du kan i stedet for sige.' etc."

Vores bestyrelse deltager på vores årlige pædagogiske dag, som afholdes i januar.

Her bliver deres rolle dobbelt, både som forælder i huse såvel som arbejdsgiver. På dagen taler de på vegne af hele forældregruppen, og er fremadrettet et vigtigt bindeled imellem dagtilbud og hjem og i dialog med de andre forældre.

En gang om året har vi forældremøder for alle grupper i huset; vuggestuen, yngste- og mellemgruppen samt Storegruppen. Hvor forældremødet for Storegruppens forældre har fokus på overgangen til skolen og det gode samarbejde med forældrene om denne, har forældremødet for yngste- og mellemgruppen samt vuggestuen fokus på hverdag og pædagogik i huset og der ligges op til dialog med forældrene om ex den gode aflevering, forældre som rollemodeller mv. Dialoger som vi anvender til at forme vores samarbejde mellem dagtilbud og hjem på bedst vis.

Pædagogerne afholder løbende samtaler med forældrene; ca. 3-4 måneder efter opstart, evt. overleveringsamtale i overgangen mellem vug. og bh., når barnet er 4 år samt inden barnet starter i forårs-sfo. Pædagogerne har særlige kompetenceområder fordelt mellem sig, og varetager derudfra samtaler inden for flg. punkter; 3 måneder, 4 års, før-skole, sprog, motorik.

Til vores forældresamtaler tager vi udgangspunkt i de svar der er genereret fra de svar som pædagog og forældre har givet via et spørgeskema. Vi anvender materialet 'Samspil' og 'Overgangsmateriale' fra portalen Hjernen og hjertet. Samspil anvendes ved 3-måneders opstartssamtaler samt 4-årssamtaler. Overgangsmaterialet udfyldes efter behov, ved overgang fra vuggestue til børnehave samt hvis barnet skifter dagtilbud og ved før-skolesamtaler.

Det første møde med forældrene ved for-besøg, er også særligt vigtigt ift. forældrenes førstehåndsindtryk samt mavefornemmelse, som danner grundlag for at etablere tryghed mellem hjem og dagtilbud. Ansvar for for-besøget ligger fortrinsvis hos lederen og med en efterfølgende snak med barnets kommende kontaktpædagog.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Vi bruger skabelonen ”indsatsplan” som er udarbejdet af FMK. Når vi, sammen med barnets forældre, vurderer at der er brug for en særlig indsats omkring et barn, så udfylder vi en indsatsplan som beskriver hvorfor, hvad målet er med indsatsen, hvad vi vil gøre (forældre og personale), hvordan kan vi se at indsatsen er lykket og så evaluerer vi den efter en aftalt tidsperiode. Hvis evalueringen viser at vi skal ændre indsatsen for at opnå målet, så aftaler vi det med forældrene. Ved at få indsatserne beskrevet på denne måde, har vi hele tiden overblik over, hvad vi har i gang, hvad der er lykket og ikke lykket. Disse indsatsplaner bruger vi som dokumentation til vores tværfaglige samarbejdspartnere, i de tilfælde hvor vi vurderer at der er blevet brug for en tværfaglig hjælp.

Det er pædagerne i huset, der har ansvaret for at få udarbejdet en indsatsplan i samarbejde med forældrene. Det gøres nogle gange i forbindelse med en forældresamtale eller et andet samarbejds møde med vores tværfaglige samarbejdspartnere.

Vi har ca. 1 gang om måneden et pædagog-møde hvor indsatserne gennemgås og der erfaringsudveksles og gives sparring til hinanden. Ligeså har alle pædager kontortid hver uge, hvor der sparres og reflekteres med leder efter behov.

Vi bruger Handleguiden som udgangspunkt for de indsatser vi sætter i gang i forhold til børn med særlige behov. I Handleguiden står der beskrevet hvordan vi kan få tværfaglige samarbejdspartnere til at bidrage med ny faglighed ind i vores arbejde. Det sker bl.a. på forebyggende møder, som er anonyme. Vores forældre har mulighed for at deltage, og derved kan vi sammen kvalificere arbejdet med de børn som har særlige behov. Er der behov for yderligere vejledning kan en konsulent tilknyttes og deltage i indsats og opfølgende møder. Vi indplacerer alle vores børn på Børnelinealen, for på den måde hele tiden at være opmærksom på graden af det enkelte barns trivsel. Handleguiden beskriver de mange muligheder vi kan gøre brug af. Vi kan med de værktøjer tilsammen udarbejde og gennemføre indsatser til gavn for vores børn.

Vi tilrettelægger indsatser ud fra hver enkelt barns behov. Indsatserne koordineres med forældrene, og efter behov med eksterne konsulenter. Vi lægger vægt på et gensidigt forpligtende samarbejde, hvor forældrene også forpligter sig på at have indsatser i hjemmet.

Vi har et særligt pauserum i huset, som er for de børn der har brug for 1 pause eller 2 i løbet af dagen. Pausen er som regel alene og i ro, hvor barnet kan have kædevest på, høre stille musik eller lege. Vi ved at længden på pausen med kædevest ikke bør være kortere tid end 20 min. for at have effekt. Vi giver også mulighed for at forældre kan låne vesten med hjem.

Vi arbejder hele tiden med at udvikle vores *arbejde med børn i udsatte positioner*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn lige muligheder for at deltage i hverdagens fællesskaber.

Miniprojekt: Sårbarhedsskabende situationer - 2023

Personalets udviklingsfokus

Vi er nysgerrige på at undersøge hvornår vi, via vores læringsmiljø og måden vi agerer på, kan komme til at sætte børnene i en sårbarhedsskabende situation. Derefter vil vi bruge denne viden til at ændre i daglige rutiner og ageren for at så vidt muligt undgå disse situationer.

Miniprojektets fokus

I en hverdag hvor det til tider går stærkt, kan vi som personale hænge fast i rutiner. Som beskrevet ovenfor vil vi være nysgerrige på hvornår læringsmiljøet og måden vi agerer på, sætter børnene i en sårbarhedsskabende situation.

I hvilke læringsmiljøer kan der opstå sårbarhedsskabende situationer for børnene?

Hvorfor bliver det sårbarhedsskabende og hvor kan vi justere i praksis for at bidrage til et bedre læringsmiljø?

Projektdeltagere

Hele børnegruppen og personalegruppen deltager.

På sigt vil vi inddrage forældrene i dele af miniprojektet. Forhåbentlig vil miniprojektet føre til nye rutiner for både børn, forældre og personale.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Generelt blive opmærksomme på læringsmiljøer og vores ageren i dette, så vi så vidt det er muligt, ikke sætter børn i sårbarhedsskabende situationer.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Efter diplommodul om børn i udsatte positioner er vi blevet opmærksomme på ordet 'sårbarhedsskabende situationer' og hvad dette indebærer. Ved at kigge på vores egen og hinandens pædagogiske praksis, bliver vi opmærksomme på disse situationer og kan være nysgerrige på hvordan vi ændrer dem til barnets og læringsmiljøets bedste.

Evaluering af Miniprojektet

På et personalemøde i januar 2022 laver Pernille B oplæg omkring sårbarhedsskabende situationer. Efterfølgende snakker vi i plenum om hvor de åbenlyse sårbarhedsskabende situationer er. Hvis muligt finder vi allerede her på løsningsforslag.

Opgaven til resten af personalegruppen bliver at være opmærksomme på situationer i det daglige, både ved at kigge på egen praksis, men også ved at kigge på hinandens ageren i vores læringsmiljøer.

Dette miniprojekt skal være dynamisk og kan undervejs blive tilføjet nye opmærksomhedspunkter, da vi altid kan ændre i praksis og læringsmiljøerne.

Til start kigger vi udelukkende på egen praksis. Hvis vi finder steder hvor vi kan inddrage forældrene, så informerer vi ud om hvordan vi ændrer læringsmiljøet og hvorfor.

Med bestyrelsen: Den reflekterende samtale ud fra Karl Tomms spørgsmålstyper, hvor dette miniprojekt fremlægges og bestyrelse stiller spørgsmål ud fra de 4 typer. Vi reflekterer efter samtalen ud fra de spørgsmål og svar der blev belyst under samtalen samt de afsluttende refleksioner fra fokusperson og interviewer der kommer frem. Feedback.

Tidsramme:

Miniprojektet startede i starten af 2022, men med løbende evaluering og ændringer i daglig pædagogisk praksis.

I starten af 2023 tog vi den op igen da vi ønsker at lave det dynamisk, så vi løbende kan ændre i miniprojektet.

Refleksion over praksis

-En opmærksomhed på gennemgang i køkkenet fra vuggestuen – storegruppen kan fordybe sig i frugt/frokost og interaktion med voksne og børn derude uden afbrydelser fra søskende som gerne vil kramme/sige hej samt generelle afbrydelser. Det har været enormt forstyrrende for læringsmiljøet vi har ønsket at skabe. Derfor har vi valgt at gå en anden vej fra vuggestuen når vuggestuebørnene skal skiftes. Derudover bruges stille-stemmer i køkkenet, både når der hentes mad inden frokost men også personale imellem.

- Aflevering i en leg i stedet for at den voksne forlader læringsmiljøet for at gå ud og vinke. Dette bliver sårbarhedsskabende for de børn der bliver forladt. Når børnene afleveres i et engangværende læringsmiljø, vil det også være nemmere for barnet at komme i leg som dermed er understøttende for det trygge miljø. Derudover har vi også erfaret at det er vigtigt, løbende at formidle til forældrene, hvorfor vi gør som vi gør. Nogle gange er det vigtigt at forældrene blive trygge ved den nye farvel-situation førend barnet kan blive det. Det skal dog siges at vi må tage højde for at det kan være trygt for visse børn, at få lov til at vinke ved vinduet. Personalet sætter rammen – barnet kan måske ikke få lov at vælge voksen – i stedet udpeger vi en vinkevoksen (Dette er vores udviklingspotentiale). Obs v. nye børn.

-Efter Corona fandt vi ud af hvad ro i vuggestuen giver både børn og voksne. Døren mellem køkken/børnehaven og vuggestuen er lukket mellem 7.30-15.30. Det er for at bibeholde roen hele formiddagen og eftermiddagen. Især når vi har små nye, bliver de påvirket af en dør der hele tiden går op og i. Derfor har vi valgt at bibeholde fokus på lukkede døre. Dette betyder at der er ro til fordybelse på stuen, i stedet for at de hele tiden bliver forstyrret af døre der åbner/lukker. Personalet er opmærksomme på at der ikke er gennemgang i vuggestuen, så hvis de skal i vuggestuens garderobe ex, så går personalet gennem bryggers.

-Sut/klud. Når børn løber rundt med det, hæmmer det både deres leg og deres sprog. Ved at børnene ex sidder i sofaen bliver det hurtigt kedeligt, og barnet vil forlade sut/klud for at lege. Dette fungerer rigtig godt i vuggestuen, vi videns deler og rutinen kan indføres mere og mere i børnehaven.

Struktureret plan, low arousal, pauser, amygdala,

Fremadrettet - piktogrammer og visualisering.

Periode med flere magtanvendelser – forebyggelse (flytte andre børn, afledning + evt. fremadrettet kasser med 'aflednings'-materialer)

I Storegruppen er vi nysgerrige på gruppedynamikken, da vi oplever at aktivitetsniveauet er meget højt hos en gruppe børn. Vi ser at legene bliver meget voldsomme med grimt sprog og at børnene forstyrrer hinandens lege. Dette vil vi gerne bryde med ved at dele børnene op i løbet af dagen, for at sikre et sundt læringsmiljø for alle børn.

Vi har lavet et skema, som rammesætter cykelture ud af huset, legetid i pudrummet og pauser for nogle af børnene samt hvilken voksen der er ansvarlig.

Vi har desuden lavet en fast lille spisegruppe til frugt og eftermiddagsmad i køkkenet.

I storegruppen har vi oplevet at vores nye struktur har gavnet alle børn. Børnene har leget og fordybet sig. Der har været mere ro på legene, og sproget har været pænere. Børnene har set legetid og cykelture som et privilegie og har efterspurgt hvornår det bliver deres tur.

Fremadrettet vil vi arbejde med piktogrammer for at gøre dagen overskuelig for alle børn.

Den nyeste opmærksomhed på de sårbarhedsskabende situationer er om morgenen i vuggestuen. Vi har rigtig mange søskendebørn på stuen og mange af dem er forholdsvis små. Vi har fuld forståelse for at det er hyggeligt at lege sammen og nemt at aflevere børnene sammen i leg. Men 5 små vuggestuebørn inkl. 5 store søskende giver meget uro på stuen og kan være svært at være i som lille vuggestuebarn. Dermed bliver besøgene sårbarhedsskabende for både de børn som leger på stuen men især for de børn som skal afleveres. Og når de store bliver sendt i børnehaven, er afskedsscenen ekstra hård for nogle børn når de også lige har sagt farvel til mor/far.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Læringsmiljøet som bliver skabt ex i vuggestuen, hvor der ikke er døre der går op hele tiden, eller ringeklokker som ringer. Dette forstyrrede og gjorde situationen sårbarhedsskabende for både det barn som blev hentet, men også for resten af børnegruppen/fællesskabet som var meget opmærksomme på, om det var deres mor der kom. Dette blev vi opmærksomme på efter bestyrelsesmødet.

Vores fokus på de sårbarhedsskabende situationer gør at vi er hurtigere til at reagere i f.eks. storegruppen. Vi ændrer i praksis, hvem har evt. brug for pauser, hvad kan vi ændre for at give barnet forudsætninger for at mestre dagen.

Efter bestyrelsesmødet har vi fået en ekstra opmærksomhed på, hvordan vi inddrager forældrene i snakken omkring de sårbarhedsskabende situationer. Efter forslag kunne det være små praksishistorier på aula med generelle situationer, eller som individuelle samtaler om eftermiddagen. Hvorfor gør vi som vi gør, og hvad gør det for jeres barn.

Opfølgning

Vi tager punktet op løbende på personalemøder så vi finder de læringsmiljøer som kan være sårbarhedsskabende for børn og voksne.

Næste gang bliver det med forberedelse af en praksisfortælling hvor hver personale har gjort sig observationer inden mødet.

Videndeling

Med bestyrelsen: Den reflekterende samtale ud fra Karl Tomms spørgsmålstyper, hvor dette miniprojekt fremlægges og bestyrelsen stiller spørgsmål ud fra de 4 typer.

Fremadrettet: På p-møde gennemgås miniprojekt + efterfølgende refleksion i plenum samt mindre grupper.

19-03-2026

Sammenhængende børneliv

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Organiseringen og arbejdet med de yngste børnehavebørn

Vi har en særlig opmærksomhed på de børn der modtages i yngstegruppen, når de er i alderen 2,11-3,1 år.

Børn som går fra vuggestuen til børnehaven vil i måneden op til børnehavestart, være en lille del af dagligdagen i børnehaven og være med til bl.a. pædagogiske aktiviteter, spisesituationen samt leg, sammen med en tryk pædagog fra vuggestuen. Dette er inden officiel indkøring med forældrene de første 1-2 uger.

Vi vægter ligeså samarbejdet med dagplejen og oplever en stor værdi i at dagplejen kommer på besøg inden børnehavestart.

I modtagelsesgruppen vil der i høj grad være fokus på at skabe tryghed og relationsdannelse.

Målet er, at vi gerne vil:

- Skabe inklusion fra vuggestuen (eller udefra) til børnehaven.
- Skabe relation til pædagogen på stuen samt børn i yngstegruppen.
- Skabe tryghed i de fysiske omgivelser heriblandt barnets stue, toilet og garderobe.

Vi ønsker at skabe rum for:

- Leg med udgangspunkt i børnenes initiativer, hvor en voksne understøtter legen.
- Vokseninitieret aktiviteter med en tilgængelig og nærværende voksen.

Forankring i nærmiljøet og samarbejdet mellem private, selvejende og kommunale aktører på dagtilbud og skoleområdet

Vi har et stort fokus på den gode overgang i område Nord. Herunder kan læses vores fælles grundlag for overgangen mellem dagtilbud og skole i område Nord.

Kommunale, selvejende og private institutioner samt skoler i den nordlige del af Faaborg-Midtfyn Kommune har i fællesskab udarbejdet dette grundlag, som skal understøtte den gode overgang for børnene, når de skal begynde i forårs-SFO og skole.

Grundlæggende skal vi understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, som står skrevet i Den styrkede pædagogiske læreplan, hvilket er en del af dagtilbudsloven.

Værdier:

Børnene skal opleve tryghed i overgangen fra børnehave til forårs-SFO og skole samt møde nærværende voksne.

Børnene skal indgå i forpligtende fællesskaber og have oplevelsen af, at være i gode relationer.

Børnene skal være i god trivsel, som er grundlaget for læring, udvikling og dannelse.

Principper:

Inddragelse

- Vi tager udgangspunkt i barnets perspektiv
- Alle børn bliver set og hørt
- Vi har fokus på, at barnet skal deltage i fællesskabet

Den røde tråd:

- Vi har et nært samarbejde imellem børnehave, SFO, skole, forældre og børn
- Børnene oplever genkendelighed i overgangen fra børnehave til SFO og skole

En legende tilgang:

- Vi har legen i fokus og arbejder ud fra begreberne mangfoldighed og rummelighed

Handlinger:

- Børnehave, SFO og skole synger bestemte sange og leger bestemte lege. Medarbejderne fra alle afdelinger er ansvarlige for at overholde dette
- Børnehaverne har 1-2 besøgsdage i forårs-SFO først på året, hvor alle børn laver en tegning, som skal hænge i forårs-SFO, når de begynder
- I børnehaven laver børnene et "Her-er-jeg-skema", som afleveres i forårs-SFO. Dette skema gennemgås sammen med pædagogen og de andre børn i forårs-SFO
- Vi afholder et fælles personalemøde hvert efterår for personale i børnehave, forårs-SFO og skole på tværs af kommunale, selvejende og private institutioner og skoler, hvor emnet er den gode overgang for børnene
- Vi afholder forældremøde og samtaler i forbindelse med overgangen til SFO/skole

Lokal forankring i Årslev Børnehave og vuggestue:

Vi afholder et Forældremøde for Storegruppens forældre i maj/juni måned året før, hvor vi samtidig også har inviteret sfo-lederen/koordinator. Her italesættes forventninger til Storegruppens forældre og børn, og det fremlægges hvilket fokus der er i perioden op mod forårs-sfo start.

Yngste- og mellemgruppe samt vuggestuen afholder forældremøde i september måned.

Vi holder oplæggene ud fra en Power point præsentation, som løbende tilpasses ud fra erfaringer og den pågældende børne- og personalegruppe samt hvad der rører sig inden for det pædagogiske område.

Vi arbejder hele tiden med at bidrage til et *Sammenhængende børneliv*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi sikrer sammenhæng i børnenes liv og læring, i overgangene mellem hjem, dagtilbud og skoler, samt hvordan

19-03-2026

vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

[Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan](#)

[Inddragelse af lokalsamfundet](#)

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 2

I Årslev Børnehave og vuggestue benytter vi gerne de faciliteter vi har i nærmiljøet.

Tingcentralen besøges årligt, primært af børnehavebørnene. På Tingcentralen har vi mulighed for at hente materialer til vores kreative værksted. Personalet har også afholdt en del af deres pædagogiske dag i 2025 på Tingcentralen, hvor de var kreative med at kreere fysiske læringsmiljøer.

Byens kirke i Sdr. Nærå besøges årligt i forbindelse med julegudstjeneste for byens dagtilbud. I den forbindelse går Storegruppen en tur på kirkegården og snakker om de forskellige gravsteder; navne og udsmykninger. Dette besøg skaber rammen om en god snak om liv og død.

Biblioteket afleverer løbende bøger hos os til både vuggestue og børnehave. Personalet kontakter biblioteket, hvis de ønsker af få leveret bøger om specielle emner. Se desuden beskrivelse af miniprojekt 'Cykeltur til biblioteket' under dette afsnit.

På biblioteket deltager vuggestuen også forskellige sang og sprog forløb når de tilbydes. De cykler afsted med en lille gruppe børn og medbringer deres madpakker, som nydes på biblioteket.

Den **lokale Rema** besøges et par gange om året, og der handles til ugens menu.

Genbrugspladsen besøges fast og som en del af Storegruppens årshjul og temaet Grøn energi. Den lidt større genbrugsplads i Ringe besøges også og børnene får en guidet rundvisning, hvor de ser hvordan affald sorteres.

Skoven ved Møllehøjen besøges årligt, som en del af Storegruppens faste årshjul. De er i skoven 3 uger før sommerferien, og igen 3 uger efter sommerferien. Turen giver anledning til at lære den lokale natur at kende og besøge den historiske Møllehøj.

Dagplejen besøger vores børnehave flere gange årligt som en del af kommunens 'Åben Låge' arrangementer. Både private og kommunale dagplejere er også velkommen til at besøge os med kommende børn, som skal starte i vores børnehave. De opfordres også til at komme på besøg uopfordret og benytte vores faciliteter uden døre.

Den lokale landmand leverer halmballer efter høst til vores legeplads. De bliver brugt flittigt af børnene på legepladsen – både til at bygge med og skille ad. Denne leg er med at styrke motorik og stimulere sanserne. Leg med halmballer betyder også, at nu er det ved at være tid til den årlige høstfest.

Landmanden leverer også af og til græskar til vores ugentlige suppe på bål, og han kommer med pyntegræskar til Halloween.

Forældreforeningen 'Den Grønne' bestående af forældre i børnehaven og vuggestuen arrangerer vores fester og arbejdsdage i huset. Overskuddet går til at forbedre og investere i vores uderum.

[Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø](#)

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Vi har hele tiden fokus på *Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi inddrager børnenes oplevelser og perspektiver, når vi løbende vurderer og udvikler kvaliteten af børnemiljøet, som en del af arbejdet med at skabe trygge og udviklende læringsmiljøer.

I nedenstående kan I læse 3 miniprojekter, som i 2025 blev gennemført og videndelt på tværs af 2 dagtilbud samt med vores bestyrelse.

Miniprojekterne er denne adgang lavet gruppevis, dvs. to miniprojekter på tværs af alder i børnehaven og et i vuggestuen.

Miniprojekt: Fællesskabende lege- og læringsmiljøer - Løbelinsen 2025

Udviklingsfokus

Vi er nysgerrige på hvordan vi kan inddrage børneperspektivet, i udviklingen af et leg- og læringsmiljø (legekøkkenet), på Løbelinsen.

Miniprojektets fokus

Vores miniprojekt omhandler fællesskabende lege og læringsmiljøer. Vi har valgt at fokusere på legekøkkenet på løbelinsen, hvor vi ønsker at genoplive det miljø og genskabe muligheden for hyggelige legestunder.

Projektet omhandler i høj grad barnesyn, da vi har inddraget en udvalgt børnegruppe ved at spørge ind til deres tanker og ideer til hvad der skal ske med legekøkkenet og det område.

Projektet skal bidrage til at udvikle leg og fællesskaber.

Børnene blev spurgt hvad de ønskede, og her blev købmand, café, dyrehandel og pizzeria nævnt. Børnene blev herefter spurgt om de kunne tegne deres ideer ned – hvilket resulterede i at 3 børn endte med at tegne pizzaer, der blev klippet ud og limet på pap. Der blev altså produceret rekvisitter til hhv. Pizzariaet. Dette var også medvirkende til, at børnene levede sig mere ind i legen, da de selv havde været med i hele processen fra idé til lege elementer.

Projektdeltagere

Dette legemiljø udspringer sig på Løbelinsen og derfor vil Anette, Britt være primære, men Susanne B og Lisbet deltager også samt øvrige kollegaer i huset.

Der er udvalgt en børnegruppe på 3 børn med udgangspunkt i at de er udadvendte, har gode muligheder for at kommunikere hvad de ønsker og grundet deres fantasi.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Tema: Social udvikling

Vi ønsker at genskabe de rollelege og samspilslege der gerne opstår i et legemiljø hvor, der indgår et legekøkken. Vi ønsker at dette rum kan være med til at styrke de sociale samspil samt fremme deres fantasi og nysgerrighed, da relationer og venskaber er afgørende, for at alle børn oplever sig som værende en del af fællesskabet og blive anerkendt. Der skal være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende i forskellige aktiviteter.

Nationale mål:

Fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Som barn oplever jeg:

At blive mødt, respekteret og anerkendt, som den jeg er i fællesskaber, hvor jeg kan udtrykke mine følelser og tanker og blive forstået.

At have gode venner og værdi i mig selv, når jeg deltager i fælles beslutninger og dannes i mødet med det, der er anderledes end mig selv.

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

Der er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne.

Hvor børnenes egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Vi erfare, at ved at vi justerer på rammerne, får sorteret og fornyet, at legemiljøet kan bidrage til børnenes lyst til at lege og genfinde glæden i et legekøkken og rollelege. At nye tiltag kan inspirere deres fantasi, fordybelse og begejstring.

At vi ved at inddrage børnene i hvad lege- og læringsmiljøet skal indeholde af materialer, ser at legemiljøet udvikler sig sammen med børnegruppen og dens skiftende legeinteresser.

Viden og handlemåder

Vores inspiration udspringer af vores pædagogiske dag, hvor vi fik oplæg af Mona Pagaard Nilsen fra UCL, i "fællesskabende lege – og læringsmiljø".

Her blev vi gjort opmærksomme på legens betydning for børn samt hvordan vi som personale kan påvirke legen og dens muligheder. Både som forstyrrelse, men også hvordan vi kan gå ind og understøtte legen.

Vi blev yderligere gjort opmærksomme på fysiske rum og legemediernes betydning for børns lege og hvordan det fysiske rum faktisk kan agere som en 3 pædagog.

Koblingen mellem rum og pædagogik handler om, at det fysiske miljø skal understøtte den leg og pædagogiske intention, der er for legemiljøet. For at sikre det fysiske rum og legemiljøet bør det være foranderligt i forhold til børns skiftende interesser og behov. Her kan man med fordel have udvalgt legetøj stående fremme, og skifte kasserne ud gennem året.

Ligeledes er det vigtigt, at de legemedier vi tilbyder (legetøj) passer til rummets kodning (hvad rummet anvendes til)

Oplægget omhandlede også forståelsen af børneperspektiver inspireret af professor Hanne Warmings forskning. Hun skelner mellem tre forskellige betydninger af begrebet.

Når vi arbejder med at udvikle lege- og læringsmiljøer, kan vi bruge børnenes egne perspektiver, i form af verbal kommunikation, gennem tegninger eller kropssprog. Dette perspektiv tager afsæt i børnenes egne udtrykte oplevelser, ønsker, ideer og holdninger.

Data: Vi har interviewet børn i forbindelse med projektet.

Børnene blev spurgt hvad de ønskede, og her blev købmand, café, dyrehandel og pizzeria nævnt. Børnene blev herefter spurgt om de kunne tegne deres ideer - hvilket resulterede i at 3 børn endte med at tegne

pizzaer, der blev klippet ud og limet på pap. Dette var også medvirkende til, at børnene levede sig mere ind i legen, da de selv havde været med i hele processen. Ydermere har børnene skabt rekvisitter af deres ønsker til legekøkkenet.

Plan for miniprojekt

Plan for projektet: Der er blevet observeret på børnenes leg og varighed af legen, samt hvem, der har leget i miljøet

Børnegruppen er blevet hørt i deres tanker om hvad de ønsker i legemiljøet, hvad de ønsker af legeremedier og hvordan vi kan gøre det spændende igen.

Evalueringsmålet:

At vi ser at legekøkkenet bliver brugt, af forskellige børnegrupper og at det bliver brugt af både de ældre børn og af de yngre børn, i løbet af dagen.

Dokumentation:

Vi vil observere og notere situationer og lege, som er relevante for projektet. Ligeledes vil vi dokumentere i form af billeder og video.

Evaluering af Miniprojektet

ANALYSEN:

For at inddrage børnenes perspektiv, har vi interviewet den udvalgte børnegruppe ift. Hvad de ønskede vi gjorde anderledes og hvad de ønskede af fornyelse for at gøre legemiljøet spændende igen. Her blev der nævnt at det kunne være en dyrehandel, en café, et pizzeria og en købmand.

Børnene kom også med input til hvad legekøkkenet kunne hedde hvis det blev en café - så skulle den hedde "café Springlinsen" - dette er faktisk et inkluderende navn, da det omfavner begge børnehavegrupper (springbønnen og løbelinsen)

Ligeledes har børnene lavet rekvisitter til legekøkkenet, hvis det skulle være et pizzeria. De tegnede en masse pizzaer og slices, som blev klippet ud og derefter limet på pap for at gøre dem mere resiliente. Da de manglede salat til salatpizzaerne, klippede vi strimler af silkepapir som skulle fungere som salat.

Som ovenstående beskriver, så kan et samarbejde mellem børn og voksne opstå ganske simpelt. Det handler i høj grad om at være nysgerrig på hvad børnene tænker og mener og turde følge deres spor. Derudover handler det også om at turde træde tilbage og ikke være en styrende aktør, men at lade børnene tage styringen, der hvor det giver mening. Dette er også medvirkende til, at de oplever en form for selvbestemmelse i deres hverdag og det miljø de begår sig i.

Vi er blevet nysgerrige på hvordan vi kan udarbejde eller optimere andre legemiljøer i institutionen. Vi er blevet mere opmærksomme på, at rummets kodning skal passe sammen med de legeremedier, der tilbydes, da det ellers hurtigt kan skabe et rodet og forvirrende miljø, hvor kaos opstår fremfor fordybelse og samvær.

Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

TEGN:

Vi oplever en markant større begejstring omkring det at være i legekøkkenet. Vi oplever at børnene er fordybet og har langt flere rollelege hvor de gerne inviterer andre ind.

Lige nu er køkkenet omdannet til et pizzeria, hvor der er blevet lavet en facade, et menukort, der kommet nye legeremedier og penge i kasseapparatet og børnene indlever sig i rollerne ift. at have en restaurant og

lave made, dække borde, købe maden. Børnene leger mor, far og børn hvor de tager på restauranten og spiser.

Det eneste forstyrrende element, i legemiljøet er bøgerne, som vi skal have fundet en løsning på.

Opfølgning

Det pædagogiske personale på Løbelinsen vil løbende følge op på at sortere og forny det fysiske legemiljø.

Vi vil til efteråret igen se på og inddrage børnene i hvad lege- og læringsmiljøet skal kunne for at børnene genfinder interessen for at lege i legekøkkenet.

Grunden til at det er til efteråret er, at der er vi igen mere inde i løbet af dagen og vi forudser at børnegruppen udvikler sig og får nye interesser.

Videndeling

Vi videndeler med kollegaer fra Ringgårdens børnehave, på pædagogisk dag den 13. Juni.

Miniprojekt: Fællesskabende lege- og læringsmiljøer - Springbønnen 2025

Udviklingsfokus

Vi ønsker at skabe et nyt dynamisk lege- og læringsmiljø i samskabelse med børnene.

Miniprojektets fokus

Vi vil gerne udvikle på et allerede eksisterende leg- og læringsmiljø, samt gøre det nyt og spændende i samskabelse med en børnegruppe.

Vi har udvalgt de 7 ældste børn på stuen (Springbønnen), som arbejdsgruppe der får lov til at være med til at sætte et præg på det udvalgte leg- og læringsmiljø.

Vi har fokus på leg og fællesskaber i et børneinitieret legemiljø.

Vi ønsker at "vække legekøkkenet til live" igen. Forstået på den måde at vi oplever at der er mindre leg i dette område på stuen og bliver stort set ikke brugt af børnene.

Dette vil vi forsøge at udvikle på og forhåbentlig skabe et inspirerende og indbydende leg- og læringsmiljø, som børnene vil udforske og bruge.

På pædagogisk dag i januar 2025, blev vi introduceret for begrebet "scripted leg" – som er et legemiljø hvor det er meget tydeligt hvad man kan lege i det valgte leg- og læringsmiljø.

Det er vores hensigt at vi vil skabe et scripted legemiljø i legekøkkenet – som en form for springbræt til at få legen tilbage i netop dette leg- og læringsmiljø.

Det scripted legemiljø vil primært henvende sig til en form for rolleleg, med henblik på køkken, mad, restaurant mm.

Derudover vil vi have fokus på fællesskaber, da emnet er fællesskabende leg- og læringsmiljø.

I proces:

Medbestemmelse:

(Marts 2025) Det første step vi har gjort, er at holde et børnemøde med den udvalgte børnegruppe som vi vil samskabe og udvikle med. Børnemødet gik ud på hvilken slags restaurant vi gerne vil skabe i legekøkkenet.

19-03-2026

Børnene fik 3 valgmuligheder som vi illustrerede med billeder: 1. McDonalds, 2. Pizza eller 3. rugbrødsmadder. Børnene fik hver en stemmeseddel og fik efterfølgende lov til at sætte sin stemme på dét billede af den restaurant som de mente vi skulle have.

Valget faldt på McDonalds, som fik flest stemmer.

Derefter gik samskabelsesprocessen i gang. Børnene var med til at kreere logo og skilt med forskellige kendte madvarer fra McDonalds.

11. marts:

Legekøkkenet var spændende i en kort stund efter det blev til McDonalds, men interessen er igen aftaget.

Derfor har vi valgt at vende legekøkkenet rundt, så det står med fronten ind i legemiljøet, og køkken siden væk. Derudover har vi sat det lille bord i forlængelse af legekøkkenet, så maden kan serveres gennem den lille åbning der er i legekøkkenet. Dette har vi gjort med henblik på at skabe ro til legen og vi vil det næste stykke tid observere på om det kan give noget nyt til legen.

Der er kommet mere interesse for køkkenet nu, samt opstået mere leg. Vi er dog i tvivl om at temaet (McDonalds er grunden til at der er skabt mere leg, men at det er selve omrokeringen på stuen, som har haft den største effekt.

Vi overvejer nu at vende den store rumdeler/reol, som står ved siden af køkkenet og giver en lukket følelse – vi vil gerne eksperimentere med denne og vende den for at se om det vil skabe mere aktivitet.

Ændringerne har skabt et stærkt scriptet legemiljø i legekøkkenet og har meget fokus på køkken og restaurant leg.

3. april:

Efter vi har vendt legekøkkenet, har vi observeret at legen igen er blevet mindre.

Før var det lille bord en stor del af leg og særligt når børnene efter frokost læser bøger. Vi har lagt mærke til at små ændringer kan have stor betydning for børnenes opfattelse, da det fx har udtrykt ”køkkenet vender forkert”. Da vi oplever at negativ udvikling har vi valgt at ændre igen og faktisk stille legekøkkenet og det lille bord tilbage som det stod før, ved vinduet og bøgerne.

Vi har en opfattelse af at vejret og årstiden har en stor betydning for det indendørs legemiljø, forstået på den måde at vi i foråret har haft fantastisk vejr og derfor været mindre inde – derfor mindre leg i legekøkkenet.

Efter frokost sætter vi skilte på bordene, som viser børnene hvad de skal når de er færdig med at spise.

Vi vil nu afprøve, at et bord skal lege i legekøkkenet inden de skal ud, og se hvad betydning dette vil have for leg- og læringsmiljøet.

9. april:

Vi vil fortsætte med at bruge skilt med legekøkkenet på bordene efter frokost, da dette har givet stor effekt og skabt tid i legekøkkenet. Der har fra starten været god leg i legekøkkenet og det er på den måde også forskellige børnegrupper som er der, samt mindre grupper og der er sat tid af til legen, samt ro fordi de andre skal udenfor imens.

Vi har fået lov til at låne en lav rumdeler, med to rum, af vuggestuen, som vi vil skifte ud med den store – for at åbne leg- og læringsmiljøet op. Vi håber at den fungerer som en disk. Vi har prøvet at have et fokus på

legekøkkenet, når vi nogle formiddage er inde med en mindre legegruppe og ser en god effekt når der er en voksen som deltager aktivt i legen.

30. april:

Vi har nu afholdt et nyt børnemøde, med henblik på at genbesøge og samle op på medbestemmelse fra det første udgangspunkt vi startede med. Her ønskede vi at høre børnenes syn på det nye lege-læringsmiljø.

Børnemødet endte med en demokratisk beslutning om hvilken slags butik vi skulle åbne nu. Valget faldt på en bager, men en slik. Børnene var meget engagerede, og sagde at "når nu Løbelinsen har et pizzeria, så er det godt at vi har noget andet". På den måde gav det følelsen af en lille by. (Børnene har for nyligt besøgt H. C. Andersens hus Villa vau, hvor det var en lille by fuld af butikker – børnene er muligvis inspireret af dette.

Børnene var med at skabe et nyt miljø omkring legekøkkenet, der blev farvelagt kager og slik som vi satte op, og forskellen var tydelig for børnene og de var max engageret.

Vi har observeret en positiv ændring i børnenes interesse for legekøkkenet efter vi har åbent miljøet op med den lave rumdeler.

Vi har tilføjet et skilt ifbm. Frokost, hvor køkkenet nu er en mulighed for indetid. Dette har sat gang i legen da børnene i en mindre gruppe af afsat tid til leg i miljøet.

Ønsker:

Et nyt børnemøde, hvor vi vil være nysgerrige på miljøet omkring legekøkkenet og børnenes oplevelser og meninger.

Projektdeltagere

Mellemgruppebørnene-

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Tema: Legekøkken-område

Nationale mål:

- demokrati og medbestemmelse
- rolleleg og fællesskaber
- æstetik og samskabelse
- variation og tilpasning af læringsmiljøer
- voksnes aktive deltagelse
- fleksible og foranderlige miljøer

Som barn oplever jeg:

- at mine idéer, ønsker og stemmer betyder noget, fordi jeg bliver spurgt og inddraget, når vi skaber lege- og læringsmiljøet.
- at jeg kan være med til at bestemme sammen med andre børn gennem børnemøder og demokratiske processer.
- at jeg er en vigtig del af et fællesskab, hvor vi sammen skaber et miljø, som alle kan lege i.
- at voksne hjælper mig til at forstå, hvordan vi kan være enige, uenige og finde

Social udvikling:

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

- Der er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne.
- Hvor børnenes egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet.
- Der understøtter demokratisk deltagelse, ved fx at lave stemmesedler, holde børnemøder og give børnene reel indflydelse på valg af tema og indretning.
- Der er inspirerende, foranderlige og imødekommende, og som kan tilpasses børnenes behov og interesser — fx ved at ændre rumdeler, placering eller tema.
- Hvor jeg som voksen deltager, støtter og udvider rollelegen i små grupper, særligt når børnene har brug for hjælp til at komme i gang.
- Der giver mulighed for struktur og fordybelse, fx ved at bruge bordskilte efter frokost, så børn får ro og tid til leg.
- Hvor forskelligheder anerkendes, og hvor børnene lærer at samarbejde og forhandle.

Som barn oplever jeg:

- at jeg bliver lyttet til, og at mine idéer er vigtige for fællesskabet, fx når jeg stemmer om tema eller tegner skilte til køkkenet.
- at jeg kan være en del af et trygt og inkluderende fællesskab, hvor der er plads til mine tanker og forskelligheder.
- at jeg kan indgå i rollelege, hvor jeg øver samarbejde, forhandling og turtagning.
- at jeg kan udvikle nye relationer, når legen inviterer til at lege med børn, jeg ikke plejer at være sammen med.
- at jeg kan føle ejerskab over legekøkkenet, fordi jeg er medskabere af rummet.

Kultur, æstetik og fællesskab:

Som barn oplever jeg:

- At jeg kan være kreativ og bruge min fantasi, når jeg laver skilte, vælger temaer, farvelægger kager/slik eller indretter rummet.
- At mine idéer om æstetik og indretning bliver taget alvorligt og kan ses i det færdige miljø.
- At jeg indgår i et fællesskab, hvor vi skaber noget sammen og bruger det i legen bagefter.
- At jeg kan lege mig ind i kulturelle udtryk som "restaurant", "McDonalds", "bageri" og "slikbutik" og bruge dem som afsæt for æstetisk og symbolsk leg.
- At jeg bliver inspireret af mine egne oplevelser udefra (fx Villa Vau), og at disse oplevelser får betydning i børnefællesskabet.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

- Hvor voksne gennem samskabende praksisser understøtter engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed i forhold til æstetiske ind- og udtryksformer
- Hvor æstetik og kreativitet er i fokus, og hvor børnene får mulighed for at præge udtryk og indhold — fx ved at producere skilte, tegninger og butikkens facade.

- Der bygger bro mellem børnenes kulturelle erfaringer og deres leg, fx McDonalds, bager, slikbutik eller oplevelser udefra.
- Der understøtter engagement og nysgerrighed ved at indrette tydelige, genkendelige rollelegsmiljøer (scripted play).
- Hvor jeg giver plads til samskabelse og understøtter børnenes egen kreativitet i processen.
- Der har fokus på fællesskabende legeprocesser, hvor børn samarbejder om at skabe, udvikle og bruge rummet.

Viden og handlemåder

Projektet viste, at selv små ændringer i indretningen kan have stor indflydelse på børnenes brug af rummet. Vi blev opmærksomme på, hvor vigtigt det er at afprøve forskellige placeringer og være fleksible, når noget ikke fungerer efter hensigten (dynamiske læringsmiljøer).

Vi erfarede også, at vores aktive deltagelse i legen — især i mindre grupper — havde en tydelig positiv effekt på børnenes vedholdenhed og kreativitet

Plan for miniprojekt

Vi valgt at sætte fokus på legekøkkenets placering. Dette gør vi ude fra en observation der er gjort af det pædagogiske personale gennem en periode. Her er der observeret at der er minimal aktivitet og "rod" i rekvisitterne, som ikke har indbudt til leg.

Der skal sorteres ud i køkkentingene, så der ikke er mere end hvad der er plads til i selve køkkenet. Indkøb mindre kurve til dette.

Og vil inddrage børnene i beslutningen om hvilken restaurant de kunne tænke sig og være medskabende på dette.

Vi vil lave 3 billeder af forskellige restaurant muligheder, dette kunne være pizza, Mac D osv. Billederne vil blive præsenteret for en gruppe børn, som skal give deres stemme på hvilken restaurant vi skal forvandle køkkenet til, dette gøres i form af en post it på det valgte billede. Så er det demokratiet der bestemmer. Dette vil ske i løbet af uge 8-9.

Vi vil løbende dokumentere processen både med billeder og film.

Evaluering af Miniprojektet

ANALYSEN:

Vi ønsker at holde et nyt børnemøde, hvor vi vil være nysgerrige på miljøet omkring legekøkkenet og børnenes oplevelser og meninger.

Derudover har vi erfaret at sommervejret har påvirket legen i legekøkkenet da vi i denne periode har været betydeligt mere udendørs og derfor har inde miljøet stået mere stille.

Vi ønsker at have fokus på lege- og læringsmiljøet fortsat når vi når efteråret og bevæger os mere indenfor igen, og vil fastholde en nysgerrighed på at indføre mere medbestemmelse fra børnene på lege- og læringsmiljøet.

Hvilke nye sanselige erfaringer om samarbejde mellem børn og pædagogisk personale har miniprojektet givet?

Arbejdet med samskabelse har tydeliggjort, hvor betydningsfuldt det er for børnene at blive involveret i beslutninger om deres egne læringsmiljøer. Vi erfarede, at børnene engagerede sig langt mere, når de havde

reel indflydelse — både i valg af tema (McDonalds → senere bager/slikforretning) og i udarbejdelsen af materialer og indretning.

Børnemøderne fungerede som en stærk demokratisk praksis, hvor børnene viste stolthed, ejerskab og fællesskabsfølelse. Samtidig oplevede vi, at vores tilstedeværelse, nysgerrighed og villighed til at justere undervejs skabte en tryk og inspirerende ramme for deres leg.

Hvilke nye forståelser har miniprojektet givet ift. udvikling af læringsmiljøet?

Vi lærte, at læringsmiljøer skal være både tydeligt tematiserede (scripted) og åbne for forandring. Et tema kan skabe retning og inspirere børnene, men hvis temaet bliver for fastlåst, mister børnene interessen.

Derudover blev det tydeligt, at årstid, vejr og børnenes tid inde vs. ude spiller en væsentlig rolle for, hvor meget legekøkkenet bruges — hvilket betyder, at indendørs miljøer skal justeres i takt med sæsonerne.

Hvilken ny viden og hvilke handlemåder ønsker vi at arbejde videre med?

- At arbejde mere systematisk med børnemøder som pædagogisk redskab.
- At udvikle en fast praksis omkring medbestemmelse, hvor børnene jævnligt inddrages i evaluering af læringsmiljøet.
- At styrke vores voksne deltagelse i små legegrupper, særligt i "scripted" miljøer, for at understøtte legens flow.
- At fortsætte arbejdet med at skabe dynamiske og fleksible rum, der løbende kan tilpasses børnegruppens behov og interesser.

Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Tegn på trivsel og udvikling

- Øget ejerskab: Børnene viste stolthed over selv at have valgt restauranttemaet og over at producere skilte, tegninger og dekorationer.
- Større deltagelse: Der opstod mere leg, især da miljøet blev åbnet op med en lavere rumdeler.
- Nye fællesskaber: Børn, der normalt ikke leger sammen, samarbejdede om roller, madlavning og servering.
- Forlænget legetid: Skiltet efter frokost skabte ro, struktur og tid til fordybelse i køkkenlegen.
- Demokratiske kompetencer: Børnene oplevede at stemme, beslutte og mærke betydningen af deres valg.
- Kreativitet og fantasi: Særligt ved omdannelsen til bager/slikbutik opstod stor kreativitet i indretning og rollefordeling.

Hvordan har læringsmiljøet påvirket?

- Miljøet blev mere indbydende, hvilket øgede glæden ved leg og styrkede sociale relationer.
- Den voksne deltagelse har givet børnene støtte, struktur og inspiration, som forlænger og udvikler legen.
- Ændringer i rummet (fx lav rumdeler) skabte mere åbenhed og ro, hvilket gjorde det lettere for børnene at fordybe sig.

Opfølgning

Hvordan og hvornår følger vi op?

- Vi afholder et nyt børnemøde i starten af efteråret, hvor vi undersøger børnenes oplevelse af legekøkkenet efter sommerperioden.
- Vi observerer, hvordan rummet bruges, når vi igen er mere inde.
- Vi evaluerer sammen i personalegruppen, om legekøkkenet stadig understøtter fællesskaber og rolleleg, eller om der skal ændres igen.
- Opfølgningen inddrager både billeder, observationer og børnenes egne udsagn.

Videndeling

Frelæggelse på pædagogisk dag den 13. juni.

Dokumentation i form af billeder og beskrivelser, som lægges i stuens læreplansteammappe.

Løbende sparring med kollegaer

Øvrige tanker

Projektet har vist os, at læringsmiljøer ikke er statiske – de er levende og skal hele tiden tilpasses.

Vi blev overraskede over, hvor meget årstid og daglig rytme påvirker interessen for rummet.

Vi ser en klar værdi i at arbejde videre med små, tydelige temamiljøer, som børnene selv kan være modeskabere af.

Vi ønsker fremover at integrere endnu mere medbestemmelse og at bruge børnemøder som fast del af stuens praksis.

Miniprojekt: Fællesskabende lege- og læringsmiljøer – Vuggestuen 2025

Udviklingsfokus

Vi ønsker at have fokus på at lave dynamiske leg- og læringsmiljøer i vuggestuen. Vi vil undersøge de eksisterende læringsmiljøer og afprøve hvad det vil gøre for miljøet hvis vi sammen med børnene skaber nye læringsmiljøer.

Miniprojektets fokus

Vores miniprojekt handler om at undersøge hvor vi kan ændre på vores læringsmiljøer for at tilgodese at alle områder i vuggestuen bliver brugt. Vi ønsker at inddrage børnene i processen for at udvikle på de miljøer som ikke bliver brugt så meget.

Vores børnegruppe har en alder hvor det kan være svært at få et svar direkte fordi deres sproglige udvikling ikke er nået så langt endnu. Vi vil i stedet observere dem i deres dagligdag, så vi får en fornemmelse af hvor de opholder sig meget og hvor der er "døde" zoner. Det kan være svært i vuggestue-alderen at tale med dem om deres favoritsteder. Derfor bliver det en vurdering fra vores side ud fra observationer

Når vi har lavet nye læringsmiljøer, vil vi også have fokus på fællesskabet. Vi ønsker at de nye miljøer lægger op til lege for hele fællesskabet, men samtidig også muligheden for at kunne lave små legegrupper med få børn.

Projektdeltagere

Vi observerer hele børnegruppen da der kun er en enkelt med et så udvidet sprog at vi kan spørge direkte.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Vi forventer at børnenes sociale samspil styrkes da vi har en større opmærksomhed på fællesskabs-lege. Vi oplever at børnene har en alder pt hvor de begynder så småt med en opmærksomhed på hinanden og dette vil vi gerne større dem i.

Læringsblomsten:

Som barn oplever jeg:

- At blive mødt, respekteret og anerkendt, som den jeg er i fællesskaber, hvor jeg kan udtrykke mine følelser og tanker og blive forstået.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

- Der er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne.

- Hvor børnenes egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet.

Viden og handlemåder

Vi havde Mona fra UCL som oplægsholder på en pædagogisk dag i januar 2025. Hendes oplæg satte mange tanker i gang om indretningen i vores vuggestue. Herudover vil vi bruge designguiden fra DCUM til udvikling af fysiske læringsmiljøer sammen med børnene.

Plan for miniprojekt

Vi laver en krydsliste i vuggestuen hvor vi i en periode på 3 uger krydser af hvor børnene leger på bestemte tidspunkter. På denne måde kan vi finde de zoner hvor børnene leger meget og hvilke områder der bliver mere døde zoner. Dette kan vi bruge som dokumentation på hvorfor vi har valgt netop disse miljøer.

Efterfølgende vil vi vælge et læringsmiljø som er blevet en død zone og gentænke læringsmiljøet. Hvad kan vi gøre for at ændre læringsmiljøet og gøre det brugbart og eftertragtet. Og hvordan kan vi bruge dette læringsmiljø som en fællesskabende aktivitet for både få og flere børn.

Evaluering af Miniprojektet

Vi fik hurtigt lavet krydslisten og hængt op så alle var fælles om ansvaret for at sætte krydser. Det var hurtigt tydeligt at børnene er hvor de voksne er, så derfor var den første uges krydser svære at tolke noget ud fra. Herefter begyndte de voksne bevidst at fordele sig i de forskellige rum. Men vi oplevede alligevel at det lille rum mellem vuggestuen og børnehavens garderobe ofte ikke blev brugt ret meget, også selvom der var voksne til stede.

Vi har i en periode ikke brugt det lille lege-køkken ret meget, da vores børn har været lige små nok til dette. Nu nærmer de sig alle 2 år og vi så det derfor som oplagt at gøre noget ved dette rum. Vi har opdateret det i forhold til tallerkener, kopper, mad osv. Der sidder altid en voksen derude og laver køkken-aktivitet.

Vi øver at skiftes til, vente på tur og diverse andre sproglige aktiviteter omkring hvad vi spiser. Vi er obs på at lave små fællesskaber derude, da det ikke indbyder til leg hvis vi er 8 børn og 1 voksen i det lille rum. Derudover viser børnene os hver dag at de er glade for dukker, som bliver puttet til lur, får skiftet ble og får mad mange gange på en dag.

Vi var en kort periode ved at overveje om rummet skulle indrettes til stillerum med bøger og hygge. Men da børnene viste os at de så småt kunne begynde at deltage i køkken-lege, så var vi ikke i tvivl.

I samme stund ændrede vi også på den store del af stuen. Vi flyttede rundt på spisegrupperne og lavede både et motorik-hjørne og en stille krog til bøger og hygge. Bordene bliver brugt som opdeling af stuen. Vi oplever efter at vi har rykket rundt at hele stuen bliver brugt i stedet for kun dele af det.

Vi bruger også garderoben som læringsrum. Dette gør vi ved at en voksen sidder derude med ex. Klodser. På denne måde deler vi stuen i endnu et læringsmiljø og deler på denne måde også børnegruppen i mindre

19-03-2026

grupper. Vi arbejder med at lukke døren til garderoben så vi herude kan lege uden forstyrrelser. Dette skal børnene stadig øve sig lidt i.

Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Vi oplever at især legekøkkenet er kommet rigtig i brug. Der bliver lavet rigtig meget mad, små selskaber, skiftet babyer og puttet babyer. Børnene opsøger det meget og bruger det flittigt. Der er oftest børn derude også uden de voksne er der.

Opfølgning

Vi følger op og videndeler i samarbejde med personalet fra Ringgårdens vuggestue d 13/6-25, hvor vi fremlægger og sparrer med dem.

De seks læreplanstemaer

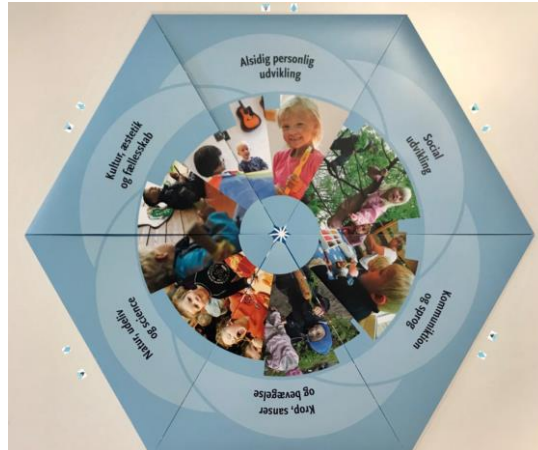
”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer. ”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Som tidligere beskrevet, har vi i Faaborg-Midtfyn kommune udviklet et værktøj - *Læringsblomsten*, som hjælper os med at holde styr på de lovfastsatte temaer og mål i den pædagogiske læreplan, når vi planlægger vores hverdag med børnene og reflekterer over sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer vi skaber og børnenes læring.

Her kan du få en præsentation af [Læringsblomsten](#)

På de følgende sider folder vi læringsblomsten ud, idet vi gennemgår læreplanens 6 indholdstemaer og de 12 mål. Under hvert tema finder du eksempler på, hvad der kendetegner de læringsmiljøer, som personalet stræber efter at skabe, samt hvad børnene skal have mulighed for at opleve i deres hverdag sammen med kammerater og personale.

I afsnittet om evalueringskultur, kan I læse mere om, hvordan vi evaluerer vores pædagogiske praksis og følger op, så vores læringsmiljøer bedst muligt understøtter børnenes brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Alsidig personlig udvikling*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der er præget af omsorg og tryghed samt appellerer til nysgerrighed
- der understøtter samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale samt børn imellem
- hvor alle udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden gennem leg og aktiviteter – på tværs af alder, køn, social og kulturel baggrund

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at have mod på livet samt erfaringer med sociale positioner og demokratiske processer
- at være nysgerrige og føle sig trygge i verden, så de kan holde fast, prioritere og fordybe sig med tillid til egne potentialer
- at kunne engagere sig samt lege og deltage i forskellige fællesskaber, hvor de kan få hjælp til at regulere deres følelser og håndtere både med- og modgang

På vores hjemmeside kan der læses om et af vores værdiorde 'Nærvær', som beskriver vores tilgang til at understøtte det enkelte barns alsidige personlige udvikling.

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres Alsidige personlige udvikling.

I en omskiftelig verden med mange muligheder, skal man lære at tro på sig selv og sine potentialer. Det bliver for barnet vigtigt at omgås voksne, som hjælper, understøtter og tror på barnet og styrker dets tro på sig selv.

Praksisfortælling: Cirkusforestilling - storegruppen

Fortællingen

I forbindelse med storgruppens årlige cirkusforestilling arbejder vi med en struktureret proces, hvor børnene inddrages aktivt i planlægningen. Forløbet indledes med et børnemøde, hvor vi sammen undersøger, hvilke elementer en cirkusforestilling kan indeholde. Børnene kommer med forslag til forskellige artistroller, som vi skriver op, og efterfølgende får hvert barn mulighed for at vælge den rolle, de ønsker at indtage.

I den nuværende børnegruppe har vi en dreng, som oftest fremstår stille og lidt tilbagetrukket. Han deltager loyalt i fælles aktiviteter, men vi ser ham sjældent tage føringen eller udvise stort initiativ i gruppen.

Derfor vakte det opsigt blandt os voksne, at han – uden tøven – valgte rollen som cirkusdirektør. Vi anerkendte naturligvis hans valg og var nysgerrige på, hvordan han ville indtage rollen.

I det efterfølgende øveforløb blev vi positivt overraskede over at se nye sider af ham. Han trådte tydeligt frem som en engageret og idérig deltager. Han formulerede sig klart, gik forrest i arbejdet og udstrålede stor glæde og stolthed i rollen som cirkusdirektør.

Denne oplevelse viser, hvordan børns potentialer kan udfolde sig, når de får mulighed for at vælge ud fra egne interesser og indgå i meningsfulde fællesskaber. Rollen som cirkusdirektør gav ham en ramme, hvor han kunne afprøve nye sider af sig selv og opleve succes i en position, han selv havde valgt. Forløbet understøtter både hans personlige udvikling, hans mod til at stå frem og hans deltagelseskompetencer i fællesskabet.

Børneperspektivet

I forbindelse med denne strukturerede proces, har vi haft fokus på børnedemokrati og børneperspektiver.

Børnedemokrati indebærer, at børn har reel medindflydelse og mulighed for at udtrykke deres ønsker, perspektiver og ideer, og at disse integreres i den pædagogiske praksis. Det skaber deltagelsesmuligheder, styrker barnets handlekraft og understøtter deres demokratiske dannelse.

I cirkusforløbet vælger barnet uden tøven rollen som cirkusdirektør. Ud fra et børneperspektiv viser dette, at barnet oplever projektet som en tryk ramme, hvor han kan udforske nye sider af sig selv og indtage en mere synlig position i fællesskabet. Rollen giver ham mulighed for at udtrykke sig tydeligt, tage initiativ og blive set på måder, der ikke altid kommer til udtryk i daglige rutiner. Barnet viser gennem sit valg og sin deltagelse, at han har et ønske om at være aktiv medskabende i fællesskabet og at han ser sig selv som kompetent, modig og betydningsfuld i den fælles kulturelle aktivitet.

Voksenperspektivet

Voksenperspektivet viser, at vi ser barnet som stille og tilbageholdende i dagligdagen, og at hans valg af cirkusdirektørrolle overrasker os og udvider vores forståelse af hans kompetencer. Gennem vores iagttagelser bliver vi bevidste om, hvordan vi som voksne skal skabe åbne, fleksible rammer, der giver børn mulighed for at træde frem på nye måder og udfolde potentialer, som ikke altid ses i de daglige rutiner.

Som voksne bliver vi tydelige på:

- at vores forestillinger om barnets deltagelsesform kan begrænse vores blik

- at børns kompetencer kan vise sig i andre rammer end de vante
- at børn kan overraske positivt, når de får valgmuligheder og medbestemmelse
- at projekter med æstetiske og kulturelle elementer kan åbne alternative deltagelsesveje
- at vores opgave er at skabe rum, hvor børn kan udforske nye styrker og identiteter

Sammenfatning

I arbejdet med storgruppens cirkusprojekt inddrages børnene aktivt i planlægningen gennem et børnemøde, hvor de får mulighed for at bidrage med idéer og vælge deres egen rolle i forestillingen. For et barn, der til daglig fremstår stille og tilbageholdende, blev valget af rollen som cirkusdirektør en vigtig markør. Set fra barnets perspektiv repræsenterer rollen en tryk og kreativ ramme, hvor han kan udfordre sig selv, udtrykke sine tanker og indtage en position med synlighed og ansvar. Han bruger rollen til at udforske nye sider af sig selv og viser stor glæde og engagement i at være aktiv medskaber i fællesskabet.

Fra et voksenperspektiv bliver hans valg og efterfølgende deltagelse en øjenåbner. Vi ser, hvordan han i øveforløbet træder frem med initiativ, tydelig kommunikation og idérigdom – kompetencer, der ikke altid er synlige i hverdagens rutiner. Dette udvider vores forståelse af hans potentialer og gør os opmærksomme på, hvordan æstetiske, kreative projekter og reelle valgmuligheder kan skabe nye deltagelsesveje for børn, der ellers ikke fylder meget i fællesskabet.

Sammenfattende viser forløbet, hvordan børnedemokrati, medbestemmelse og anerkendelse af barnets perspektiv giver børn mulighed for at udvikle sig på måder, der ikke nødvendigvis fremtræder i traditionelle rammer. Barnets engagement i rollen som cirkusdirektør understreger betydningen af at skabe fleksible og åbne læringsmiljøer, hvor børn kan afprøve nye identiteter, opleve mestring og blive set som de kompetente aktører, de er.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Social udvikling*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne
- hvor alle er aktive medspillere og udviklere af fællesskaber i empatisk samspil med andre børn og voksne - såvel i som uden for dagtilbuddet
- hvor børnenes egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at blive mødt, respekteret og anerkendt, som dem de er i fællesskaber, hvor de kan udtrykke deres følelser og tanker og blive forstået
- at have gode venner og værdi i sig selv, når de deltager i fælles beslutninger og dannes i mødet med det, der er anderledes end dem selv
- at tage hensyn, eksperimentere, udforske, møde modstand og forskelligheder i trygge rammer sammen med gode kammerater og hjælpsomme voksne
- at være kendte i og trygge ved lokalmiljøet samt bekendt med forskellige kulturtilbud og muligheder i området

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres sociale udvikling.

Miniprojekt: Fri For Mobberi. 2023

Personalets udviklingsfokus

Understøttet med tekst fra Den styrkede pædagogiske læreplan (SPL):

SPL siger at al leg, læring og dannelse sker i børnefællesskaber. Der står også at pædagoger har ansvaret for at skabe rammerne for sunde børnefællesskaber. Der skal være plads til den enkelte i børnefællesskabet og skabes rum til at alle kan ses, høres og være med til at tage initiativer. Det kræver altså at pædagogisk personale arbejder aktivt med at skabe inkluderende fællesskaber og understøtte børnenes relationer.

Hvad undersøger jeg:

I min praktik i institutionen arbejdes der fast med Fri For mobberi i januar og februar. Jeg har valgt at arbejde med fri for mobberi, fordi jeg aldrig har arbejdet med det før, og jeg synes det er utroligt spændende og vigtigt at arbejde med, at skabe gode fælles værdier i børnehaven og støtte udviklingen af empati, tolerance og evnen til at mærke egne og andres grænser. Jeg er nysgerrig på, at undersøge hvordan man kan understøtte børnenes indbyrdes relationer.

Jeg er nysgerrig på at sammensætte grupper efter børnenes temperament og kommunikationsstil.

Jeg har valgt to grupper på 6 børn.

Den ene gruppe er børn som allerede har en god relation, men hvor energien hurtigt bliver meget høj, så de glemmer at passe på hinanden. De er alle børn, som tager deres plads og er meget insisterende i deres kontakt med voksne og andre børn. De henvender sig selv ofte til andre og til voksne. Målet for den gruppe er at styrke den allerede gode relation, samtidig med at vi øver grænser, og hvordan man kan hjælpe hinanden, når det bliver for vildt.

Den anden gruppe er sammensat af børn, hvor de to og to har gode relationer. Det er børn, som er afventende og tilbageholdende. Det er børn, hvor fokus nemt bliver taget af andre mere insisterende børn. Jeg kan se potentiale for at disse børn opdager hinanden endnu mere, og et rum til at de kan få en stemme, og være mere ligeværdige i deres temperament og kommunikation med hinanden.

Jeg er nysgerrig på at der tit er forskel på, hvor meget opmærksomhed børn får. Nogle børn fylder mere i fællesskabet, og nogle børn er mere tilbageholdende. Det er vigtigt for mig at prøve at sørge for at skabe en ramme, hvor alle børn bliver set og hørt.

Miniprojektets fokus

Jeg har sammensat et Fri For Mobberi forløb, som består af 4-5 aktiviteter, som jeg løbende justerer og udvikler videre på.

Det skal bidrage til at udvikle en god børnekultur med vokseninitierede aktiviteter, der skal skabe rammerne for gode børnefællesskaber.

Vi starter altid med at finde bamser og synge en goddag sang, og slutter med at synge farvel sang og lægge bamser på plads. Jeg sørger for at forløbet har forskellige elementer, så der er plads til høj energi, men også rolig energi, hvor vi kan snakke og lytte. Legene jeg bruger taler ind i forskellige værdier: samarbejde, empati, tolerance og positiv kommunikation.

Jeg afrunder altid vores møder med at spørge børnene, hvad de bedst og mindst kunne lide i dag. Så jeg får deres feedback også.

Projektdeltagere

Jeg, pædagogstuderende, står for projektet.

De to grupper er på hver 6 børn.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Social udvikling

Nationale mål:

- 1) Alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer
- 2) Fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Som barn oplever jeg:

At have gode venner og værdi i mig selv, når jeg deltager i fælles beslutninger og dannes i mødet med det, der er anderledes end mig selv.

At tage hensyn, eksperimentere, udforske, møde modstand og forskelligheder i trygge rammer sammen med gode kammerater og hjælpsomme voksne.

At blive mødt, respekteret og anerkendt, som den jeg er i fællesskaber, hvor jeg kan udtrykke mine følelser og tanker og blive forstået.

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

- Der er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne.
- Hvor alle er aktive medspillere og udviklere af fællesskaber i empatisk samspil med andre børn og voksne.
- Hvor børnenes egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Positiv kommunikation:

Børnene øver positiv kommunikation, deres egne og andres grænser. Deres evne til empati bliver understøttet samt deres relationer til børnene i gruppen.

Trivsel:

Jeg vil gerne arbejde med gode fælles værdier i børnehaven og støtte udviklingen af empati, tolerance og evnen til at mærke egne og andres grænser for derved at øge trivsel.

Anerkendelse:

Vi anerkender hinanden ved at prøve at forstå børnenes forskellige perspektiver.

Fx er der nogen der beskriver at de bliver glade, når de vinker farvel til forældrene og andre der bliver kede af det. Så snakker vi om, at man kan føle forskelligt. Jeg prøver som voksen at facilitere, at alle får lov at sige noget eller vise noget, så alle føler sig set i gruppen. Jeg anerkender ved at prøve at sætte ord på dét barnet gør og oplever. Fx, hvis et barn ser trist ud eller viser noget med kroppen. Så italesætter jeg det de viser og

spørger ind til hvorfor. "hov du ser helt trist ud. Din mund vender ned og dine øjenbryn. Hvorfor ser du sådan ud nu?"

Mentalisering:

Man bruger historierne og plakaterne til at prøve at forstå, hvordan andre måtte have det.

Positive fællesskaber:

Jeg prøver ved at bruge fri for mobberi at skabe rammer for positive fællesskaber, hvor man acceptere hinandens forskelle og passer på hinanden. Det gør jeg ved at lave samarbejds- og tolerance aktiviteter. Jeg bruger også fælles tredje, hvor børnene får fælles oplevelser som kan give anledning til at nye/stærkere relationer. Jeg bruger også børnenes input og spørger om deres holdning til det vi laver.

"I et trygt og positivt fællesskab sætter vi pris på forskelle, og når ingen kan være "forkerte", kan alle trygt være den, de er, uden frygt for at blive latterliggjort eller udelukket."

Viden og handlemåder

Jeg bruger viden om det fælles tredje.

Gode relationer kommer af fælles oplevelser, interesser og opbygning af fælles værdier, hvis man finder en måde at få det til at ske, kan man på sigt skabe gensidig interesse hos børnene. Fri for mobberi bliver et fælles tredje, hvor grupperne får fælles oplevelser og opbygger fælles værdier.

Jeg inddrager viden fra Fri For Mobberi omkring nye indgangsvinkler for pædagoger til at arbejde med børns trivsel. Desuden viden om aktiviteter der understøtter og udbygger børns evne til omsorg, empati, at sige stop.

Viden om empati, mentaliseringsevne og følelsesregulering.

Empati er evnen til at være i en følelse med et andet menneske. For at kunne være empatisk skal man kunne genkende følelsen fra ens eget liv og være villig til at bruge sin egen oplevelse og forståelse til at kunne være empatisk over for det andet menneske.

Mentalisering er evne til at tage et helikopterperspektiv og prøve at forstå ved at se fra et andet menneskes perspektiv.

Følelsesregulering er evnen til, at tilpasse følelser i en given situation og regulere dem, hvis de ikke er konstruktive.

Jeg arbejder med anerkendende sprog ud fra Berit Bae og hendes begreb definitionsmagt (Bae, 1996). Det betyder at voksne har magt til at påvirke børns oplevelse af sig selv gennem den måde de reagerer på, italesætter og omtaler barnet. Voksne kan dermed være med til at definere barnets identitet ved at sætter ord på dét, barnet gør og oplever.

Desuden også ud fra Axel Honneths som mener at grundlaget for selvværd og aktiv deltagelse i fællesskaber med andre mennesker er, at man bliver mødt med en anerkendende tilgang. Han mener det er en vigtig kommunikationsopgave for pædagoger at udvise respekt og forståelse for individet, og derved hjælpe til at individet får et positivt forhold til sig selv. Man skal i sin professionelle pædagogiske position ikke kun vise at man holder af barnet, men man skal i højere grad fokusere på at forstå barnet.

Jeg inddrager også viden om kommunikationsteori af Vibeke Petersen om hvordan god kommunikation kræver: nærvær, aktiv lytning, mentalisering og spejling.

Plan for projektet:

Vi har fast 30 min. hver mandag og fredag formiddag, hvor de to grupper arbejder med fri for mobberi.

Lige nu ser programmet sådan her ud:

- først inden vi går i gang finder vi bamser og de ting vi skal bruge sammen
- vi siger goddag med en goddag sang
- bagefter sender vi den store bamse rundt. Sidste uge fortalte børnene, hvordan de var kommet hen i børnehaven. Denne uge viste de hver især noget de kan. Det lægger op til en snak om forskellighed og værdien tolerance.
- så bruger vi følelses plakater, som vi hænger op i rummet. Jeg læser små hverdagshistorier op, og børnene vælger derefter at gå hen til den plakat, de synes passer til: glad, ked, vred. Så snakker vi om hvorfor, og hvad man kan gøre som ven.
- så laver vi en leg med balloner, hvor man skal passe på ballonerne ikke røre gulvet ved at hjælpe hinanden. Det er en samarbejdsøvelse, men også en øvelse med plads til energi.
- til sidst sidder vi sammen, og bamsen bliver sendt rundt igen, hvor man fortæller, hvad man bedst kunne lide i dag. Derefter synger vi farvel sang og lægger bamser på plads.

Dokumentation:

Jeg dokumenterer løbende med praksisfortællinger og feedback fra børnene.

Det er 30 min. hver mandag og fredag formiddag i februar og marts.

Jeg evaluerer undervejs og til sidst.

Evaluering af Miniprojektet
Refleksion over praksis

ANALYSEN:

Udbytte af egen læreproces

Jeg vil gerne lære nye måder at styrke børns relationer til hinanden i børnehaven. Jeg vil gerne lære mere om, hvordan man udvikler gode fælles værdier i en børnegruppe, og hvordan man kan styrke børns empati og evnen til at mærke og italesætte deres egne grænser. Jeg vil gerne lære, hvordan jeg kan sammensætte et velfungerende fri for mobberi forløb, som gavner de deltagende børn og styrker deres relationer. Jeg vil gerne se, hvordan det fungerer at sætte en gruppe af højlydte med høj energi børn sammen i forhold til en gruppe af mere tilbageholdende og afventende børn.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

TEGN:

Børnenes udbytte:

Jeg kan allerede se at børnenes indbyrdes relationer er blevet styrket. De finder hinanden i andre lege selv, og invitere hinanden med i lege indenfor og på legepladsen. Jeg kan høre, at de bruger udtryk vi har snakket om, så som at "drille for alvor" og "drille for sjov".

Jeg oplever ikke, at der er mindre drillerier og konflikter, men jeg oplever at børnene bruger strategierne med at øve at sige stop, at sætte grænser og at hente en voksen, hvis de har brug for hjælp. Jeg ser til tider også at børnene blander sig og siger fra, når det går ud over en af deres venner. Det sjove er, at det oplever

19-03-2026

jeg ikke, når det er børnene internt der driller hinanden, men når der er en voksen, som er uretfærdig, træder børnene ind og hjælper hinanden.

Opfølgning

Fri for mobberi er et forløb som er i Årslev Børnehave 1-2 gange årligt. Så processen bliver fortsat løbende.

Videndeling

Der bliver fulgt op med fælles refleksioner og indsamling af viden i miniprojekt beskrivelsen, som kan genlæses.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Kommunikation og sprog*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- hvor voksne anvender et nuanceret og nærværende sprog samt sikrer alles mulighed for at indgå i sproglige samspil og dialoger på tværs af alder, køn, modersmål og social baggrund
- hvor alle har adgang til såvel analoge som digitale bøger, spil og skriveredskaber, som kan anvendes med og uden voksnes hjælp
- hvor de fysiske rammer giver plads til samtaler af høj kvalitet i leg, rutiner og planlagte aktiviteter, og voksne sikrer alle lige deltagelsesmuligheder ved at gå bagved, ved siden af eller foran i samvær og aktiviteter

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- positive, nærværende voksne og kammerater, der justerer deres opmærksomhed i forhold til dem og kammeraterne, mens de øver sig i at spørge, lytte og tilbyde relevante svar til hinanden
- erfaringer med at sprogliggøre deres tanker og behov og at være inddraget i det sociale samvær, så de opbygger stærke relationer på tværs af alder, køn, modersmål og social baggrund
- at både kroppen, talen og skriftsproget er i brug, når vi udforsker vores ideer, relationer og fælles omverden

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og praksisfortællinger, der viser, hvordan vi arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres kommunikation og sprog.

I forbindelse med at kommunalbestyrelsen har besluttet at alle 2-årige skal sprogvurderes i vuggestuen, har vores talehørekonsulent, give sparring til personalet med henblik på at styrke de sproglige læringsmiljøer i vuggestuen.

Som led i kommunalbestyrelsens fokus på at styrke de sproglige læringsmiljøer i dagtilbud, har vi fået stille materialer og kursusforløb til rådighed via platformen Sprogklar.

Her vil personalet i løbet af 2025 og 2026 deltage i grunduddannelsen, som vil foregå på personalemøderne.

Her ses online-kurset og der laves løbende kobling og justeringer i praksis

Feedback på sprogmiljøer i vuggestuen

Fra sparring med Gitte, tale- og hørekonsulent. Der lægges mærke til, at der er:

- Et fælles ansvar i vuggestuen ift. børnenes ordforråd. Personalet tilføjer at der hænger en liste på indersiden af skabslågen hvor alle vug. personale når de hører et ord hos barnet.
- En anerkendende tilgang til børnene
- De 2 pædagoger bruger mange sprogstrategier
- Personalet følger barnets initiativer – ex da der kommer en ambulance.
- Sket meget med sproglige læringsmiljøer siden Gitte var her sidst. Flere billeder på væggen og ting børnene kan kigge på; tal og bogstaver
- Generel obs på at nogle børn der ikke kræver så meget – og ikke byder så meget ind med det sproglige og som oftest kan være nogle af dem vi taler mindre med fordi de ikke giver så meget igen sprogligt.
- Obs at der bliver sat ord på børnene i spisesituationer og holde samtalen i gang når børnene ikke siger så meget.
- Obs på placering ved bordene – de sprogstærke voksne sidder med de sprogsvage børn.

Hvad vil man lægge mærke til, hvis man kom ude fra iflg. Gitte:

- Anerkendende sprog og ro
- Fast struktur, hvem er hvor? Det er vigtigt for både børn og voksne, så der ikke går vigtige dialoger fra børnene
- Virker til at der er trivsel blandt personalet

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Krop, sanser og bevægelse*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- med plads til kropslig udfoldelse og mangfoldighed, hvor børnenes behov og initiativer følges og kropslig sundhed understøttes
- hvor der udvises glæde ved bevægelse, og voksne muliggør kropslig udfoldelse ude som inde samt sikrer plads til både store armbevægelser og ro til fordybelse
- hvor alle sanser påskønnes og udfordres, så børnene får erfaringer med kropslige fornemmelser og følelser gennem leg, rutiner og aktiviteter

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at mestre overgange mellem ro og bevægelse og nyde begge dele
- at tage initiativer til leg og eksperimenter med krop og sanser samt have tillid til og glæde ved bevægelse og sansede indtryk
- at kende til og forstå deres krops funktioner og behov samt reagere hensigtsmæssigt på sanseindtryk og kroppens signaler

I Årslev Børnehave og vuggestue har vi beskrevet vores arbejde med sundhed i vores værdigrundlag. Se flg. link på vores hjemmeside om *sundhed*:

[Tryk her og læs under fanen 'Om Årslev Børnehave og vuggestue' og scroll ned til 'Værdigrundlag – Sundhed'](#).

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres kroppe, sanser og bevægelse.

Miniprojekt: Mad- og måltidspolitik – hele huset 2025

Udviklingsfokus

Huset har i forvejen en mad- og måltidspolitik, men vi har valgt at lave en revideret/opdateret version, så den afspejler det køkken og hus Årslev børnehave og vuggestue er i dag.

Materialet tydeliggør husets daglige rutiner, rammen før, under og efter måltidet, husets traditioner og hvordan børnene inddrages i den daglige pædagogiske praksis.

Materialet er en handleguide/info til nye forældre og nye personaler. Det er ligeledes et opslagsværk som ved behov kan genbesøges for at alle sikrer at det vi har aftalt i mad- og måltidspolitikken fortsat, er den daglige praksis.

Miniprojektets fokus

Miniprojektet handler om at få formuleret en mad- og måltidspolitik for Årslev børnehave og vuggestue som stemmer overens med vores daglige praksis, rutiner og rammerne for måltidet før, under og efter.

Materialet indeholder også informationer om husets traditioner; fødselsdage, bedsteforældredage m.m., som har stor værdi for vores hus.

Materialet beskriver også hvordan børnene inddrages i madlavningen, og hvilke muligheder børnene har fx. Udenfor i køkkenhave/bærhaven og hvordan de inddrages i madlavningen hver onsdag til "kokke-onsdag".

Projektdeleger

Leder, personalegruppen, bestyrelsen og køkkenansvarlig.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Som barn oplever jeg:

- At de daglige rutiner før, under og efter måltidet er genkendelige og rutinepræget.
- At det enkelte barn blive inddraget ud fra egne kompetencer.
- At barnet føler sig som en aktiv deltager til kokke-onsdag.

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

- Hvor rammen og rutinerne før, under og efter er faste og genkendelige for børnene.
- At alle børn får mulighed for at deltage på egne præmisser.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

At mad- og måltidspolitikken er et fælles grundlag vi alle arbejder ud fra.

Viden og handlemåder

I september 2024 blev der afholdt et personalemøde hvor bestyrelsen var deltagende. Dorte havde lavet et oplæg om Maddannelse, som undervejs gav anledning til forskellige refleksionsøvelser hvor personaler og bestyrelse i små gruppe skulle lave post-it med tanker/input/erfaringer både faglige og personlige.

Plan

Dorte har i forbindelse med personalemødet lavet et samlet overblik over de indsamlede post-it. Ud fra denne opsamling er der blevet skabt en "mad-og måltidsblomst", samt et overblik over "maddannelse ud fra de 6 læreplanstemaer". Disse to skemaer bliver uddybet i vores mad- og måltidspolitik.

Tidsramme

Projektet forløber over nogle måneder hvor Dorte og Sandra løbende har møder hvor vi drøfter vores materiale.

Der er samlet empiri/erfaring på et personalemøde hvor bestyrelsen også var deltagende.

Materialet skal fremlægges for bestyrelsen på et møde i marts.

Materialet tages op til drøftelse i plenum på et personalemøde i april.

Mad- og måltidspolitikken vil blive fremlagt på Generalforsamlingen slut april. Efterfølgende evalueres forløbet/processen.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Det har været en spændende proces vi har været igennem for at få sammensat en mad- og måltidspolitik som afspejler og er genkendelig fra vores dagligdag. Normer og værdier – der gives plads og der er en fælles forståelse.

Der har været mange tanker, observationer og refleksioner i spil. Det har været en god proces at få belyst hvad vi allerede gør, hvad vi gerne vil gøre mere af, og hvad der slet ikke fungerer eller er relevant længere. Rigtig mange af de samme værdier/rutiner/handlemåder blev nævnt fra flere i personalegruppen. Og det har været spændende at se, hvad vi hver især fandt ekstra betydningsfuldt og gerne ville have beskrevet. Der har i enkelte situationer været nogle "Kill your darlings"- øjeblikke for at få de vigtigste værdier med.

Det har været en lærerig og givende proces for mig at få et dybere indblik i selve spisesituationen, da jeg ikke spiser med på stuerne i hverdagen. Det har ligeledes givet grobund for flere refleksioner da bestyrelsen har bidraget med input fra forældreperspektiv.

Mad- og måltidspolitikken bliver et dokument som bliver delt med forældrene når deres barn starter i vuggestue el. børnehaven, et dokument til nye personaler, samt et dokument personalet ved behov kan genbesøge.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Mad – og måltidspolitikken har ikke direkte inddraget børnene aktivt i processen. Den er en fælles handleguide til personalet som danner grundlag for at der bliver skabt nogle trygge og tydelige rammer og rutiner før, under og efter måltidet. Der har været et grundlæggende fokus på, at børnene får medejerskab omkring måltidet, og at de inddrages ud fra egne kompetencer, præmisser og at de kan spejle sig i hinanden og få lov at være madmodige.

De rammer og rutiner der er beskrevet i mad- og måltidspolitikken, skaber et stabilt fundament for genkendelighed og tryghed i børnenes hverdag. Vi oplever, at børnene er klar over hvad de skal og hvor de skal være, når de fx kommer ind fra legepladsen før frokost.

Opfølgning

Opfølgning sker løbende i takt med materialet bliver fremlagt af flere omgange på personale- og bestyrelsesmøde, og til sidst fremlagt på en generalforsamling for forældre.

Der er aftalt med leder og bestyrelse, at politikken skal kigges igennem hvert 2. år for at sikre den altid beskriver dét vi gør og de værdier vi står for.

Opfølgning og Videndeling

Der bliver vidensdelt af flere omgange i forskellige kontekster og med forskellige øjne; faglige og forældre/bestyrelse.

Der bliver mulighed for at stille spørgsmål, undre sig og komme med feedback, så vi sikrer at den fælles politik bliver et fællesje alle kan genkende og stå inde for.

På et bestyrelsesmøde i marts skulle jeg fremlægge den endelige version for bestyrelsen. Bestyrelsen havde både ledelses- og forældreøjne i spil.

Udpluk fra fremlæggelsen for bestyrelsen:

Hvilket læring har været frem mod den nye politik?

- Et mere ensrettet fokus – mere end tilgang til måltidet. Snakker mere sammen om hvad man kalder maden. Kommunikationen er blevet løftet. Feedback til mig i køkkenet.

Hvad vil dine kollegaer sige om den nye politik?

- Positiv feedback. De har ejerskab. Alle er inddraget. Alle føler de har haft mulighed for at ytre sig, og alle udtalelser er blevet vendt.

Kunne det give mening med en sparringspartner udenfor huset?

- Jeg snakker og sparre med én køkkenassistent fra en anden selvejede institution én gang om året til pæd. dag i januar. Vi udveksler erfaringer, opskrifter og tips og tricks. Vi kan altid ringe til hinanden hvis der er behov for yderligere sparring i løbet af året.

Miniprojekt: Rend og hop – Vuggestuen februar-juni 2023

Personalets udviklingsfokus

Vi er nysgerrige på børnenes motorik og glæde ved bevægelse.

Vi er nysgerrige på om børn som vi opfatter som motorisk stærke, har udfordringer som vi ikke har set med det blotte øje.

Miniprojektets fokus

Vi vil med hjælp fra materialet "Rend og hop med Ida" finde bevægelsesglæden frem og udvikle vores læringsmiljø omkring motorik og bevægelse.

Vores projekt bliver primært vokseninitieret, ment på den måde at vi styrer aktiviteterne. Vi viser børnene hvad de skal og hjælper dem på vej. Mange af øvelserne kan være svære at vise børnene selv da vi bruger vores krop i øvelsen med dem. Men hvor det er muligt, går vi foran og viser børnene vejen som de gode rollemodeller.

Projektdeltagere

Hele børnegruppen i vuggestuen samt primært Pernille B og Peter. Pernille L og andre voksne deltager hvor det giver mening.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Krop, sanser og bevægelse:

Børnene vil opleve at eksperimentere med krop og sanser samt have tillid til og glæde ved bevægelse og sansende indtryk.

Børnene udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på både ude og inde.

Måske de selv begynder at lave øvelserne uden at vi går foran.

Det pædagogiske personale skaber miljøer hvor:

- Der er plads til kropslig udfoldelse, hvor børnenes behov følges.
- Der udvises glæde ved bevægelse
- De voksne går foran og agerer rollemodeller og på den måde fremmer deltagelsen.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Efter oplæg ved Mads Brodersen (Krop, bevægelse og motorik) på pædagogisk dag i januar 2023.

Materialet; Rend og hop med Ida

Plan:

Vi deler børnegruppen i 2 grupper af 6 børn. Grupperne laver øvelserne på skift med 2 voksne. Resten er på legepladsen eller på tur. Grupperne laves efter alder, så børnene vidt muligt er sammen med børn der motorisk er det samme sted.

Vi arbejder med Rend og Hop med Ida fast mandag og onsdag. Vi arbejder med 2 øvelser om ugen, som er fastlagt forud for projektet.

Vi leger øvelserne ind, da vuggestuebørn især lærer gennem legen. Ex kravle op af trapperne og ned af rutsjebanen. Kongens efterfølger, nu triller vi alle eller nu kravler vi alle.

Vi dokumenterer på aula, hvor vi lægger billeder af kortene ud, så forældrene hjemme kan prøve øvelserne. Dermed inddrager vi forældrene i processen.

Tidsramme:

Aktiviteten foregår på stuen, mens den anden gruppe leger enten på legepladsen eller er på tur. Dette foregår mandag og onsdag fra 9.30-10.30.

Vuggestuepersonalet laver en plan for hvilke temaer og kort der bruges i hvilke uger. Herefter bruger vi tid hver især på at sætte os ind materialet så vi er top klar til uge 15.

Vi evaluerer løbende ved undren eller udfordringer. Vi laver en del evaluering inden pædagogisk dag i juni, så vi har stof til at medbringe denne dag.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

I starten var vi meget stringente omkring vores faste plan for dagene og hvem der skulle med. Men ad vejen fandt vi ud af at nogle af øvelserne var nemmere at lave udendørs/indendørs hvor alle var med. Dvs. hen ad vejen blev det mere løst med hvem der var med og hvilke øvelser vi lavede.

I starten startede vi ugen med at samle op på de børn som ikke havde været med ugen før. Men dette blev for meget test/screening da alle skulle prøve inden vi gik videre. Det føltes som et skema som blev udfyldt. Derfor gik vi over til, at vi her til slut i perioden samler op på de børn som ikke har været aktive i alle øvelser.

Derudover har vi været ekstra obs på det motoriske som ikke var en del af Rend og Hop. Vi har lavet mange motorikbaner på stuen og kravlet rigtig meget op/ned af bakken.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Vi oplever en gruppe af børnene som selv går i gang med ex kolbøtter og gå/løbe op og ned af bakkerne.

Vi har "opdaget" enkelte børn som havde svært ved nogle ting, som vi ikke havde spottet i forvejen. På den måde er redskabet godt. Ex vende på hovedet.

Vi har fundet øvelser som simpelthen har været for hårdt for vores (de voksnes) ryg, ex kolbøtter overhovedet og løfte dem med hovedet nedad.

Derudover har det været svært at vurdere præcis hvilken gruppe børnene tilhørte, om det var lille Ida, mellem Ida eller store Ida.

Opfølgning og Videndeling

På pædagogisk dag i juni 2023, hvor vi videndeler med 2 andre selvejende institutioner.

Her bliver det også et refleksionsrum, hvor vi skal lægge en plan for det videre arbejde med motorik i vores vuggestue og børnehave.

Miniprojekt: Rend og hop – Yngste- og mellemgruppen - februar-juni 2023

Personalets udviklingsfokus

Vi er nysgerrige på at finde vores bevægelsesglæde frem. At den voksnes begejstring smitter af på børnene og motivere dem til at deltage.

Vi vil gerne gå foran som rollemodel og vise med vores krop hvad børnene skal gøre.

Krop imiterer krop, og det verbale sprog bliver dermed ikke en begrænsende faktor for forståelse og udførsel. Vi vil gerne være levende i vores formidling.

Miniprojektets fokus

Vores miniprojekt handler om at udvikle børn og voksne motorisk og sammen finde bevægelsesglæde.

Vi vil have fokus på den vokseninitierede aktivitet – vi skal være rollemodeller for at skabe bevægelsesglæde.

Projektdeltagere

Det er yngste og mellemgruppen som deltager sammen med to voksne.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Vi forventer og håber, at børnene selv initierer lege med bevægelselementer. Samt at de får nogen nye mestringsoplevelser med motoriske aktiviteter.

At børnene viser lyst og engagement til at deltage.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

At vi er med til at udvikle og udfordre børnene.

Zonen for nærmeste udvikling

At vi voksne går foran og er rollemodeller

At vi skaber bevægelsesglæde sammen og mod til at prøve nye ting.

Teori: Oplæg fra Mads Brodersen – krop, bevægelse, motorik

Zonen for nærmeste udvikling - Vygotsky

Rend og hop med Oliver

Plan og tidsramme:

Plan for 'Rend og hop med Oliver':

- Vi vil arbejde med 'Rend og hop med Oliver' mandag, onsdag og fredag formiddag i små grupper med to voksne.
- Vi vil blandt andet lave en bane udenfor fra materialet med øvelser med Oliver, fx balancetosse, rundtosse, fornemmetosse.
- Fodbad – sansemotorisk
- Samling
- fx at vi bruger det vi har lavet i gruppe til samlingen, at børnene får lov at være rollemodeller for de andre til samling.
- Vi vil prioritere at børnene får flere af de samme gentagelser/øvelser, så alle børn kommer igennem de forskellige øvelser.
- Børnene kan til sidst være med til at bestemme hvilke øvelser eller hvordan banen skal være. Her vil vi få børnenes mening, om hvad der har været sjovt eller kedeligt.

Vi vil have fokus på projektet i ca. 3 mdr.

Mandag, onsdag, fredag.

Vi vil evaluere inden den næste pædagogiske dag i juni.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Vi har i vores planlægning af ugerne fundet ud af, at det var muligt at gøre det 1-2 om ugen, mandag og onsdag. Derudover har vi haft andre emner vi har haft fokus på henover foråret, derfor har der været uger hvor der ikke har været 'Rend og hop med Oliver'.

Til pædagogisk dag i januar blev vi inspireret og fik en masse ideer til, hvordan vi ville bruge materialet, men efterfølgende fandt vi frem til, at hensigten med materialet var, at vi skulle lære det at kende, og få vores egen erfaringer med det. Måden som vi har gjort det på, er ved at få alle børn igennem de motoriske øvelser / færdigheder, hvor de har sat kryds efter hver øvelse.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Undervejs har vi afprøvet og fundet ud af, at børnene har forskellige motoriske forudsætninger.

Derved har vi fået en større inspiration og endnu mere motivation for, at udvikle vores egen måde at bruge materialet på, som vi havde tænkt i januar på den pædagogiske dag, i forhold til at skabe bl.a. bevægelsesglæde hos børn og voksne.

Opfølgning

Arbejder videre med:

På samme dag, som laver Rend og hop med Oliver, vil vi prøve at lave samme øvelser til samling, så alle kan se og prøve hvad vi lavede den dag, fx at stå et ben.

Vidensdeling

På pædagogisk dag i juni 2023, hvor videndeler med 2 andre selvejende institutioner.

Miniprojekt: Rend og hop – Storegruppen – februar-juni 2023

Personalets udviklingsfokus

Vi vil bruge øvelser til at skabe glæde ved at bruge kroppen.

Vi vil i øvelserne forsøge at spotte motorisk umodne børn og derefter vil Lisbet lave en plan i samarbejde med forældrene.

Miniprojektets fokus

Vi arbejder med materialet fra Rend og hop med Oliver.

Vi vil gerne udvikle læringsmiljøet med fokus på en vokseninitieret aktivitet.

Projektdeltagere

Alle storegruppebørn (den nye gruppe) skal deltage.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Krop, sanser og bevægelse:

At alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Den voksne skaber miljøer

- Hvor der udvises glæde ved bevægelse og voksne muliggør kropslig udfoldelse ude som inde samt sikrer plads til store armbevægelser og ro til fordybelse.

Viden:

Lisbet er uddannet motorikvejleder og er vant til at se på børns motorik i dagligdagen. Vi oplever at mange børn er udfordret på deres grovmotorik særligt omkring balancen.

Plan:

Vi bruger vores løbetur om torsdagen til at have aktiviteterne med på tur. Vi laminerer et skema til hvert barn og har dem med på hver tur.

Børnene får et klistermærke, de kan sætte på skemaet ved hver øvelse.

Vi vil senere bruge øvelserne i en aktivitetsterning.

Tidsplan:

Projektet starter efter påske og vi evaluerer inden den pædagogiske dag d. 16/6 2023.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Vi har oplevet at børnene har været meget motiveret i projektet.

Vi har været afsted hver torsdag og er startet med at varme op ved lågen.

Vi har kampråb inden vi løber og er løbet ned på legepladsen i vænget eller det grønne område ved åen.

Vi har haft tre kort med hver gang i en rygsæk. Vi har inden hver tur lige tjekket hvilke remedier der er brug for og lagt det i rygsækken.

Vi har præsenteret øvelserne og alle børn har lavet øvelserne på deres eget niveau.

Vi har hver gang kigget på de øvelser vi har lavet de sidste gange og lavet nogle af dem.

Vi har erfaret at børnene rigtig gerne vil være med til aktiviteterne og at de bliver ekstra motiveret når vi voksne deltager.

Nogen af kortene har været et afsæt til lege vi selv har fundet på. Fx i "boldtossen". Her samlede vi forskellige slags bolde, store og små, tunge og lette og lavede en masse aktiviteter ud fra det. Bowling, kast bolden i traktordækket, kaste til hinanden (øve at kaste og gribe), skyde højdere m.m.

Skemaerne har været en ekstra motivationsfaktor. Alle børn har syntes at det er sjovt at sætte klistermærker på skemaerne. Vi har bl.a. haft klistermærker med flag fra mange forskellige lande og det har særligt været et samtaleemne for vores to-sprogede børn, som har fået et klistermærke fra det land de også har relation til.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Børnene har lavet nogle øvelser og lege, som er nye for alle.

Alle børn har brugt kroppen på nye og sjove måder.

Vi er alle blevet inspireret til nye lege fx modellervoks, hvor makkeren er modellervoks og kan placeres i sjove stillinger.

Opfølgning og vidensdeling

Vi laver et oplæg på pædagogisk dag d. 16/6, hvor vi fortæller om Rend og Hop projektet men også om vores ture i skoven, hvor motorikken virkelig bliver udfordret.

Her laver vi en gynges, bygger hule, flytter tunge sten, klatrer i træer, finder dyr, graver huller m.m.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Natur, udeliv og science*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der understøtter spontan glæde ved naturen, og hvor bæredygtige praksisser udfoldes
- hvor børnenes lyst til at udforske naturfænomener og lege med tal, former og mængdeopfattelser anerkendes og mødes relevant.
- hvor børnene får erfaringer med at genkende, undersøge og udtrykke sig om årsag, virkning og andre forklaringer på sammenhæng, mens voksne etablerer en bro mellem konkrete oplevelser og naturvidenskabens forståelser og begreber

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- glæde ved og forbundenhed med naturen samt kendskab til naturvidenskabeligt og matematisk funderede begreber og forklaringsmodeller.
- erfaringer med at observere og undersøge naturfænomener i den nære og større omverden
- begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling samt mine muligheder for selv at bidrage

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på natur, udeliv og science.

Igangværende projekt, faciliteret af Mads Brodersen, som er indehaver af Vends motorik- og naturskole med mere end 25 års erfaring inden for pædagogik i naturen, vil igennem det næste år (opstart august 2023) facilitere et fagforløb for personalet over de 4 årstider.

Fagforløbet skal give et kompetenceløft til det pædagogiske personale, give viden om børns motoriske udvikling, give ideer til at igangsætte fysiske aktiviteter med børnene som støtter børns motorik og lyst til bevægelse samt sikre mere udeliv med bevægelse for alle børn.

Mads vil besøge vores institution i forbindelse med personalemøder og give inspiration ud fra vores konkrete omgivelser og ønsker. Der vil være faglige oplæg og drøftelser samt sparring til pædagoger og ledelse.

Bestyrelsen er ved at kigge på muligheden for at vi i 2024 afslutter forløbet med et forældremøde, hvor alle forældre kan få indblik i personalets fokus igennem året samt få generel viden om børns motoriske udvikling.

Vi er tidligere blevet inspireret af materialet fra Rend og hop med Oliver/Ida, som vi vil arbejde videre med. Her vil vi have fokus på forskellige øvelser som styrker børnenes motorik. Øvelserne er inden for Balancetossen, Rundtossen, Rytmetossen, Føletossen og Tumletossen.

Miniprojekt: Motorik og Udeliv - for alle- 2023

Miniprojektets fokus

Vi vil gerne have mere motorik og bevægelse ind i læringsmiljøet.

Her har vi fokus på krop, sanser og bevægelse samt natur, udeliv og science.

Projektdeltagere

Vi har gjort nogle tiltag i rutinerne i løbet af ugen. De forskellige grupper er:

- vuggestuen
- yngstegruppen
- mellemgruppen
- storegruppen

Plan:

Har forløb hver:

- mandag - motorik
- onsdag - motorik
- fredag – fredagsfest for alle

Det er primært vokseninitierede aktiviteter, som gerne skal styrke fællesskabet i grupperne og det store fællesskab om fredagen.

Vi er i gang med et længere forløb med Mads Brodersen, som har været med på to pædagogiske dage og kommer i huset i løbet af det næste år.

Vi arbejder med materialet fra Rend og hop med Oliver og Ida, hvor de forskellige "tosser" giver inspiration til aktiviteter i grupperne.

19-03-2026

Evalueringsmålet:

Mere bevægelse i hverdagen hvor alle kan være med.

Dokumentation:

Vi dokumenterer via Aula til forældrene med tekst, billeder og video.

Lisbet deltager på bestyrelsesmødet i november, hvor projektet fremlægges.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Tema:

Primært: Krop, sanser og bevægelse

Nationale mål:

- At alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- At alle børn oplever krop-og bevægelsesglæde.

Som barn oplever jeg:

- At tage initiativer til leg og eksperimenter med krop og sanser samt have tillid og glæde ved bevægelse og sansede indtryk

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

- Hvor der udvises glæde ved bevægelse, og voksne muliggør kropslig udfoldelse ude som inde samt sikrer plads til både store armbevægelser og ro til fordybelse.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Vi voksne forventer at blive inspireret til endnu mere kropslig udfoldelse og få ideer til aktiviteter, der styrker det motoriske og viden om krop, motorik og hvad vi gør når det udfordrer.

Viden og handlemåder:

Vi har Mads Brodersen tilknyttet som konsulent (fagforløb over de 4 årstider) og har to uddannede motorikvejledere i huset.

Evaluering af Miniprojektet

ANALYSEN:

Vi ser at når de voksne leger med og tør være lidt fjollede, så er børnene på.

Nogen børn skal have tid til at se aktiviteten an inden de er klar til at deltage. Vi voksne sætter rammen for at alle skal være med, og vi ser at de børn der stejler alligevel, har det sjovt i aktiviteten.

Nogle gange har grupperne brugt det grønne område uden for hegnet til aktiviteterne. Det giver afveksling for børnene og de har mere fokus på aktiviteten og de voksne, fordi vi er på udebane.

Vi er obs på at det enkelte barns motoriske niveau kan være en hindring i at deltage på lige fod med de andre børn. Vi ser efter forskellige tegn fx tegn på taktile udfordringer, svimmelhed ved balanceøvelser mm.

Vi har alle fået en kort gennemgang af barnets motoriske udvikling, og ellers trækkes der på de to motorikvejledere, vi har i huset. Vi sætter ofte forældrene i gang med at stimulere deres barn hjemme fx snurre rundt på en kontorstol, massage, fodbad eller lign.

Ved at alle personaler er med i projektet og forløb med Mads Brodersen, har vi en fælles forståelse af hvad vi skal og hvorfor. Det giver et fælles sprog omkring motorik, og en øjenåbner på at der kan være motoriske årsager til at et barn ikke fungerer i fællesskabet.

Vi vil gerne fortsætte projektet og har indtil videre en plan frem til sommer. Motoriske aktiviteter er vigtigt hele året og for alle aldersgrupper – for altid!

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

TEGN:

Vi ser at børnene gerne vil være med hvis vi voksne skaber en god ramme og finder på noget der giver mening for børnene.

Praksisfortællinger:

Ex "slåsleg med skum-rør":

Vi sætter kegler op og laver en arena, som børnene og de voksne kan gå ind i og ud af. Man kan melde til og fra. Når man er inde i arenaen må man slå på hinanden med skum -rørene. I legen er der høj puls og store grin.

Børnene fortæller andre børn reglerne, og lære at respektere hinandens grænser, når nogen går udenfor arenaen for at holde en pause.

Barnet øver at mærke efter og sige til og fra. Grovmotorikken styrkes ved at ændre retning i høj fart og styrker musklerne. Vi lærer at slås på en sjov og kærlig måde, nogle gange er det alle børn mod en voksen. Høj fart øver desuden trafikikkerheden ifølge teoretiker Ellen Beate Sandseter.

Ex. Vi bygger en bane med forskellige motoriske udfordringer. Bl.a. gå på line, gå på en stol, og over på en anden stole i en højde, hoppe ned fra en stol, hoppe på trampolin, hoppe ned fra ribben/kravle op, rutsche på maven/numsen ned af bænken. Yngstegrp. bliver modigere for hver gang og de spejler sig i hinanden. Den voksne er observerende og opfordre børnene til at udfordre deres motorisk kompetencer.

Ex "fredags-fest":

Hver fredag mødes vi alle på fodboldbanen. Børnene kommer selv når musikken starter (vi har en ret stor højttaler). Vi har en playliste på telefonen med blandede sange fra Minisjang, Onkel Reje, MGP, Youtube mm. De fleste sange er med indbygget bevægelse fx "Små raketter" hvor vi tager flyvebriller på og bruger armene som vinger hvorefter vi er forskellige dyr. Både børn og voksne har det rigtig sjovt og danser i 20-25 min i højt tempo.

Når vi har danset et godt stykke tid må børnene ønske en sang og her må den voksne tænke lidt kreativt når der bliver sagt "den med hønen" og det så er "Chicken Song".

Fredagsfesten styrker vores fællesskab i børnehaven. Store og små danser med hinanden og vi voksne lærer børnene armkrog (som styrker balancen).

Ex. Vi har igennem forløbet med Mads B. lavet motorik-kasser, som er tilgængelige på reol i vores 'støvlegang' lige ud til legeplads. Her kan den voksne søge inspiration til forskellige lege udenfor, ex. støvlekast, boldkast, sansekasse, stylter, sjippetov. Vi ønsker med kasserne at skabe tilgængelige materialer som styrker forskellige motoriske kompetencer.

Opfølgning

Vi har løbende personalemøder med Mads Brodersen, hvor vi evaluerer fra gang til gang og får en ny refleksionsopgave af Mads.

Videndeling

Projektet er fremlagt på et bestyrelsesmøde d. 30/11 2023, hvor Lisbet deltog.

Hvert bestyrelsesmedlem havde en rolle efter Karl Tomms spørgsmålstyper; detektiv, antropolog, kaptajn fremtidsforsker.

Det blev stillet mange gode spørgsmål til projektet, bla. Om ønsker for fremtiden, hvad udfordrer, hvad giver det børnene?

Et af spørgsmålene gav anledning til refleksion over at vi måske på sigt kan bruge Storegruppen som konsulenter i de andre grupper, til at lære en øvelse eller en leg til de yngre børn.

Bestyrelsen var velforberejdet på deres opgave og var positivt interesseret i at lytte og spørge ind. Det var en god oplevelse.

Miniprojekt: Skoven – storegruppen

(Dette er et tilbagevendende fast tema, som foregår hvert år)

Personalets udviklingsfokus

Vi vil gerne udfordre storegruppen ved, at præsentere dem for den rå natur i form af skoven, hvor vi skal finde på lege og aktiviteter med naturens materialer.

Vi oplever, at mange af børnene ikke kommer så meget i skoven med deres forældre.

Det bliver også en øvelse i selvhjulpethed, fordi der vil blive stillet krav til alle børn om at hjælpe med at bære, pakke cyklerne, smøre mad m.m.

Plan:

Vi skal 4 uger i skoven.

Aktiviteterne i skoven er baseret på børnenes egne ideer, og ellers har vi voksne ideer fx bygge huler, finde forskellige blade, kogler m.v. Desuden har vi snitteknive med.

Miniprojektets fokus

Natur og naturfænomener:

- At børnene udvikler respekt og forståelse for og oplever glæden ved – at være i naturen

Projektdeleger

Storegruppen.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Børnemiljø:

Skoven er smuk med sine farver og former, og det vil vi være nysgerrige på sammen med børnene. Vi har fokus på at skabe en god stemning på turene, hvor børnene taler pænt til hinanden – Fri for mobberi.

Børnene inddrages meget før under og efter turen, ved at pakke, bære, smøre mad m.m.

Alle kan være med på deres eget niveau. Nogle cykler selv, nogle sidder i ladcyklerne.

At vi ser børnene bruger deres fantasi til at finde på aktiviteter og lege og derved viser glæde ved at være i naturen.

At børnene står klar ved lågen med deres cykler og viser glæde ved at skulle af sted.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Vi håber at se nye relationer børnene imellem, da der ikke er noget til at forstyrre børnene (tiden, færre børn m.m.)

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Vi havde fire rigtig gode uger i skoven. Næsten alle børn lærte at cykle i perioden (19 ud af 20) og børnene var meget motiverede til at komme af sted. Dette kunne vi se ved, at børnene stod klar med deres cykler længe før vi skulle af sted.

Børnegruppen var rigtig gode til selv at finde på lege i skoven. Mange fik udfordret sig selv motorisk ved at klatre, løbe, trække tov, grave m.m.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Vi så at alle børn havde nogen at lege med, og at børnene også dannede nye relationer. Vi voksne støttede op om børnenes egne initiativer. På den måde arbejdede vi med børne- og læringsmiljøet.

Miniprojekt: Grøn Energi – Storegruppen

(Dette er et tilbagevendende fast tema, som foregår hvert år)

Personalets udviklingsfokus

Lære børnene om genbrug, vind og vandenergi.

Miniprojektets fokus

Vi anser os selv som en grøn institution og bruger tid på at sortere affald, køre på genbrugspladsen med børn i vores Christiania cykler og med vores trækvogne. At passe på miljøet er vigtigt og vi vil gerne præge børnene til at blive ansvarsbevidste forbrugere.

Vi skal kigge nærmere på de forskellige remedier vi har fået via Grøn Institution. Bl.a. vindmølle, vandmølle m.m.

Vi skal bygge insekthoteller, som skal hænge på børnehavens skur.

Vi går en tur på genbrugspladsen i Årslev og har noget af vores eget affald med som børnene skal hjælpe med at sortere i de rigtige containere.

Susanne skal komme og holde sit berømte foredrag om regnorme, og vi skal selv lave spande med regnorme, sand og jord.

Ønskede tegn hos barnet:

Vi vil gerne se børn der bliver inspireret til at gå endnu mere op i genbrug også hjemme.

Vi vil gerne se at børnene får en viden om sortering af affald. Børnene skal samarbejde og hjælpe hinanden, især med insekthotellerne.

Projektdeeltagere

Storegruppen i børnehaven (5-6 år).

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Natur, udeliv og science:

Børnene eksperimenterer med årsag, virkning og sammenhæng

Børnene får en viden om energi fra vind og vand, vi har fokus på hvor meget der kan genbruges ved rigtig sortering

Vi er bruger uderummet i forløbet. Tager på ture og laver projekter i bålhytten. Børnene får lov til selv at afprøve tingene og vi skal bygge insekthoteller.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Fokus på børnenes læring om Grøn energi og eksperimenterer med årsag, virkning og sammenhæng.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Vi havde to gode uger med engagerede børn. Børnene var meget optaget af at sortere affald og blev rigtig gode til at kende forskel på blød og hård plastik, metal, glas og pap.

Vi havde en god tur til genbrugspladsen i Årslev. Børnene samarbejdede om at trække og skubbe den tunge trækvogn derop. Børnene kom næsten op at toppes om at smide vores medbragte affald i containerne.

Det blev Karina, der fortalte om regnorme, og børnene var først lidt tilbageholdende, da vi skulle i gang med at grave regnorme op, men de blev hurtigt optaget af at grave og putte regnormene i spande. Vi puttede sand og jord i lag med blade, hvor vi kunne følge med i hvordan regnormene trækker blade ned under jorden og blander jorden. Her samarbejdede børnene om at grave efter regnorme. Børnene fik hurtigt fordelt rollerne; nogen gravede og nogen puttede regnormene i spande.

Vi fik lavet 4 flotte insekthoteller, som er hængt op på skuret.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Fokus på samarbejde og turtagning (social udvikling), viden om affald (læring), vi behandler naturen ordentligt (dannelse).

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Kultur, æstetik og fællesskab*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- hvor alle får oplevelser og erfaringer med egne og andres kulturelle normer, traditioner og værdier både som aktive deltagere og tilskuere
- hvor de fysiske rammer og et varieret udbud af materialer og medier inspirerer til at være undersøgende og skabende på tværs af alder, køn samt social og etnisk baggrund
- hvor voksne gennem samskabende praksisser understøtter engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed i forhold til æstetiske ind- og udtryksformer

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at få aktiveret sanser og følelser i samvær med kammerater og voksne - såvel i som uden for dagtilbuddet
- scene- og billedkunst, film, musik og litteratur samt mulighed for at deltage både som tilskuer og udøver
- adgang og kendskab til forskellige materialer og medier samt mulighed for at udfolde mig skabende og undersøgende med og uden voksne

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på kultur, æstetik og dannelse.

Miniprojekt: Teater i mellemgruppen - 2025

Udviklingsfokus

Hvad undersøger vi:

Vi ønsker at skabe rum for, at børn i mellemgruppen oplever at være en del af en gruppe og et fællesskab sammen, samt at få øjnene op for hinanden indbyrdes og på tværs af stuerne.

Derudover ønsker vi at styrke børnenes selvværd i at spille en rolle og fremføre overfor et trygt publikum.

Børn udviser mod på hver sin måde, det er forskelligt hvor deres grænse hver især går til. Det vigtigste er ikke hvordan stykket bliver fremført, men at vi skaber et rum hvor børnene har mod på at indtage en rolle og vise det frem. Der skal være plads til både at fordybe sig og have en legende tilgang til opgaven.

Den styrkede pædagogiske læreplan:

- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber
- Pædagogisk læringsmiljø
- Dannelse og børneperspektiv

Miniprojektets fokus

I efteråret har mellemgruppen fremført et teaterstykke for et publikum, som består af resten af børnehaven samt vuggestuen. Teaterstykket er H. C. Andersens eventyr "Prinsessen på ærten".

- Forældre er ikke inviteret, da det ikke er et fokus, at børnene skal præstere foran et publikum, men at fremføre sit værk og opleve at dele det med de andre børn i huset, i trygge rammer.
- Formålet med at fremføre et teaterstykke i mellemgruppen, har bl.a. været at styrke børnenes relationer indbyrdes i gruppen samt selvværd for det enkelte barn.
- Alle børn får en oplevelse af at have været en aktiv del af processen i at skabe et teaterstykke, producere rekvisitter og elementer til forestillingen.

Projektdeltagere

Børn: Mellemgruppen (4 år)

Medarbejdere: Pædagoger i mellemgruppen

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Tema:

Nationale mål:

- Social udvikling
- Kultur æstetik og fællesskab

Som barn oplever jeg:

1. at blive mødt, respekteret og anerkendt, som den jeg er i fællesskaber, hvor jeg kan udtrykke mine følelser og tanker og blive forstået.

- At have gode venner og værdi i mig selv, når jeg deltager i fælles beslutninger og dannes i mødet med det, der er anderledes end mig selv.
- At tage hensyn, eksperimentere, udforske, møde modstand og forskelligheder i trygge rammer sammen med gode kammerater og hjælpsomme voksne.

2. at få aktiveret sanser og følelser i samvær med kammerater og voksne.

- scene- og billedkunst, musik og litteratur samt mulighed for at deltage både som tilskuer og udøver.
- adgang og kendskab til forskellige materialer og medier samt mulighed for at udfolde mig skabende og undersøgende.

Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:

1. Der er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne.

- hvor alle er aktive medspillere og udviklere af fællesskaber i empatisk samspil med andre børn og voksne.
- hvor børnenes egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet.

2. hvor alle får oplevelser og erfaringer med egne og andres kulturelle normer, traditioner og værdier både som aktiv deltager og tilskuer.

- Hvor de fysiske rammer og et varieret udbud af materialer og medier inspirerer til at være undersøgende og skabende på tværs af alder, køn samt social og etnisk baggrund.
- Hvor voksne gennem skabende praksisser understøtter engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed i forhold til æstetiske ind- og udtryksformer.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

Læringsblomsten (Den styrkede pædagogiske læreplan)

Det fælles pædagogiske grundlag:

Leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Læring

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø

handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Børnefællesskaber

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for.

Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise

initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv.

Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Dannelse og børneperspektiv

Børn på 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe

Viden og handlemåder

Vygotsky – social læring og den nærmeste udviklingszone

Vygotsky fremhæver, at læring sker i sociale sammenhænge, hvor børn udvikler sig gennem interaktion med andre og med støtte fra voksne.

Stilladsering: de voksne støttede børnene i at tage roller og udtrykke sig, da vi ønskede at omfavne at alle børn får mulighed for at deltage på sit eget niveau.

Den nærmeste udviklingszone, handler om afstanden mellem, hvad barnet kan klare selvstændigt og hvad det kan klare med støtte fra en voksen eller et andet barn.

Dette kommer til udtryk når børne øver sig i at fremføre teaterstykket og udtrykke sig ved at sige replikker højt foran et publikum enten alene eller med hjælp fra den voksne, som læser historien op.

Vigtigst, så har vi haft en legende tilgang, da fokus var på processen frem for præstation, samt at skabe trykthed og mod til at deltage hos børnene.

Plan for miniprojekt

Børnene i mellemgruppen får tildelt roller som hhv. Prinsessen, Prins, Konge, Dronning, riddere, hofdamer, ærten mm. Hvor de har medbestemmelse i at hvilken rolle man kan få. Hvis flere ønsker den samme rolle trækker vi lod blandt to roller som de selv ønsker.

Vi har lånt kostumer af et andet børnehus, som er med til at give børnene et billede på og en forståelse for hvordan man ser ud i det forskellige roller, samt at give dem en oplevelse af leg.

Vi har sat to uger af til at forberede og afslutte med forestilling.

Under forestillingen vil en af de voksne læse eventyret højt, hvor børnene undervejs supplerer med små replikker.

Dokumentation: Miniprojekt + oplæg for bestyrelsen.

Tidsramme

2 uger inklusive forestilling. Projektet vil fortsætte hvert efterår.

Personalet i mellemgruppen evaluerer når projektet er slut for i år.

Evaluering af Miniprojektet

Formålet med at fremføre et teaterstykke i mellemgruppen, har bl.a. været at styrke børnenes relationer indbyrdes i gruppen, selvværd og fællesskabsfølelse, i et læringsmiljø hvor der er plads til leg kreativitet og medbestemmelse. Vi håber på at styrke børnenes selvværd samt mod gennem deltagelse i teaterforestillingen og udtrykke sig foran et publikum, men dette er ikke fokus, da det er forskelligt hvor hvert barns grænse går til.

Børnene oplever at være en del af et fællesskab, at samarbejde og acceptere at man måske ikke får den rolle man ønskede sig.

Projektet har givet børnene mulighed for at udfolde sig kreativt og være med til at skabe en historie fra bunden af og vise resultatet frem for et publikum.

Børnene har haft medbestemmelse i valg af roller og de kreative processer ift. Bl.a. rekvisitter, scene og kostumer.

Børnene udviste glæde og stolthed ved at være en del af processen. Relationer er blevet styrket og nye venskaber er blevet skabt.

Børnene har overskredet personlige grænser ved at stå foran et publikum, hvor nogle sagde replikker mens andre udtrykte sig kropsligt.

Børnene deltog aktivt i at lave rekvisitter, udvælge kostumer og pynte sin egen krone.

Hvad fungerede godt?

Vi delte børnene op i mindre grupper (stuevis) i starten, her blev der klippet og pyntet kroner til hvert barn og vi snakkede lidt om hvad der skulle ske under forløbet.

Det fungerede godt at dele børnene op i mindre grupper til en start, og der var plads til ro og fordybelse og have en legende tilgang til opgaven.

Vi samlede alle børn da rollerne skulle fordeles. Her fortalte børnene selv hvilke to roller de ønskede sig, og så trak vi lod blandt dem der ønskede hver rolle. Det var ikke alle som fik den rolle de ønskede sig, men vi sikrede at ingen fik en rolle som man ikke ville have. Det fungerede overraskende godt og børnene accepterede at man fik den rolle som de selv trak.

Alle børn har været en aktiv del af processen i at skabe teaterstykket, og producere forskellige rekvisitter og elementer til forestillingen.

Børnene har været en del af processen fra start til slut, hvilket har givet dem en forståelse for hvad der skal ske, samt en følelse af at være en del af fællesskabet i processen.

Der har været plads til børnenes ideer og kreative udfoldelser undervejs heri bl.a. at klippe stof til madrasser, pynte kongelige kroner og vifter.

Under selve fremførelsen af teaterstykket, udviste børnene mod og en stolthed som mere og mere blomstrede gennem processen, hvor der blev øvet tilpas gange indtil selve forestillingen. Nogle havde mod på at sige et par ord, mens andre udtrykte sig med sin krop og så hjalp de voksne med at sige replikkerne.

Som en sløjfe på projektet besøgte mellemgruppen H.C Andersens hus og eventyrlandet i Villa vau. Her delte vi børnegruppen op stuevis igen da vi ønskede at der var plads til at fordybe sig både børn og voksne.

Børnene fik lov til at gå på opdagelse i de flotte kulisser som er skabt ud fra H.C Andersens eventyr, hvor der er overdådigt mange fine rekvisitter, kostumer mm. som er til fri afbenyttelse.

Vi havde i år to fantastiske ture, hvor børnene foldede sig ud kreativt og skabte gode lege. Sammen med en voksen fra Villa vau, skabte børnene til sidst et eventyr ud fra deres egne lege og vi voksne måtte være publikum. Børnene fik stor ros og vi fik en snak om at det var det vi havde øvet os på hjemme i børnehaven.

Vi rundede turen af med at opleve en udstilling af netop "Prinsessen på ærten", hvor bl.a. alle madrasserne og ærten kunne opleves. Dette gav rigtig god mening for børnenes proces, og de synes det var sjovt at se den "rigtige" ært, som blev kommenteret på bl.a. hvorfor er den så lille? - og det var vigtigt for barnet som havde rollen som ært, at vise de andre at han ikke var en ært, men at det var noget vi legede.

Vi kunne også se prinsessens høje seng og talte om der nu var tyve madrasser og edderdunsdyner, det var der.

Besøget i Villa vau og H.C Andersens hus gav meningsfuld afslutning og kobling til projektets tema.

Børnene refererer ofte til oplevelsen i hverdagen, hvilket sidste års mellemgruppe også stadig gør fx når vi hører historien til frokost.

Den største udfordring vi har haft i processen var, at vi i år havde vi en stor børnegruppe på 19 børn - hvilket krævede justeringer af tilgangen og opdeling i mindre grupper var nødvendigt også på tur til Odense.

Sidste år var der 10 børn i mellemgruppen, som gav en anden dynamik og andre muligheder ift. demokratiske beslutninger.

Videndeling

Bestyrelsesmøde 26. november 2025

Øvrige tanker og forståelser

Bestyrelsesmøde d. 26.11.2025

Evalueringskultur – reflekterende samtale ud fra Karl Tomms fire spørgsmålstyper:

Detektiv: Lineære spørgsmål (afdækker fakta og intentioner)

1. Hvad var de største udfordringer?

Det var spændende da børnene skulle vælge rolle. Det var vigtigt at de havde 2 ønsker til roller. Så medbestemmelsen var lidt anderledes end sidste år, da der var færre børn.

2. Var målet det samme som sidste år?

Ja. Det er formålet gruppen bliver rystet sammen som gruppe. hvilket passede fint med at der også var et nyt barn i gruppen.

3. Bliver børnene inddraget i evalueringen og kunne det give mening at spørge dem?

De er primært med i snakken om hvad de har lavet, samt snakke om de oplevelser der har været. Det kunne måske godt give mening at spørge dem.

4. Hvilke tanker har der været om hvorvidt det skulle være samme eventyr?

Vi synes det gav mening at børnene kunne huske at den tidl. storegruppe også havde dette eventyr. De voksne var også trygge i at lave det samme eventyr igen.

5. Hvordan har I konkret arbejdet med at styrke børnenes selvværd og fællesskabsfølelse gennem projektet?

Selvværd – dét at skulle vise noget overfor andre og skulle sige noget højt. Det er individuelt og for nogen har det været stort bare at tilskuerne kiggede på én. Fællesskabsfølelse – hjælpe hinanden ex op i sengen under forestillingen.

Antropolog: Cirkulære spørgsmål (undersøger relationer og dynamikker)

1. Har der været sammenhænge hvor du synes det har været svært?

At børnene skulle forstå hvad det handlede om. At de skulle lytte meget til en start. Hvordan får vi børnene med fra en start fordi der har været en tidsbegrænsning. Men har forsøgt at det ikke skulle være resultatet der var vigtigst. Det bliver som det bliver og det vigtigste er at vi har det sjovt.

2. Er der noget som I ville have gjort anderledes?

Egentlig ikke. Vi har tilpasset undervejs, så det har givet mening. Vi har løbende tilpasset ud fra børnegruppen.

3. Fik børnene det ud af det som i ønskede?

Ja. Ex at få styrket relationerne – også på tværs.

Selvværd – bare det at kunne rykke lidt ved hvad det tør.

4. hvordan har det påvirket relationerne mellem børnene og de voksne?

Det er svært at svare på. Det er vigtigt at børnene er trygge ved de voksne, når man skal prøve noget nyt. Derfor har den studerende ex ikke været primær i gruppen. Vigtigt at den voksen kan læse børnenes signaler ved utryghed ex.

5. Hvordan tror I, at børnenes oplevelse af rollefordelingen påvirkede deres relationer til hinanden?

Jeg tænker. Det virkede som om der var en stor forståelse for hvordan rollerne blev fordelt. Børnene har heppede på hinanden. den voksne talte rollerne op.

6. Var der børn der ikke vil være med, og hvordan blev det håndteret?

Det var der ikke. Den første da skulle børnene lige finde ud af hvad det handlede om.

7. Hvilken betydning havde samarbejdet om rekvisitter og kostumer for børnenes indbyrdes fællesskab?

Først lavede de egne kroner. Alle fik en og det fungerede godt. Alle lavede nok og følte sig inkluderet.

Fremtidsforsker: Refleksive spørgsmål (skaber nye perspektiver og læring)

1. Hvis nu du skulle drømme og lave forløbet igen og ressourcer ikke er noget du skulle tænke på, hvad kunne du så drømme om?

Måske at kunne lave en kulisser, som gav lidt mere til scenen.

Flere hænder.

2. Hvilke andre aldersgrupper kan få noget ud af det her i fremtiden?

Yngstegruppen ville også gerne være med. Der blev sat ord på at det er næste år at det skal være med. Forventningens-frø er sået. De yngre ser op til det, så der er et potentiale i det.

3. Er der fordele eller ulemper ved stueopdeling ift. relationer?

Det blev som det blev fordi det gik lidt hurtigt til en start. Det kunne har været en fordel at kigge på relationer som udgangspunkt for grupperne.

Kaptajn: Strategiske spørgsmål (fremmer handling og problemløsning)

1. Hvordan vil I fremadrettet styrke de relationer der er skabt?

Skabe mindre grupper. Legegrupper inde når alle andre er på legepladsen. Med udgangspunkt i det der er blevet skabt.

2. Kunne man spørge børnene om hvem de er blevet gode venner med efter teaterforestillingen?

Det giver mening at evaluere det med børnene.

3. Kunne man forestille sig at projektet tilrettelægges ud fra str på børnegruppen på forhånd?

Det er svært at lave en fast plan og så være sikker på at den holder. Det er nemmere at justere undervejs, som vi har erfaringer med denne gang.

4. Har I spottet udviklingsmuligheder?

Nej, ikke umiddelbart lige nu, men det kan være at det opstår.

5. Kunne man tænke ind at det var en længere tidsramme, så børnene kunne forberedes?

Det er ikke sikkert at det vil give mere. Børnenes alder gør at de forberedes undervejs. Det handler om at acceptere at det er et vilkår.

6. Kunne man bruge video fra tidl. teaterforestilling til at forberede børnene?

Måske ikke så fordrende for kreativiteten og fantasien. At børnene ikke låser sig fast på noget bestemt.

EFTER – refleksion

Til fokuspersonen:

- Hvad tager du med dig fra interviewet?

Det har været et trygt rum.

Jeg synes at der har været mange gode vinkler. Særligt det her med nye muligheder i at se på gruppestr.

Til de 4 interviewere:

- Hvad har du gjort dig af tanker i løbet af interviewet?

Kulisse – kunne man tænke kreativt ift, at lave en kulisse.

Fortælling om praksis: Teaterforestilling i mellemgruppen – 2024

Mellemgruppen fremførte teater for resten af børnehaven samt vuggestue i september. Teaterstykket var H. C. Andersens eventyr "Prinsessen på ærten".

Mellemgruppen har fået uddelt roller som hhv. Prinsessen, Prins, Konge, Dronning, riddere, hofdamer, ærten.

Derudover har vi lånt kostumer af Børnehuset Lundsberg, som var prikken over i'et og gjorde rollerne tydelige for børnene. Alle børn blev meget begejstret over de flotte kostumer, som bl.a. bestod af ridderdragter, flotte lange kjoler, kongelige kroner, kæpheste mm.

Vi har øvet gennem cirka to ugers tid, og børnene er undervejs blevet trygge i sine roller og små replikker.

Under forestillingen læste den voksne eventyret højt, hvor børnene undervejs supplerede med små replikker.

Teaterstykket blev fremført med en smule nervøsitet, men endte med 10 meget stolte børn, som levede sig ind i sine roller og fremførte eventyret med store smil.

Barneperspektivet:

Formålet med at fremføre et teaterstykke i mellemgruppen, var bl.a. at styrke børnenes relationer indbyrdes i gruppen samt selvværd for det enkelte barn. Det fungerede godt at gruppen var lille og bestod af 10 børn. Der var plads til at fordybe sig og have en legende tilgang til opgaven.

Alle børn har været en aktiv del af processen i at skabe teaterstykket, og producere forskellige rekvisitter og elementer til forestillingen.

Børnene har været en del af processen fra start til slut, hvilket har givet dem en forståelse for hvad der skal ske, samt en følelse af at være en del af fællesskabet i processen.

Der har været plads til børnenes ideer og kreative udfoldelser undervejs heri bl.a. at klippe stof til madrasser, pynte kongelige kroner, male baggrunden og meget mere.

Under selve fremførelsen af teaterstykket, udviste børnene mod og en stolthed som mere og mere blomstrede gennem processen, hvor der blev øvet tilpas gange indtil selve forestillingen.

Voksenperspektivet:

Vi ønsker at skabe rum for at mellemgruppen fik følelsen af at være en gruppe og et fællesskab sammen, samt at få øjnene op for hinanden indbyrdes og på tværs af stuerne.

Derudover ønsker vi at styrke børnenes selvværd i at spille en rolle og fremføre overfor et publikum. Børnene udviste mod på hver sin måde, det er forskelligt hvor deres grænse hver især går til. Det vigtigste var ikke hvordan stykket blev fremført, men at vi skabte et rum hvor børnene havde mod på at indgå en rolle og vise det frem.

Evaluering efter fremvisning af teaterstykket:

Børnene fremviste "Prinsessen på ærten" med flot mod og stolthed som lyste ud af dem efter.

Relationerne blomstrede op og dem som var skabt i forvejen, udviklede sig meget. Vi har en oplevelse af at mellemgruppen blev styrket og at nogle fik øjnene op for nye relationer.

Vi oplevede at der blev leget prinser og prinsesse -leg længe efter fremvisningen samt at børnene stadig referer til oplevelsen fx når vi en gang imellem hører historien til frokost.

Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

TEGN:

- Børnene har været en del af processen fra start til slut, hvilket har givet dem en forståelse for hvad der skal ske, samt en følelse af at være en del af fællesskabet i processen.
- Under selve fremførelsen af teaterstykket, udviste børnene mod og en stolthed som mere og mere blomstrede gennem processen, hvor der blev øvet tilpas gange op til selve forestillingen.
- Børnene udviste mod på hver sin måde, det er forskelligt hvor deres grænse hver især går til.
- Børnene fremviste "Prinsessen på ærten" med flot mod og stolthed som lyste ud af dem efter.
- Relationerne blomstrede op og dem som var skabt i forvejen, udviklede sig meget. Vi har en oplevelse af at mellemgruppen blev styrket og at nogle fik øjnene op for nye relationer.
- Vi oplevede at der blev leget prinser- og prinsesseleg længe efter fremvisningen sidste år samt at børnene stadig referer til oplevelsen fx når vi hører historien til frokost.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur?

Her beskriver vi, hvordan vi arbejder med den løbende pædagogiske læreplanlægning, samt hvordan forældre og bestyrelse inddrages i evaluering og opfølgning. Formålet med den løbende planlægning og evaluering er, at etablere og regulere vores pædagogiske læringsmiljøer, så børnene trives, lærer, udvikler sig og dannes optimalt. Vi præsenterer her nogle af de metoder og værktøjer vi anvender til dokumentation, refleksion og evaluering af de pædagogiske læringsmiljøer - i relation til vores vurdering af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I løbet af 2024 opdateres den overordnet evalueringskabelonen, som er at finde på vores hjemmeside.

Evalueringskultur og pædagogisk læreplanlægning ved medarbejderne

Vi har personalemøder en gang om måneden. Her er læreplaner et fast punkt på vores dagsorden. Vi drøfter igangværende miniprojekter, planlægger pædagogiske forløb og har halvårligt et evaluerende blik på, hvilke læreplanstemaer vi er kommet omkring i løbet af året og hvilke vi skal have et øget fokus på.

Ved fagforløb eller tematiserede projekter, nedsættes et planlægningsudvalg, som laver den overordnede plan og finder ideer til implementering, materialer mv. På hvert personalemøde kigger vi tilbage på den forgangene måned, hvor vi evaluerer overordnet på forløb, temaer, begivenheder og giver feedback til planlægningsgruppe mv. Dette bidrager til fremtidige planlægning og fastholder at vi ’lære af fejl’ og ’vokser ved ros’.

2 gange om året i januar og august ser vi tilbage på halvåret inden vi planlægger det næstkommende halvår; hvilke temaer er vi kommet omkring i den pædagogiske læreplan og hvor kan vi med fordele have mere fokus fremadrettet?

Derudover har alle pædagoger kontortid, hvor de har tid til at arbejde med indsatsplaner og forberede deres pædagogiske projekter. Vi har desuden pædagogmøde en gang om måneden, hvor vi drøfter børns indsatsplaner, taler om udvikling og indsatser. På pædagogmøderne kan vi også planlægge pædagogiske aktiviteter på tværs af huset, og personalet får indblik i, hvad der rører sig på tværs af børnehave og vuggestue.

Bestyrelsens inddragelse i vores evalueringskultur

For at inddrage bestyrelsen i vores evalueringskultur har vi i 2023 lavet en prøvehandling, hvor bestyrelsen inddrages direkte i medarbejdernes arbejde med deres miniprojekter. Bestyrelsen har efterfølgende besluttet at gøre denne handling til en permanent del af bestyrelsens årshjul.

En udvalgt medarbejder deltager på et bestyrelsesmøde, hvor denne fremlægger et igangværende eller afsluttet miniprojekt. Det foregår 2 gange årligt (forår/efterår).

Refleksionsøvelsen foregår ved at anvende Karl Toms spørgsmålstyper (som i øvrigt også anvendes som refleksions-øvelse på ledermøder).

Det overordnede formål er at igangsætte en refleksion hos fokuspersonen/det pæd. personale, som kan bidrage til et nuanceret blik på miniprojektet og overvejelser i forhold til det fremadrettede pædagogiske fokus. Spørgsmålene stilles med henblik på at skabe udvikling, læring, fremdrift og forandring.

Karl Tomms spørgsmålstyper er bygget op om 2 akser:

Antagelses-aksen;

- Lineære antagelser, som antager at fænomener kan forklares med årsag-virkning logik
- Cirkulære antagelser, som antager at mange faktorer påvirker hinanden

Hensigtsaksen;

- Orienterende spørgsmål, som er fortidsrettede
- Påvirkende spørgsmål, som er fremtidsrettede

De refleksioner, det fører med sig hos personalet føres ind i miniprojektet efterfølgende.

2 personer fremlægger årligt deres miniprojekter.

I 2024 om:

- Tryghedscirklen
- Fællesskabende lege- og læringsmiljøer

I 2025 om:

- Vores revideret Mad- og måltidspolitik
- Teater i mellemgruppem

I 2026 om:

- Empati i børnehøjde
- Leg, kreativitet og æstetiske processer

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan?

Materialet fra de løbende evalueringer, som er beskrevet i forrige afsnit, anvendes som dokumentation for evaluering af det samlede arbejde med den pædagogiske læreplanlægning, der ifølge dagtilbudsloven skal foretages mindst hvert andet år. Formålet med samlede evaluering er at afgøre og redegøre for, i hvilket omfang vi har levet op til det fælles pædagogiske grundlag og de tolv fælles mål under de seks læreplanstemaer.

Der kan læses mere i vores evalueringsrapport som er tilgængelig på vores hjemmeside.

Vi tager udgangspunkt i at:

- Et godt undersøgelsesspørgsmål er et spørgsmål, man endnu ikke kender svaret på, eller som udfordrer det, man tror, man ved.
- Forudsætningen for et godt valg af metode er et klart og veldefineret formål.
- En god analyse ser den nye viden fra mange vinkler.